

Travel & Trading

ZAPRASZA DO
NOWEGO BIURA
W MISSISSAUGA

35 King St. E., Unit 15

(w pobliżu Dundas i Hurontario)

TRAVEL

279-4331

- Bilety lotnicze
- Wakacje, sanatoria
- Hotele, samochody
- Ubezpieczenia
- Konta dewizowe
- Przekazy pieniężne
- Paczki

TRADING

279-3665

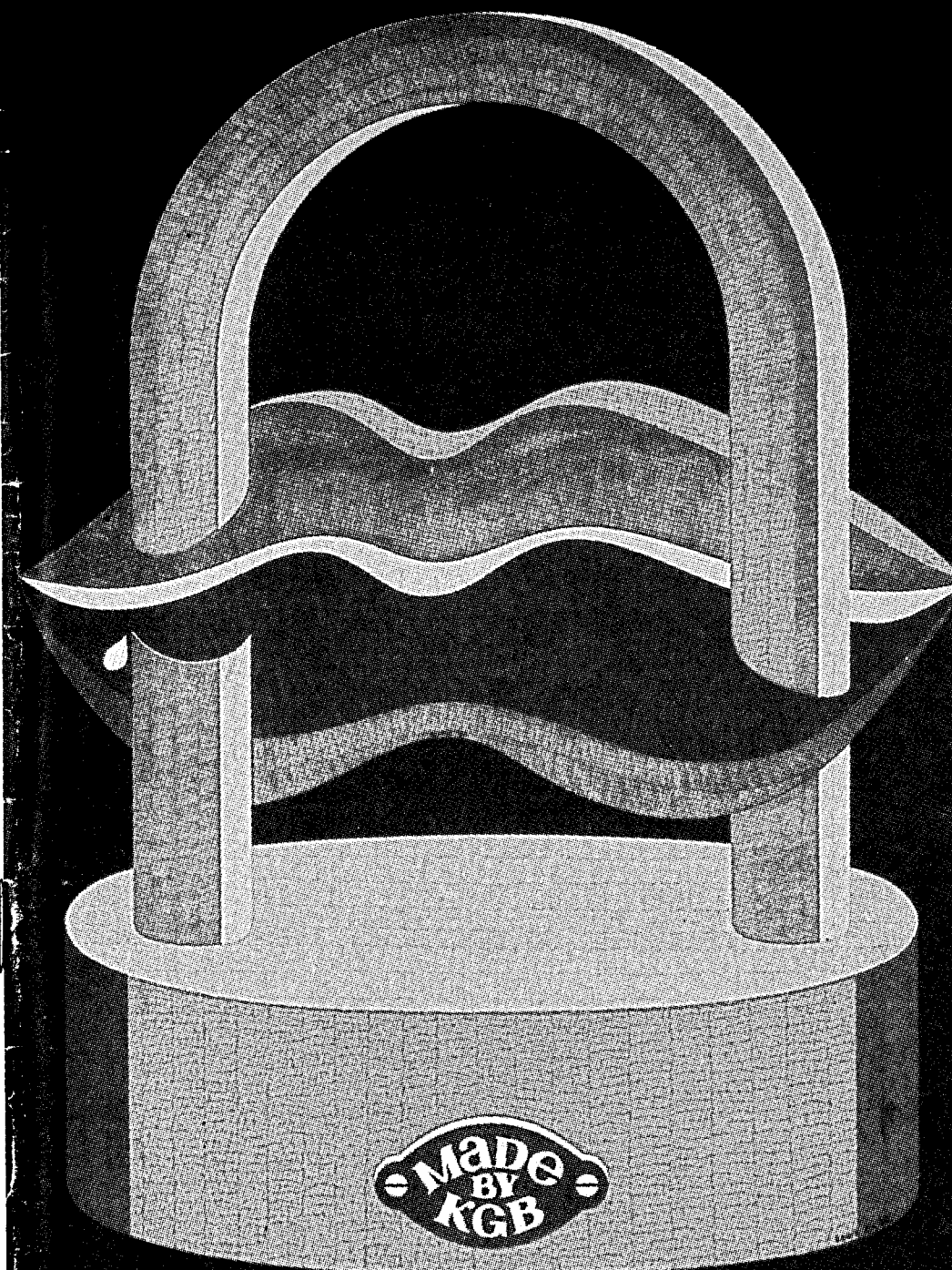
Każdy klient nowego biura bierze udział
w losowaniu cennych nagród
(szczegóły na miejscu)

NUMBER 193 • AUGUST 22, 1991

\$ 1.75 (\$ 1.64 + 11 CENTS)

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

**Przewrót
W ZSSR
GORBACZOW
ODSUNIĘTY
Zagrożenie
dla Polski
i świata**

MOŻNA ZAŁATWIAĆ

POZWOLENIA NA PRACĘ

POLONIA LATA LOTem

Informacje i rezerwacje

TORONTO TEL. 236-4242
1-800-668-5928

MONTREAL TEL. 844-2674
1-800-361-9071

ZAPRASZAMY DO KLASY BUSINESS
W NASZYCH SAMOLOTACH

BOEING 767

POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada, Polska
Leszek Szaruga (Niemcy)	- Z dystansu
Karolina Jankowska	- Lektury nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Krzysztof Ostaszewski (USA)	- Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Halina Baranowska	- Życie nie umiera
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie
Janusz Pietrus	- Film

WSPÓLPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Jan Rulewski (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Stanisław Siekanowicz, Nina Geysztor-Zawirska, Wacław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A. Nike Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Jerzy Zieleniewski (ZSSR), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zach.), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES	51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISEMENTS:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.
GST R120882998	Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250. Add 7% GST to all prices.
SUBSCRIPTION	Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92,
PRENUMERATA:	dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów. Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

UWAGA NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

NIE MIEJMY NADZIEI, RÓBMY COŚ!

No cóż. Nie zdążyła Polska usamodzielnąć się przed puczem w Sowietach. Nie zaalarmowała Zachodu o usztywniającym się stanowisku Armii Czerwonej. Nie podniosła rabanu, nie szukała pomocy. Mimo sygnałów nadciągającej burzy większość nawet polskich obserwatorów życia politycznego w Europie Wschodniej z Zachodu pozostała beztrojska. Marna to satysfakcja, że udało nam się te niebezpieczeństwa dostrzec.

Dzisiaj już po zamachu, kiedy słucham równie beztrojskich opinii, że nie ma niebezpieczeństwa dla Polski w obecnym przewrocie na Kremlu, odpowiadam już nie swoimi słowami, lecz rzekomo nieświadomej, prasy kanadyjskiej i rzekomo głupiej opinii publicznej. Badania Gallupa ujawniły, że blisko 50 procent Amerykanów wierzy, że Sowietci będą chcieli odzyskać wpływy w Polsce i na Węgrzech. Przywołam więc dwa komentarze: uchodzącego za populistyczny "Toronto Sun" i uchodzącego za opiniotwórczy "The Globe and Mail".

Peter Worthington zamieścił w "Toronto Sun" pobleźną, ironiczną analizę jak przewrót w Sowietach wpłynie na losy świata. Oto niektóre próbki:

Kuba: "Nieopisana radość wśród Castroitów...". Ameryka Centralna: "Zamach nadszedł za późno dla promoskiejskich elementów". Afryka: "50:50. Jeżeli nie Nelson, to Winnie palną głupstwo na poparcie puczu". USA: "... Gorbij był sojusznikiem wczoraj. Jeżeli przeżyje, może kiedyś wystąpi u Johny'ego Carsona, Oprah...". Chiny: "Chińskich starców trudno wpędzić w panikę (...) Utwierdzą się w przekonaniu, że słusznie postąpili na placu Tianamen. I będą myśleć "A nie mówiliś-

my?". Sowiety: "Jeżeli armia się nie zbuntuje ludzie ulegną terrorowi". Itd.

I tu dochodzimy do Europy Zachodniej i NATO. Worthington bagatelizuje: NATO - przejdzie przez różne stany gotowości bojowej, ale nikt w Europie nie bierze idee konfrontacji (militarnej) na serio. Europa Zachodnia szybko zaprzyjaźni się ze wszystkimi, którzy będą rządzić na Kremlu, byleby bunty wewnętrzne trzymane były dobrze pod butem Armii Czerwonej, KGB i Partii".

Cyniczne i oparte na znajomości rzeczy, prawda? Zapomniano tu jednak o wyjątkowej sytuacji Niemiec. Na terenie wolnych, zjednoczonych Niemiec stacjonują lojalne, jak się powinno wydawać, wobec nowego reżimu sowieckie wojska. Niemcy muszą się ich pozbyć i to prędko. Jeżeli okaże się to niemożliwe na mocy traktatu z ZSSR, to za wszelką cenę, nawet do konfrontacyjnego rozstrzygnięcia. Kto śledził uważnie wypowiedź Kohla widział jak jego linia polityczna idzie w gruzy. Na horyzoncie pojawił się realny konflikt niemiecko-sowiecki. I Polska w tym konflikcie jedzie z Niemcami na tym samym koniu. Bo w Polsce wojska nie tylko stacjonują.

- Po pierwsze - Nie doszło do podpisania umowy o ich wycofaniu - więc ewentualny reżym nie musi tego układu przestrzegać, a zobowiązał się chytrze do przestrzegania podpisanych układów.

- Po drugie - Polska ma z Sowietami starą bilateralną umowę o sojuszu i współpracy, którą już Sowietci zadbają by przestrzegano.

- Polska nie podpisała nowego układu z ZSSR rozszerzającego suwerenność polityczną, ekonomiczną i militarną. Oznacza to, że formalnie

jest sojusznikiem Moskwy. Najlepszy dowód, jakie są nastroje w Warszawie to fakt, że rząd milczy. Wałęsa - spotyka się z Kiszczakiem i Jaruzelskim - ludźmi rzekomo już bez znaczenia i wydaje apel pod hasłem spokój, tylko spokój. Pokojowy noblista w sytuacji zakładnika nie bardzo skłonny jest do potępienia reżymu u sąsiadów. Spokój jest rzecz jasna w Europie Środkowo-Wschodniej potrzebny. Przede wszystkim, żeby nie dopuścić do prowokacji, która mogłaby wyprowadzić Sowietów w tym dramatycznym momencie z koszar. Ale potrzebna jest też obok spokoju tłumów jedność polityków w obliczu niebezpieczeństwa nawrotu kontroli sowieckiej w Europie. Wspólne stanowisko przynajmniej Czecho-Słowacji, Węgier, Niemiec. Stanowisko potępiające pucz wojskowy przeciw demokracji i stwierdzające, że w Europie, mówiąc słowami Kohla, koło historii nie może być zawrócone.

Worthington zmienia radykalnie ton z uszczypliwego na dramatyczny, gdy mówi o krajach Europy Wschodniej.

EAST EUROPE. "Oto, gdzie leży największe niebezpieczeństwo - zarówno dla nowego sowieckiego reżymu, jak dla niedawno uwolnionych sowieckich satelitów. Wschodnia Europa jest tym miejscem, gdzie Sowietci są nienawidzeni za krzywdy, jakie uczynili swym fanatyzmem.

Wszelka próba ze strony junty rozszerzenia kontroli przez Armię Czerwoną nad Europą Wschodnią może spowodować wybuch walk. Z drugiej strony wojska sowieckie stacjonujące we Wschodnich Niemczech mogą próbować ucieczki - wywołując

Dokończenie na str. 16

STAN WYJĄTKOWY W ZWIĄZKU SOWIECKIM

Pierwszy dzień przewrotu. Mieszkańcy Moskwy otoczyli parlament zagrażając drogę otaczającym go wojskom. O przewrocie wojskowym i odsunięciu Gorbaczowa - czytaj od str. 12.

• 19 sierpnia prezydent ZSSR Michaił Gorbaczow został odsunięty od władzy. Obowiązki prezydenta objął dotychczasowy wiceprezydent Glennadij Janajew, który powiedział, że Gorbaczow ze względu na przemęczenie i zły stan zdrowia nie jest w stanie spełniać swych funkcji. Janajew pisał, że objął funkcję prezydenta w oparciu o artykuł 127 konstytucji ZSSR. Poinformował także, że został utworzony 8-osobowy Komitet państwowy ds. stanu wyjątkowego. W składzie Komitetu jest oprócz Janajewa m.in. premier Pawłow, wiceprzewodniczący Komitetu Obrony Narodowej Oleg Baklanow, szef KGB Kriuczkow, minister obrony narodowej Jazow, minister spraw wewnętrznych Pugo. Komitet ogłosił komunikat podający, że na całym terytorium Związku Sowieckiego został wprowadzony stan wyjątkowy. Komunikat został podpisany przez prezydenta Janajewa, premiera Pawłowa i wiceprzewodniczącego Komitetu Obrony Narodowej Baklanowa (więcej informacji o przewrocie i sytuacji w ZSSR na str. 12)

Janajew Gorbaczow

• W Chorwacji pomimo formalnego zawieszenia broni toczą się walki. Strony biorące w nich udział jak i niezależni obserwatorzy zgadzają się, że rozejm istnieje tylko na papierze. Serbowie zamieszkujący Chorwację

ogłosili autonomię w Krajinie oraz wschodniej i zachodniej Sławonii. Rząd chorwacki odrzucił deklarację autonomii jako bezprawne. Rzecznik prezydenta Chorwacji określił je jako część strategii Belgradu zmierzającej do stworzenia wielkiej Serbii. Prezydent Jugosławii Chorwat Stipe Mesic powiedział, że pada się do dymisji jeżeli nie ustana walka między Serbami i Chorwatami. Oskarżył komunistyczne władze Serbii o wydanie wojny Chorwacji w celu zagarnięcia chorwackiego terytorium. Zgodził się, że niektóre jednostki armii federalnej pomagają w walkach Serbom.

• Albania podała, że rośnie napięcie na granicy albańsko-jugosłowiańskiej. W ciągu ostatniego miesiąca odnotowano ponad 20 potyczek zbrojnych między oddziałami jugosłowiańskimi i albańskimi.

• Papież Jan Paweł II przebywał z 5-dniową pielgrzymką na Węgrzech. Była to pierwsza wizyta papieża w tym kraju od wizyty papieża Leopolda IX w 1052 roku. Podczas uroczystości powitalnej Jan Paweł II powiedział: "Węgry i Węgierki - mówię do was jako człowiek, który uważa się za waszego rodaka dzielącego was los". Oświadczył, że przybył, aby słowem i modlitwą pomóc w budowaniu nowych Węgier oraz potwierdzić wiarę katolików węgierskich i aby zaproponować wszystkim Węgom chrześcijańską wizję świata. Podczas nabożeństwa w Pecu w pobliżu granicy z Chorwacją Jan Paweł II poparł chorwackie i słoweńskie - jak się wyraził - "słuszne aspiracje". Wezwał wspólnotę międzynarodową do przyścia z pomocą obydwu republikom i znalezienia zadowalającego je rozwiązania. Zaapelował o wstrzymanie rozlewu krwi. Wyraził pewność, że w najbliższej przyszłości będzie mógł złożyć wizytę w Chorwacji.

• Międzynarodowa grupa ochrony środowiska Greenpeace wystosowała apel do ZSSR i USA o ujawnienie danych o grubości arktycznej pokrywy lodowej. Zdaniem Greenpeace topnienie się pokrywy i

uwalnianie gazów zawartych w lodzie i ziemi Arktyki są jednymi z najpoważniejszych zagrożeń dla środowiska naturalnego. Dane na temat pokrywy lodowej są także niezbędne dla właściwej oceny globalnego ocieplania się klimatu na Ziemi. Greenpeace twierdzi, że USA i ZSSR nie ujawniają danych o grubości pokrywy, gdyż traktują je jako tajemnicę wojskową. Tymczasem dane podane przez brytyjską marynarkę wojenną świadczą, że w latach 1976-1987 grubość pokrywy zmalała o 15%. Greenpeace utrzymuje, że efekt cieplarniany narasta, a pokrywa topnieje obecnie jeszcze szybciej.

• Minister spraw wewnętrznych Niemiec W. Schaeuble podał, że wzmocnił strażę na granicy z Polską i Czecho-Słowacją, aby powstrzymać lawinowo narastającą falę nielegalnych imigrantów. Minister wyjaśnił, że cierpliwość niemieckiego społeczeństwa praktycznie przekroczyła już granicę wytrzymałości i obawia się niekontrolowanych reakcji wobec obcokrajowców. W niektórych miejscowościach przygranicznych szerzą się wśród ludności nawoływania do tworzenia oddziałów samoobrony i przejścia prawa we własne ręce. W ciągu pierwszych 7 miesięcy tego roku na nielegalnym przekraczaniu granicy Niemiec przyłapano 2960 Polaków i 2462 obywateli Czecho-Słowacji. Szacuje się, że w ten sposób przedostało się do Niemiec co najmniej 5 razy więcej ludzi. Konstytucja zatwierdzona w 1949 roku zabrania policji niemieckiej zwracania do rodzinnych krajów osób występujących o azyl polityczny. W pierwszej połowie tego roku o azyl poprosiło 90 769 ludzi.

• Z sowieckiej łodzi podwodnej o napędzie atomowym "Komsomolec", która zatonała w pobliżu Norwegii w kwietniu 1989 roku mogą już w przyszłym roku wyciekać radioaktywne substancje. Na łodzi znajduje się wygaszony przed zatonięciem reaktor jądrowy i dwie torpedy atomowe. Według specjalistów, po 3 latach przebywania pod wodą na głębokości około 200 m reaktor i torpedy

mogą utracić szczelność. W miarę upływu czasu wzrost radioaktywności jest nieunikniony. Związek Sowiecki planował przeprowadzenie operacji dostania się do "Komsomolca" w sierpniu 1992 roku, ale odłożył tę akcję na później, gdyż nie ma potrzebnej na to kwoty \$200 mln. W katastrofie Komsomolca, na którym wybuchł pożar zginęło 42 członków załogi.

• Przez Japonię przewija się fala dyskusji w środkach masowego przekazu na temat drakońskich metod wychowania japońskiej młodzieży. Dyskusję wywołała śmierć 14-letniego chłopca i 16-letniej dziewczyny - uczniów prywatnej szkoły, których dyrektor przyłapał na paleniu papierosów i zamknął w wagonie bez okien. Gdy po 48 godzinach poszedł sprawdzić, czy gotowi są wyrazić skruchę uczniowie byli nieprzytomni i zmarli w drodze do szpitala z powodu odwodnienia organizmów. Dyrektor pozostawił ich w metalowym wagonie bez odpowiedniej ilości płynów.

• Izraelska organizacja "Pokój Teraz" podała, że budżet izraelskiego Ministerstwa Budownictwa przeznaczona 20% na prace podjęte na okupowanych terytoriach, choć mieszka tam tylko 2% Izraelczyków. Wobec budowniczych stosuje się bodźce ekonomiczne. Za postawienie domu w okresie krótszym niż 8 tygodni firma otrzymuje premię w wysokości 5 tys. dol. Zdaniem organizacji rząd izraelski stosuje politykę faktów dokonanych wychodząc z założenia, że osiedlenie na Zachodnim Brzegu i w Strefie Gazy tysięcy Żydów uniemożliwi realizację planów przewidujących wymianę na zasadzie "pokój za złemię" w oparciu o rezolucję ONZ.

• Izrael odrzucił raport "Amnesty International" stwierdzając, że zarzuty organizacji dotyczące torturowania i maltretowania więźniów palestyńskich są sfabrykowane, a rzekomi świadkowie kłamali z powodów politycznych lub osobistych.

• Z badań Amerykańskiego Instytutu Raka wynika, że obecnie 51,1% Amerykanów chorych na raka

żyje pięć lat lub dłużej od chwili stwierdzenia u nich tej choroby. Przypuszcza się, że dłuższy obecnie okres życia chorych na tę chorobę wynika z faktu, iż częściej niż w przeszłości przeprowadza się testy na raka wykrywające go we wczesnym stadium, kiedy leczenie przynosi bardziej obiecujące rezultaty. Instytut stwierdził także, iż maleje liczba zachorowań na raka szyjki macicy, żołądka i kiszczyk stolcowej, rośnie liczba zachorowań na raka piersi i prostaty. Ogółem liczba wszystkich zachorowań na raka stale rośnie. W latach 1984-88 na każde 100 tys. Amerykanów na raka chorowały 373 osoby.

• W coraz lepszym stanie znajduje się gospodarka Chile. Ekonomści uważają ją zgodnie, obok Kostarykańskiej, za najzdrowszą gospodarkę Ameryki Łacińskiej. W I półroczu bilans handlowy Chile osiągnął rekordową nadwyżkę 1,25 mld dol. Wartość eksportu wyniosła w tym okresie 4.599 mld dol. (wzrost o 6,4%), a importu - 3,34 mld (spadek o 1,8%).

• Różnica między długością życia czarnych i białych Amerykanów w dalszym ciągu powiększa się. Urodzone w 1988 roku dzieci czarne będą według demografów żyć przeciętnie 69 lat, białe - 76 lat. Głównymi czynnikami obniżającymi długość życia czarnych są - choroby serca, AIDS oraz zabójstwa. Prawdopodobieństwo śmierci na skutek zabójstwa jest w grupie czarnych ponad sześciokrotnie wyższe niż wśród białych. Z 15 najczęstszych powodów śmierci w Stanach Zjednoczonych biali prowadzą tylko w dwóch - chronicznych chorobach płuc i samobójstwach.

• Władze Berlina oskarżyły G. Mittaga, członka biura politycznego komunistycznej partii NRD w latach 1966-89, odpowiedzialnego z ramienia partii za gospodarkę o popełnienie nadużyć finansowych i zaniedbanie swych obowiązków służbowych (m.in. ukrywał, że gospodarka wschodniemiecka była w latach 80 na skraju bankructwa).

64-letni Mittag jest czwartym członkiem elity władzy NRD, który stanie przed sądem. Sam szef wschodniemieckiej partii i państwa E. Honecker otrzymał azyl polityczny w ZSSR.

• W Chinach komunistycznych kwitnie handel przeszczepów organów pobranych od więźniów (nerki) oraz skazanych na karę śmierci (serce, wątroba, nerki). Z tego swoltego towaru korzystają prawie w 100% pacjenci zagraniczni, którzy przyjeżdżają na operację do któregoś ze szpitali chińskich bądź otrzymują organ do któregoś ze szpitali w Hongkongu. Koszt przeszczepu nerki w wojskowym szpitalu w Nankinie wynosi od 9 do 13 tys. dol. Pacjentów przyciąga względnie umiarkowana cena oraz krótki, niekiedy kilkutygodniowy okres oczekiwania. W samym Hongkongu np. na operację przeszczepu nerki czeka się do 4 lat. Według przeciwników wykorzystywanie skazańców jako materiału do przeszczepów władze chińskie uświadomiły sobie jak wielkie zyski przynosi handel organami i zmuszają więźniów do zgody na pobranie ich organu bądź pobierają je bez ich zgody. Lekarze chińscy ze szpitali dokonujących przeszczepów zapewniają, iż wśród dawców nie ma więźniów sumienia, a wyłącznie pospolici kryminaliści.

• Węgry oświadczyły, że nie odstąpią od swoich roszczeń za zniszczenie środowiska naturalnego przez wojska sowieckie, mimo odwołania negocjacji przez stronę sowiecką w ostatniej chwili i bez podania powodów.

Po około roku przetargów oba państwa żądają od siebie wzajemnie około 1,3 miliarda dol. i odmawiają zaakceptowania liczb przeciwnika. Moskwa żąda zapłaty za urządzenia przekazane Węgom w czerwcu po wyjściu wojsk, natomiast Budapeszt domaga się zwrotu kosztów usuwania katastrofalnego zanieczyszczenia środowiska oraz szkód w przyrodzie i krajobrazie spowodowanych przez 40-letni pobyt sowieckich wojsk na terytorium kraju.

MULRONEY NIE UZNAJE

RZĄDU ZAMACHOWCÓW

Premier Kanady Brian Mulroney powiedział, że Kanada nie uzna nowego kierownictwa w ZSSR. Podczas spotkania z dziennikarzami podkreślił, że zmieniła się sytuacja w Związku Sowieckim spowoduje zmianę przygotowywanego przez NATO od pewnego czasu redukcjonistycznego planu polityki obronnej. Premier dodał, że zażądał od nowego kierownictwa sowieckiego zapewnienia, że prezydent Gorbaczow i jego rodzina są bezpieczni. Zaznaczył, że Kanada protestując przeciwko przewrotowi zawiesiła od zaraz wszelką pomoc żywnościową (wartości 150 mln dol.) i techniczną (wartości 25 mln dol.) dla ZSSR. Pomoc ta zostanie wznowiona, gdy sytuacja w Moskwie wyjaśni się całkowicie, będzie wiadomo kto sprawuje władzę i Kanada otrzyma zapewnienie, że reformy Gorbaczowa będą kontynuowane. "To nie jest dobry dzień - powiedział premier. To nie jest dobry dzień dla demokracji, pluralizmu, wolności, otwartości, stosunków Wschód-Zachód... Uważam, że Gorbaczow jest jednym z wielkich reformatorów naszych czasów i nie powrócimy do biznesu dopóki nie będziemy wiedzieli co się z nim stało". Mulroney odrzucił sugestie, że gdyby Gorbaczow dostał duże pieniądze od siódemki w Londynie mogłoby nie dojść do przewrotu. Zdaniem premiera Gorbaczow otrzymał w Londynie bardzo dużo. Premier powiedział, że rozmawiał o sytuacji w ZSSR z przywódcami państw zachodnich, m.in. z prezydentem USA Bushem, premierem W. Brytanii Majorem,

prezydentem Francji Mitterandem, kanclerzem Kohlem i szefem EWG Delorssem. Mulroney zaznaczył, że podczas rozmowy z kanclerzem Niemiec Kohlem przywódca Niemiec wyraził duże zaniepokojenie, że w zmieniłej sytuacji w ZSSR na terytorium Niemiec znajduje się ponad ćwierć miliona żołnierzy sowieckich. Prasa kanadyjska zauważyła, że Mulroney ujawnił niepokój Kohla pomimo tego, że w świetle dyplomatycznym rozmowy telefoniczne pomiędzy przywódcami państw uchodzą za poufne. Premier powiedział, że w przypadku zejścia przez ZSSR z drogi demokratycznych reform Kanada i Zachód mogą całkowicie zerwać stosunki handlowe ze Związkiem Sowieckim. Wyrazili niepokój, że pierwsze kroki grupy spiskowej i jej pierwsze oświadczenia nie zapowiadają niczego dobrego dla demokracji. W kontekście odsunięcia od władzy Gorbaczowa premier przypomniał swe spotkanie z Gorbaczowem w Londynie w połowie lipca. Już wtedy wzmagająca się działalność twardogłowych była bardzo widoczna, ale prezydent Gorbaczow zdając sobie z tego sprawę, powiedział mu, że jest zdeterminowany, aby prowadzić dzieło reform do końca, a los zdecyduje jak sprawy się potoczą. Mulroney podkreślił, że prezydent Gorbaczow zauważył także, że z jego kręgu z powodu wzmagających się ataków przeciwników pieriestrojki odeszło wielu reformatorów.

LOS GORBACZOWA PRZESĄDZONY W LONDYNIE

Posel federalny Lloyd Axworthy, były minister spraw zagranicznych, obecnie z ramienia Partii Liberalnej, krytyk polityki międzynarodowej rządu, powiedział, że ubolewa, iż świat niczego nie zrobił, aby nie dopuścić do niekorzystnego rozwoju sytuacji w ZSSR. Sprawa, zdaniem Axworthy'ego, została przesądzona w momencie, gdy prezydent Gorbaczow dostał w Londynie sięgę z makłem.

WIEMY CZYM PRZEWROT PACHNIE

Wiele społeczności etnicznych w Kanadzie wyraziło wielkie zaniepokojenie z powodu przewrotu w ZSSR. Kanadyjscy Litwini, Lotysze, Estońscy, Ukraińcy, Ormlanie oraz przedstawiciele innych narodowości żyjących w ZSSR stwierdzili, że przewrót oznacza próbę powrotu do wypróbowanych w ZSSR przez dziesięciolecia metod totalitarnych. Nie ma w zasadzie pytania o to, czy totalitaryzm, jest tylko pytanie jak straszny i ile ofiar pochłonie. Al Pacевичius, przedstawiciel kanadyjskich Litwinów powiedział, że sytuacja w Związku Sowieckim jest obecnie tak wybuchowa, że już za kilka dni możemy mieć tam wojnę domową i nieprawdopodobnie krwawą interwencję oddziałów sowieckich w republikach nadbałtyckich, w Gruzji w Armenii. Nie ulega także wątpliwości, że nowe kierownictwo podejmie wysiłek likwidacji aspiracji niepodległościowych we wszystkich republikach sowieckich. Przedstawiciele społeczności polskiej, czesko-słowackiej, węgierskiej i rumuńskiej wyrazili obawy o szkodliwe skutki przewrotu dla budujących się systemów demokratycznych w swych krajach ojczystych. Społeczność żydowska podkreśliła, że obawia się o los milionów Żydów starających się wyjechać na stałe z ZSSR. Nie wyklucza się represji wobec nich i zakazu emigracji, gdyż twardogłowi wielokrotnie krytykowali politykę emigracyjną Gorbaczowa wskazując, że osłabia ona pozycję ZSSR w krajach arabskich.

DZIEWCZYNY GORBIEGO POZOSTANA

Przewrót w ZSSR spowodował, że Ministerstwo Imigracji wydało aż do odwołania nakaz powstrzymania deportacji do ZSSR nielegalnych imigrantów. Urzędy imigracyjne otrzymują setki telefonów dziennie od obywateli sowieckich przebywających z wizytą w Kanadzie, a po przewrocie w ZSSR występujących o azyl polityczny. O status uchodźcy

wystąpiło także 10 striptiserek sowieckich złapanych w marcu br. w Concord pod Toronto na wykonywaniu striptisu bez zezwolenia na pracę. Rzecznik Ministerstwa Imigracji Milt Best powiedział, że obecna polityka nie deportowania nielegalnych imigrantów-obywateli sowieckich do ZSSR jest tymczasowa i ministerstwo nie może obecnie ustalić czy potrwa kilka dni, kilka tygodni, czy dłużej - wszystko zależy od sytuacji w ZSSR.

AMBASADA SOWIECKA MILCZY

Ambasada sowiecka w Ottawie w pierwszych dniach przewrotu nie wydała żadnego oświadczenia. Ambasador R. Owinnikow jest od pewnego czasu na wakacjach w Moskwie. W styczniu wstawił się poparciem zbrojnej interwencji oddziałów sowieckich w republikach bałtyckich.

BIZNES: KRÓTKOTRWAŁY BÓL GŁOWY

Przedstawiciele biznesu kanadyjskiego, którzy zainwestowali w Związku Sowieckim wyrazili przekonanie, że ich inwestycje są bezpieczne zgodnie z zapewnieniami nowego kierownictwa, iż będzie kontynuować reformy i honorować międzynarodowe zobowiązania.

Susan Santiago z Rady Biznesowej Kanada-ZSSR w Toronto powiedziała, że nie uważa, aby inwestycje kanadyjskie były zagrożone. "Nikt ani słowem nie wspomniął o wywłaszczeniu bądź zamknięciu przedsięwzięć" - podkreśliła. Santiago zaznaczyła, że ma nadzieję, iż zamachowcy będą przestrzegać zawartego w 1989 roku sowiecko-kanadyjskiego porozumienia o ochronie kanadyjskich inwestycji w ZSSR. Mówi ona, że kanadyjskie przedsiębiorstwa w ZSSR nie będą ani znacjonalizowane ani wywłaszczone. Santiago powiedziała, że inwestycje kanadyjskie tak długo będą bezpieczne jak długo sowiecka gospodarka nie zrezygnuje z

kursu na prywatyzację. "Komunistyczni twardogłowi - wyjaśniła - nie chcieli aby został podpisany układ związkowy, ale niekoniecznie oznacza to, że chcą odwrócić wszystkie ekonomiczne reformy ostatnich 5 czy 6 lat". Przyznała jednakże, że kanadyjscy biznesmeni pomimo optymizmu obserwują sytuację w ZSSR z najwyższym niepokojem. "Biznes nie potrzebuje absolutnej ciszy, aby funkcjonować, ale jakiś rodzaj status quo jest potrzebny. Teraz wszystko jest zawieszona w powietrzu. Ktośkolwiek jednak, kto zdecydował się na inwestycje w ZSSR podjął decyzję długofalową, mając świadomość, że po drodze będą różne przeszkody. Obecna jest krótkotrwałą bólem głowy" - zauważyła Santiago.

Bruce Emonson, szef firmy importowej ze Związku Sowieckiego Winchester Group powiedział, że importuje stamtąd od 1977 roku i widział już tyle zmian w ZSSR, że uważa obecne wydarzenia jako przejściowy kłopot i jest przekonany, że zagraniczne inwestycje przeżyją. Dodał, że Sowieci rzeczywiście potrzebują naszej technologii, naszej twardej waluty i naszej pomocy, aby się rozwijać. Zaznaczył, że w ostatnich czasach rozwinął się tak potężny czarny handel, że rozumie, że jakoś trzeba to zatrzymać.

Peter Beresford, zastępca dyrektora naczelnego firmy McDonald's

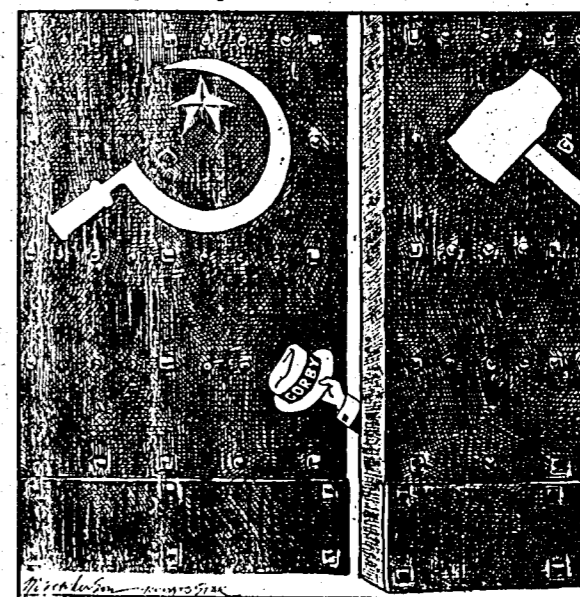
Restaurants of Canada powiedział, że w restauracji McDonald's w Moskwie "business is as usual". "Nasza restauracja jest otwarta i obsługujemy moskwičan".

Carol Nickle, wicedyrektor firmy Phargo Group sprzedającej w ZSSR komputery i drukarnie powiedziała, że z uwagą obserwuje sytuację w ZSSR, ale jej firma nie ma zamiaru spisywać czegokolwiek na straty. Nie sądzi, aby nie było możliwe robienie biznesu w ZSSR, ale z pewnością nowe warunki będą wymagać bardziej konserwatywnej postawy.

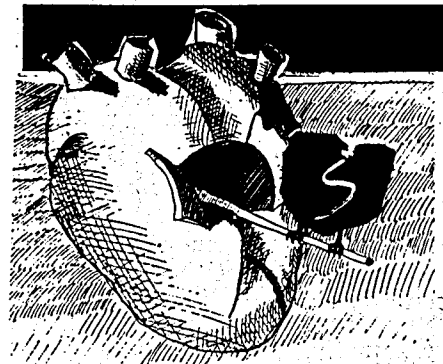
Steve Dadge z firmy Canadian Fracmaster Ltd. z Calgary, eksportującej do ZSSR urządzenia wiertnicze powiedział, że firma będzie funkcjonować jak dotąd, chyba że zdarzy się coś naprawdę poważnego.

Michael Clarke, szef firmy General Discovery Canada powiedział, że wszystkie interesy i kierunki firmy trzeba kontynuować niezależnie od tego kto ma władzę. Podkreślił, że kontrakty telekomunikacyjne, które firma ma wkrótce podpisać z rządem sowieckim po dwóch latach negocjacji będą podpisane, a następnie zrealizowane.

Kanadyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych podało, że w ZSSR działa około 60 firm kanadyjskich, a wartość zainwestowanego w ZSSR kapitału kanadyjskiego wynosi około 100 mln dol.

Rysunkowy komentarz do przewrotu w ZSSR zamieszczony 20 sierpnia w największym dzienniku kanadyjskim "The Toronto Star".

POLITYKA

Reakcje w Polsce na stan wyjątkowy w ZSSR

OŚWIADCZENIE
PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Sytuacja w ZSSR ma istotne znaczenie dla naszego sąsiedztwa, może ona mieć wpływ na nasze wzajemne stosunki. Chcemy, aby były one przyjazne.

Jako suwerenne państwo będziemy kontynuować budowę demokracji i w dalszym ciągu reformować naszą gospodarkę. W tym szczególnym momencie wymaga się od nas Polaków spokoju i rozważli. Niech ucichną własne waśnie i spory polityczne, a strajkujące załogi ponownie podejmą negocjacje dla rozwiązania nawet najtrudniejszych problemów. Niech zwycięży jedność i odpowiedzialność za nasze państwo.

Jako prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, wybrany z woli narodu, będę z całą mocą wypełniał konstytucyjne zobowiązania, zapewniając ochronę interesów narodu i państwa polskiego.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ - LECH WAŁĘSA
Warszawa, 19 sierpnia 1991 r.

Co będzie?

Prezydent Wałęsa rozmawiał na temat sytuacji w ZSSR z prezydentem USA Bushem oraz z przywódcami innych państw. Rozmowy zagraniczne przeprowadzili także premier Bielecki i minister spraw zagranicznych Skubiszewski.

Prezydent odbył także liczne konsultacje w kraju, m.in. z premierem Bieleckim, członkami rządu, prymasem Glempem, przywódcami głównych organizacji politycznych i związków zawodowych, a także z generałami Wojciechem Jaruzelskim i Czesławem Kiszczakiem.

Biegu historii nie da się odwrócić siłą

Rzecznik rządu Andrzej Zarębski podał, że Rada Ministrów na nadzwyczajnym posiedzeniu przedyskutowała kwestię bezpieczeństwa państwa. Rząd uważa za konieczne kontynuowanie reform. "Żywimy głębokie przekonanie - powiedział Zarębski - że biegu historii nie da się odwrócić siłą".

Potępienie polityki przemocy

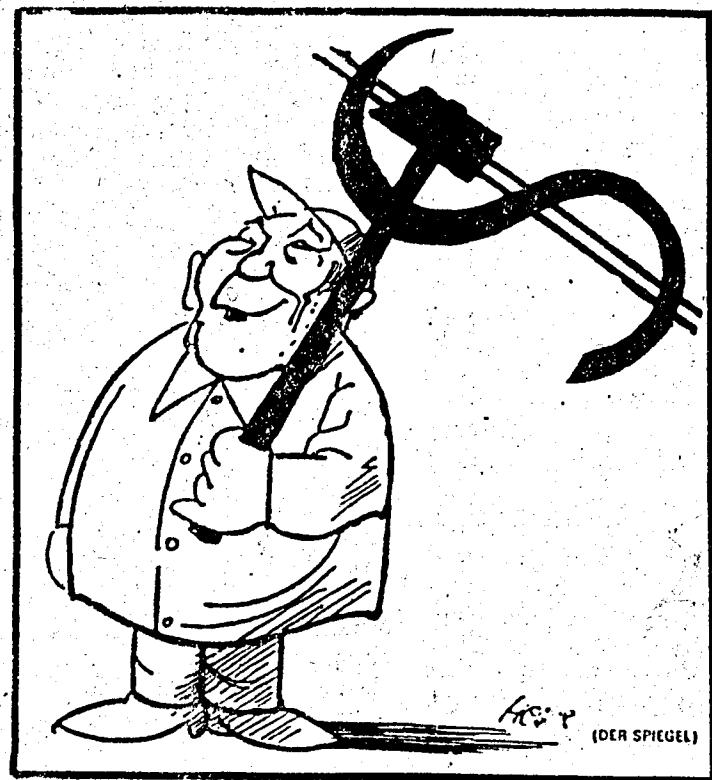
Oświadczenia wydały partie i ugrupowania polityczne. Potępiły stosowaną w ZSSR politykę przemocy i wezwały do konsolidacji sił w obronie młodej polskiej demokracji oraz bezpieczeństwa, niepodległości i suwerenności Polski. Nawet SdRP (była PZPR) stwierdziła: "Marszu narodów ku demokracji i reform zastrzymać się nie da".

Demonstracja pod ambasadą sowiecką

Na wieść o przewrocie w ZSSR Komitet Helsiński zorganizował demonstrację pod ambasadą w Warszawie. Manifestowało około 1000 osób, m.in. Zofia Kuratowska, Zbigniew Bujak i Adam Michnik.

Exodus bliski?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podało, że obecnie przebywa w Polsce około 115 tys. obywateli sowieckich. Nie wiadomo czy zwrócą się o prawo stałego pobytu. W Polsce dotąd nie istnieje prawodaozylu po-

(DER SPIEGEL)

IV pielgrzymka
Papieża w Polsce

W dniach 15-17 czerwca Papież Jan Paweł II przebywał z pielgrzymką w Polsce. Była to czwarta pielgrzymka Papieża do ojczyzny. W środę Jan Paweł II był w swej rodzinnej miejscowości Wadowice i konsekrował tam kościół św. Piotra. Złożył także wizytę w swym rodzinnym domu i spotkał się z kolegami szkolnymi.

Karol Wojtyła jako uczeń

Karol Wojtyła jako student
Foto: z książki "Droga do Rzymu",
repr. P. Prymlewicz.

Następnie udał się do Częstochowy, gdzie uczestniczył w wieczornym czuwaniu ponad miliona młodych ludzi przybyłych z całego świata. Byli m.in. przedstawiciele sił zbrojnych wrogich do niedawna obozów politycznych. Jan Paweł II otrzymał tytuł "Honorowego Obywa-

tela Częstochowy". Setki tysięcy osób zgotowały mu wielką owację. Papież pozdrowił wszystkich w osiemnastu językach. Do godziny pierwszej w nocy trwały uroczystości religijne: apel jasnogórski połączony z nieszpórą. Jan Paweł II mówił o konieczności czuwania, co oznacza wierność własnemu sumieniu, jasne stawianie kwestii dobra i zła.

W czwartek odprawił na Jasnej Górze z dwoma tysiącami kapłanów 5-godziną mszę świętą. Jan Paweł II szczególnie mocno podkreślił radość jaka go napawa, gdy widzi razem młodzież ze Wschodu i Zachodu, tak niedawno jeszcze rozdzieloną żelazną kurtyną. Papież mówił o konieczności współuczestnictwa młodzieży, o ich wielkiej misji kształtowania przyszłości w oparciu o Chrystusa. Zwrócił też uwagę na konieczność szukania prawdziwego sensu życia, zwłaszcza teraz, kiedy robi się tak wiele, aby przekonać ludzi, że można żyć bez Boga.

Po południu spotkał się z uczestnikami Kongresu Teologicznego Europy Środkowo-Wschodniej. W Krakowie Papież uczestniczył w ceremonii otwarcia nowego oddziału polsko-amerykańskiej kliniki dziecięcej. W piątek odleciał z lotniska na Balicach do Budapesztu, gdzie rozpoczął 5-dniową pielgrzymkę na Węgrzech. Żegnając Ojca Świętego prymas Polski Glemp wyraził nadzieję, że Papież odwiedzi pozostałe diecezje i polskie miasta, które wysłotały do niego zaproszenie. W imieniu górali, metropolity krakowskiego kardynała Macharskiego i w swoim własnym prymas zaprosił Jana Pawła II na przyszły rok do "Księżówki" w Zakopanem - "Jedynie dla wypoczynku". W uroczystości pożegnalnej kończącej IV pielgrzymkę Papieża do Polski uczestniczył prezydent Wałęsa, marszałkowie Sejmu i Senatu - Mikołaj Kozakiewicz i Andrzej Stelmachowski, premier Jan Krzysztof Bielecki i inni przedstawiciele władz państwowych i regionalnych. Ojca Św. żegnał Episkopat Polski z prymasem Glempem na czele.

litycznym. Rząd nie spodziewa się zalewu uchodźców ze Związku Sowieckiego już teraz. Ale trudno go całkowicie wykluczyć. Straż Graniczna otrzymała rozkaz wzmocnienia posterunków na wschodniej granicy Polski. Rząd wyklucza użycie broni wobec uchodźców, którzy będą ewentualnie starali się przedostać do Polski.

Osłabione mocarstwo
z bronią atomową to
groźne zestawienie

Środki masowego przekazu w Polsce poświęcają wyjątkowo dużo miejsca sytuacji w ZSSR. "Gazeta Wyborcza" wydała nawet nadzwyczajne wydanie popołudniowe 19 sierpnia (w dniu przewrotu) poświęcone wyłącznie zamachowi stanu w Moskwie. Sprzedawano je na ulicach Warszawy za wolne datki i rozdawano za darmo. Telewizja polska transmituje wiele relacji z ZSSR na żywo. Oto niektóre wypowiedzi polityków polskich:

Tadeusz Mazowiecki: Zasadnicze pytanie to, czy reformy demokratyczne zostaną wstrzymane czy nie. Leżymy w sercu Europy i w żadnym wypadku nie może nam być obojętne, to co dzieje się u naszych sąsiadów, z którymi chcemy mieć dobre stosunki. Nasza sytuacja wymaga poczucia odpowiedzialności.

Bronisław Geremek: Przeważają znaki zapytania. Kryzys perestrojki stał się faktem. Osłabione supermocarstwo z bronią atomową - to szczególnie groźne zestawienie.

Adam Michnik: Jesteśmy po stronie rosyjskiej demokracji. Dyktatura to droga donikąd.

Stanisław Tymiński: Ludzie sowieccy chcą przede wszystkim chleba. Inne sprawy mają charakter drugorzędny.

Wojciech Jaruzelski: Ostrożną odpowiedź dadzą rezultaty, a ściślej rzecz biorąc sposób, w jaki oceni to społeczeństwo sowieckie. Jestem człowiekiem 13 grudnia, uważam jednak, że nie należy szukać prostych, mechanicznych analogii. Inny jest czas historyczny.

Właściciele Art-B bezpieczni w Izraelu

Cezary Moliński z biura prasowego komendanta głównego policji powiedział, że pozytywna decyzja Izraela w sprawie wydania Polsce prezesa Art-B Bogusława Bagsika wydaje mu się wątpliwa. Bagsik ma obywatelstwo izraelskie, a Polska i Izrael nie mają układu o ekstradycji. Podobnie ma się sprawa z drugim właścicielem Art-B Andrzejem Gąsiorowskim, który złożył podanie o obywatelstwo izraelskie (utrzymuje, że jego matka była Żydówką). Władze w Polsce, jak i w Izraelu szacują, że na kontach Bagsika i Gąsiorowskiego w izraelskich bankach znajduje się do 85 mln dol. Pieniądze te nie są przeznaczone na planowany przez Art-B zakup koncernu naftowego "Paz". Źródło ich pochodzenia też nie jest znane. Gazety piszą o tajemniczych, pełnych dolarów, walzkach, które zostały nadesłane z niewiadomego kierunku.

Kilka tygodni temu Bagsik i Gąsiorowski zwrócili się do banku "Lumi" w Tel Awiwie, by przyjął ich pieniądze. Nie mając żadnych danych o pochodzeniu tak dużych sum, bank odmówił. Pieniądze wpłacili do banku "Dyskent", który uzyskał pozwolenie na ich przyjęcie od Centralnego Banku Izraela.

Obecnie "polska grupa" (tak ich nazywają izraelskie środki przekazu) urzęduje w lokalu spółki "Polico" w Tel Awiwie. Jest ona własnością obu panów oraz ich izraelskiego wspólnika Meir Bara.

Zarówno Bagsik jak i Gąsiorowski powiedzieli w Izraelu, że nie poczuwają się do winy, postępowali zgodnie z prawem i liczą, że zostaną oczyszczeni z zarzutów, co umożliwi im powrót do Polski. Zapowiedzieli wytoczenie procesów o zniesławienie dziennikarzem "GW", "Rzeczypospolitej" i Izraelskiego pisma "Jediot Ahronot". "Oszczercza kampania prasowa doprowadziła do impasu w finalizacji wielu transakcji handlowych i finansowych. Nasze straty wynoszą \$20 mln, nie mówiąc już o stratach moralnych" - powiedział

Gąsiorowski i zaprzeczył doniesieniom, jakoby on sam lub prezes Bagsik wywieźli z Polski 85 M\$ w walzkach. "Jesteśmy gotowi stanąć przed sądem w Polsce i oczyścić się z ewentualnych zarzutów. Dzięki naszym operacjom (polskie banki) zarobiliśmy na czysto 30 milionów dolarów". Według Gąsiorowskiego, oprócz mechanizmu podwójnego oprocentowania, Art-B dokonywała jeszcze 12 innych rodzajów nie stosowanych dotąd w polskich bankach legalnych operacji finansowych.

Tymczasem dochodzenie w sprawie działalności londyńskiego towarzystwa "Argus", będącego częścią konsorcjum Art-B, zapowiedziały władze brytyjskie.

Także w Polsce wychodzą na światło dzienne oprócz już znanych nowe "operacje" Art-B.

O nieudanej próbie oszukania Urzędu Celnego w Szczecinie przez spółkę Art-B poinformowała rzeczniczka prasowa tego urzędu Stanisława Kryk.

Ostatnio firma ta sprowadziła z Korei - przez Rotterdam statkiem "Wejherowo" - 28 kontenerów z elektronicznym sprzętem gospodarstwa domowego (kuchenki mikrofalowe) i audio-video (telewizory, magnetowidy, odtwarzacze kompaktowe). Oszustwo polegało na tym, że firma wiozła te urządzenia rozmontowane na części. Rozmontowane jednak były niecałkowicie, tak że ich ponowny montaż był sprawą banalną. W ten sposób firma chciała ominąć obowiązujący 25-procentowy podatek obrotowy od towarów importowanych. Celnicy szczecińscy zajęli towar o łącznej wartości 4 mld zł. Wszczęto też postępowanie karnoskarbowe.

W Miednoje odnaleziono groby oficerów z obozu w Ostaszkowie

Rezultaty pierwszych dni prac prowadzonych przez polsko-sowiecką grupę ekspertów w okolicach wsi Miednoje pod Twerem nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do tego, że groby 6295 więźniów obozu w

Ostaszkowie zamordowanych w 1940 roku przez NKWD znajdują się na terenie ośrodka wypoczynkowego KGB pod Miednoje.

Prace ekshumacyjne prowadzone są w bardzo trudnych warunkach. Leżące na podmokłym terenie mogły nieustannie zalewać wodą; trzeba było użyć sprzętu mechanicznego.

Na głębokości 170 cm natrafiono na pierwsze dowody rzeczowe. Z górnej warstwy wydobyto dotychczas szczątki ok. 40 ofiar, w tym przestrzelone czaszki z wlotowymi otworami w potylicy i wylotowymi z przodu. Wiele ofiar ma głowy owinięte płaszczami policyjnymi lub wojskowymi, gdyż oprawcy z NKWD po zastrzeleniu zarzucali tył płaszcza na głowę, aby nie pozostawić zbyt wielu śladów krwi na posadzce katowni. W niektórych przypadkach doprowadziło to do mumifikacji głów. Na jednej z wydobytych głów - zanim tkanka powierzchniowa nie rozpadła się pod wpływem powietrza - można było rozróżnić rysy twarzy. Zachowały się nawet włosy.

Pod Charkowem pozostały nie otwarte groby

Prace ekshumacyjne w parku leśnym pod Charkowem nie zostały zakończone. Prace ekshumacyjne zostały zakończone w takim wymiarze, w jakim były zaplanowane jeszcze przed naszym przyjazdem - powiedział zastępca prokuratora generalnego RP, Stefan Śnieżko, szef ekipy polskich ekspertów dokonujących ekshumacji zwłok polskich oficerów z obozu w Starobielsku zamordowanych w Charkowie.

Jak podkreślił prokurator, jest to pierwszy etap, będący przede wszystkim śledztwem mającym potwierdzić jednoznacznie fakt pochowania polskich oficerów w parku leśnym pod Charkowem.

W trakcie prac znaleziono również inne groby, które także zostały oznaczone, ale brak czasu nie pozwala na ich otwarcie.

Wiemy dokładnie w jaki sposób dokonano mordu na polskich ofice-

rach, bowiem szef polskiej ekipy, zastępca prokuratora generalnego RP Stefan Śnieżko oraz prowadzący śledztwo ze strony sowieckiej podpułkownik Aleksander Tirtiecki z naczelnej prokuratury wojskowej ZSSR przesłuchali Mitrofana Syromiatnikowa, b. funkcjonariusza komendatury charkowskiego NKWD w latach 40.

Przesłuchanie odbyło się bez obecności dziennikarzy, ale prokurator S. Śnieżko zrelacjonował jego przebieg. Jak się okazuje, oficerów ze Starobielska przewożono do wewnętrznego więzienia NKWD w Charkowie, gdzie odbierano ich walizki i część rzeczy osobistych m.in. pieniądze. Następnie według listy sprawdzano personalia i wiązano ręce. Potem oprawcy prowadzili oficerów pojedynczo do osobnej celi, gdzie zabijano ich strzałem w tył głowy. Krwawiące trupy zawijano w płaszcze oficerskie, a następnie - po zgromadzeniu 50 do 60 ciał - ładowano na samochody i przewożono do podcharkowskiego lasu, gdzie pod osłoną nocy grzebano zwłoki w przygotowanych wcześniej dołach.

GOSPODARKA

Polska nie wyjdzie z recesji.

Będzie jeszcze gorzej

Nie ulega wątpliwości, że w bieżącym roku Polska nie wyjdzie z recesji m.in. z uwagi na inercję procesów gospodarczych. Podjęte i podejmowane kroki mające zahamować recesję, a następnie wywołać ożywienie w gospodarce nie zaowocują w tym roku, oświadczył szef Centralnego Urzędu Planowania Jerzy Eysymontt przedstawiając prognozę ostrzegawczą CUP na II półrocze.

Według danych zawartych w prognozie spadek produkcji przemysłowej w skali całego roku wyniesie 12-18 proc.; nieco mniejszy będzie 12-14 proc. spadek produkcji bu-

dowlano-montażowej; ujemne saldo obrotów towarowych z zagranicą oblicza się na 1-1.3 mld dolarów, o 8-12 proc. obniży się produkt krajowy brutto, a dochody budżetowe zmniejszą się o 60 bln zł. Spodziewany jest spadek realnych płac w sektorze państwowym o 3 proc. oraz bezrobocie dochodzące do 2 mln osób.

Wśród zjawisk pozytywnych występujących w I półroczu br. minister Eysymontt wskazał na znaczący wzrost eksportu na Zachód, który wystąpił w dwóch ostatnich miesiącach (maj, czerwiec) oraz rosnący, wynoszący już 19-20 proc. udział sektora prywatnego w produkcji przemysłowej. Minister Eysymontt podkreślił też, że już 75 proc. handlu jest w rękach prywatnych. Równocześnie zanotowano spadek inflacji.

Siły zbrojne

Samobójstwa w wojsku

W tym roku 18 żołnierzy targnęło się na swoje życie, 13 z nich zmarło. Wśród samobójców dziesięciu to żołnierze ze służby zasadniczej, jeden chorąży i dwóch podoficerów - poinformował płk Tomasz Gellert, szef Oddziału Morale i Dyscypliny w Ministerstwie Obrony Narodowej.

W ubiegłym roku samobójstwo usiłowało popełnić 65 żołnierzy, 51 z nich nie zdołano uratować. W 1989 roku liczba ta była jeszcze większa;

Z OSTATNIEJ CHWILI:

W środę 21 sierpnia komitet centralny komunistycznej partii (Gorbaczow jest jej sekretarzem generalnym) zażądał od p.o. prezydenta Janajewa (jest członkiem biura politycznego) aby spotkał się z Gorbaczowem.

Szef KGB Kriuczukow zaprzeczył za pośrednictwem agencji TASS pogłoskom, że rzekomo zrezygnował. Borys Jelcyn podczas sesji parlamentu rosyjskiego oświadczył, że wraz z wiceprezydentem Rosji Rutskojem oraz lekarzem uda się na Krym, aby spotkać się i porozmawiać z prezydentem Gorbaczowem.

odnotowano wtedy 113 samobójstw. W ciągu ostatnich dwóch lat odebrało sobie życie 18 oficerów, 10 chorążych, 35 żołnierzy zawodowych, 10 kadetów-słuchaczy szkół wojskowych i 106 żołnierzy pełniących służbę zasadniczą. Prawie połowa samobójców to oficerowie w wieku od 30 do 40 lat.

- Motywy samobójstw w wojsku są w większości przypadków nieznanne - powiedział płk Gellert. - Dominują jednak kłopoty osobiste, na przykład zdrada dziewczyny.

Z danych MON wynika, że w ciągu ostatnich dwóch lat tylko cztery przypadki samobójstw miały bezpośredni związek ze służbą wojskową. (Prokuratura Wojskowa bada każdy przypadek). Trzy osoby popełniły samobójstwo z "przyczyn zdrowotnych" (nieuleczalnie chorzy), a jedna z obawy przed karą za nadużycia gospodarcze. Płk Gellert przyznał, że 20 proc. samobójców to osoby, które nie potrafią zaadaptować się do wojskowego rygoru.

Trzy czwarte poborowych odebrało sobie życie na terenie koszar. - Prawie połowa zastrzeliła się (głównie podczas nocnej warty), wielu się powiesiło, kilku otruło się środkami farmaceutycznymi.

Zdaniem płk Gellerta większość samobójstw udałoby się uniknąć, gdyby "żołnierze wykazywali większą wrażliwość" i w porę zauważyli, że ich kolega ma kłopoty.

- Wojsko czuje się moralnie odpowiedzialne za żołnierzy - stwierdził płk Gellert. - Każdy przypadek samobójstwa to o jeden przypadek za dużo.

STAN WYJĄTKOWY W ZWIĄZKU SOWIECKIM

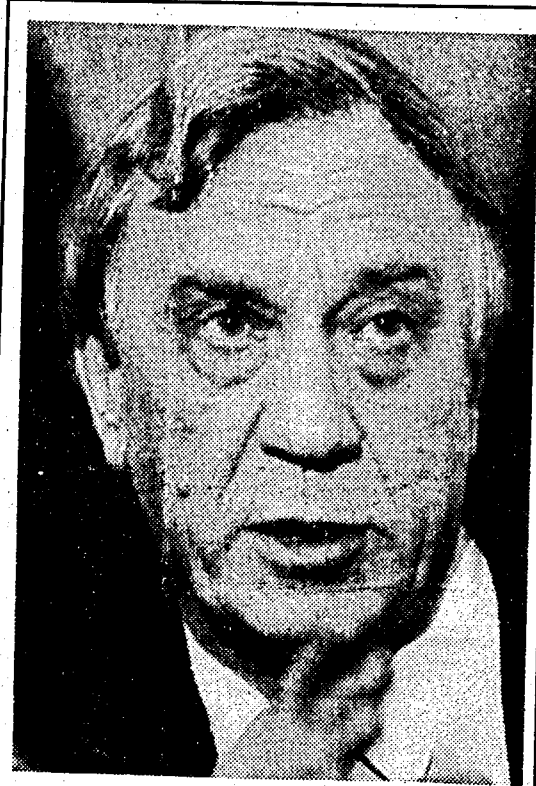
BANDA OŚMIU OBALA GORBACZOWA

19 sierpnia prezydent Gorbaczow został odsunięty od władzy, funkcję prezydenta objął wiceprezydent Glennadij Janajew, a ośmioosobowy komitet państwowy ds. stanu wyjątkowego w ZSSR wydał dekret obwieszczający wprowadzenie w kraju stanu wyjątkowego. Dekret zobowiązał wszystkich obywateli do bezwzględnej przestrzegania postanowień komitetu, zapowiedział rozwiązanie wszystkich tych legalnych organów władzy, które nie będą w stanie wprowadzić w życie przepisów o stanie wyjątkowym oraz nakazał natychmiastowe rozwiązanie się wszystkim nielegalnym organizacjom i ugrupowaniom w ZSSR. Komitet unieważnił także wszystkie prawa wydane przez nielegalne ciała administracyjne. Obywatele zostali zobowiązani do oddania władzy wszystkim rodzajów broni palnej i ładunków wybuchowych. Komitet upoważnił KGB, MSW oraz MON do wprowadzenia w życie tego postanowienia i ostrzegł winnych posiadania nielegalnych broni i ładunków wybuchowych, iż zostaną ukarani. Komitet zapewnił, że te same organy we współdziałaniu z urzędami prokuratorskimi zapewnią wszystkim obywatelom ład i porządek publiczny oraz zapobiegą chaosowi, anarchii i wojnie domowej. Komitet postanowił także, że całkowitej kontroli zostaną poddane środki masowego przekazu oraz wszystkie kluczowe dla ZSSR zakłady produkcyjne oraz inne. Komitet nakazał kierownictwu wszystkich zakładów produkcyjnych, instytucji społecznych i usługowych,

gospodarstw rolnych i innych zapewnienie normalnego funkcjonowania podległych im jednostek. Szczególny nacisk powinien być zwrócony na wyeliminowanie przestępczego obtegu. Komitet zobowiązał rząd do dokonania ewidencji zasobów żywnościowych kraju i do zorganizowania transportu, aby żywność oraz inne niezbędne środki konsumpcyjne były sprawiedliwie przekazane wszystkim obywatelom ZSSR włączając w to najbardziej potrzebujących. Komitet zobowiązał także rząd do zorganizowania w sposób efektywny żniw i zbiorów plonów plodów rolnych oraz przedstawienia do dwóch tygodni planu wyjścia kraju z kryzysu paliwowego i energetycznego w celu

właściwego zabezpieczenia ludności ZSSR przed zimą. Komitet zobowiązał także rząd do przedstawienia do pół roku całonocnego planu wyjścia ZSSR z kryzysu mieszkaniowego. Polecili władzom regionalnym i lokalnym zwrócić w pierwszym rzędzie uwagę na potrzeby społeczne ludności ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych i edukacyjnych.

Komitet podkreślił, że w celu uratowania Związku Sowieckiego przed katastrofą i chaosem objął całkowitą władzę w ZSSR i wszyscy obywatele, którzy nie podporządkują się postanowieniom komitetu będą surowo ukarani.

Janajew

KTO NALEŻY DO BANDY OŚMIU?

Komitet państwowy ds. stanu wyjątkowego tworzą: wiceprezydent Glennadij Janajew, premier Walentyn Pawłow, minister obrony Dmitrij Jazow, minister spraw wewnętrznych Borys Pugo, szef KGB Władimir Kriuczkow, i wiceprzewodniczący Komitetu Obrony narodowej Oleg Baklanow, przewodniczący Związku Rolników Wasilij Starodubcew oraz przewodniczący Stowarzyszenia Przedsiębiorstw Państwowych Aleksander Tizjakow. Oto krótka charakterystyka członków komitetu:

Janajew: 54 lata, aparatczyk partyjny, w grudniu Gorbaczow przefero-

Pawłow

Jazow

Kriuczkow

wał go na stanowisko wiceprezydenta (przeszedł dopiero w II turze), uchodził za zaufanego Gorbaczowa, ale słyszało się także poglądy, że wmusili go Gorbaczowowi twardogłowi. Jest członkiem biura politycznego sowieckiej partii komunistycznej. Jako wiceprezydent był niewidoczny. Gorbaczowa otwarcie nie krytykował, zajmował się głównie witaniem gości zagranicznych.

Pawłow: 53 lata, wybrany w styczniu premierem ZSSR z nominacji Gorbaczowa. Jako minister finansów pomógł Gorbaczowowi w opracowywaniu prezydenckiego projektu dekretu o reformie ekonomii. W czerwcu był uwikłany w operację uważaną już wtedy przez niektórych jako pierwsza poważna próba odsunięcia od władzy Gorbaczowa. Jednakże parlament sowiecki odrzucił jego prośbę, aby rząd miał prawo wydawania dekretów bez konieczności zabiegania o zgodę prezydenta.

Jazow: 68 lat, minister obrony od 1987 roku, w sposób widoczny popierający bardziej KGB niż Gorbaczowa. Ten ostatni był przez niego krytykowany za cięcia w budżecie wydatków zbrojeniowych, rozwiązanie Układu Warszawskiego, ustępstwa rozbrojeniu wobec Zachodu. Nieoficjalnie Jazow zgadzał się z większością członków najwyższego dowództwa sowieckich sił zbrojnych, utrzymujących, że Gorbaczow zamienił ZSSR z supermocarstwa w poślednią siłę.

Kriuczkow: 67 lat, szef KGB od 1988 roku. Uchodził za największego oficjalnego krytyka Gorbaczowa. Wielokrotnie wypowiadał się przeciwko pieriestrojce i oskarżał zachodnie wywiady o podjęcie działań zmierzających do upadku ZSSR.

Krytykował prezydenta za kierowane wobec Zachodu prośby o pomoc, uważając, że ZSSR płaci za to zbyt wygórowaną cenę.

Pugo: 55 lat, uchodzi za najbardziej twardogłowego w Komitecie, wskazuje się jako odpowiedzialnego za krwawe interwencje oddziałów ministerstwa w republikach bałtyckich, w Armenii, Moldawii i Gruzji.

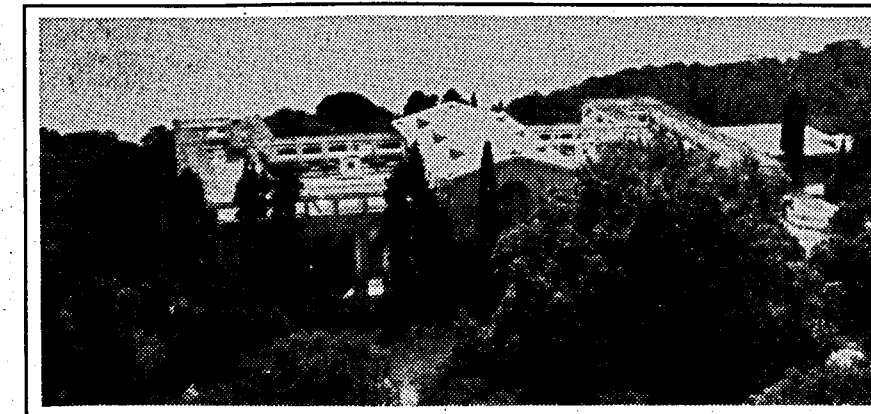
Pugo, Jazow i Kriuczkow byli rekomendowani na stanowiska przez prezydenta Gorbaczowa. Na początku byli uważani za jego zaufanych współpracowników.

Baklanow, 59 lat, jest sekretarzem komitetu centralnego partii, ma opinię typowego aparatczyka.

Starodubcew: 60 lat, członek komitetu centralnego, deputowany do sowieckiego parlamentu.

Tizjakow: bliżej nieznan, członek państwowej komisji badającej drogę przejścia gospodarki sowieckiej do gospodarki wolnorynkowej.

Według źródeł w Moskwie na czele przewrotu stali faktycznie Jazow, Kriuczkow, Pugo i Pawłow. Janajew został użyty jako fasada, zwłaszcza że był wiceprezydentem co

Willa wypoczynkowa w Jalcie, w której zaaresztowano Gorbaczowa.

dawało jakiś pozór konstytucyjności zamachu i ciągłości władzy. Starodubcew, Baklanow i Tizjakow zostali dodani jako tło.

Sensacyjne wiadomości napłynęły w drugim dniu przewrotu. Sowiecka telewizja podała, że na skutek ataku serca z komitetu ds. stanu wyjątkowego i ze stanowiska premiera ustąpił Pawłow. Następnie według niepotwierdzonych informacji ustąpili także Jazow i Kriuczkow. Jazowa miał rzekomo zastąpić w Komitecie i na stanowisku ministra obrony generał Mojszejew. Ma on opinię jednego z najbardziej twardogłowych wojskowych w ZSSR. Za tubę Mojszejewa uchodził czarny pułkownik Ałsknis. (Do chwili oddawania numeru do druku nie udało nam się uzyskać potwierdzonych informacji w tej sprawie). Według niektórych komentarzy "choroba" Pawłowa oraz prawdopodobne ustąpienie Jazowa i Kriuczkowa świadczą o walce o władzę w najwyższym kierownictwie i o kierunek (drastyczność) stanu wyjątkowego.

Telewizja sowiecka podała także, że chory jest minister spraw zagranicznych Biessmiertnych, wyjaśniając, że podejmie pracę jak tylko wyzdrowieje.

CO SIĘ DZIEJE Z GORBACZOWEM?

Według specjalnego wysłannika Gorbaczowa w okresie konfliktu w Zatoce Perskiej J. Primakowa prezydent Gorbaczow został zaaresztowany w państwowej willi wypoczynkowej w Jalcie na Krymie, gdzie przebywał na

urlopie od początku sierpnia. Wraz z nim zostali zaaresztowani dwaj jego najbliżsi współpracownicy. Na kilka dni przed aresztowaniem odwiedził go premier Pawłow i zażądał jego rezygnacji. Gdy Gorbaczow odmówił Pawłow miał mu powiedzieć, że wkrótce będzie chory.

Na razie nie są znane losy Gorbaczowa. Nie wiadomo także, co się stało z jego rodziną. Według niektórych źródeł Gorbaczow przebywa w areszcie domowym. Podczas konferencji prasowej Janajew nie wykluczył możliwości powrotu Gorbaczowa do władzy, jeżeli wróci do sił i zdrowia. Obserwatorom sceny sowieckiej powrót Gorbaczowa wydaje się nieprawdopodobny. Uważają, że nawet jeżeli przewrót się nie powiedzie, kariera polityczna Gorbaczowa jest skończona.

PREZYDENT ROSJI POTĘPIA ZAMACHOWCÓW

Prezydent Federacji Rosyjskiej Borys Jelcyn potępił zamachowców wkrótce po ogłoszeniu przez nich, iż przejęli władzę. W wystąpieniu do ludności przed budynkiem parlamentu rosyjskiego w Moskwie Jelcyn - jeden z największych krytyków Gorbaczowa za zbyt mały radykalizm preriestryjki - uznał przewrót za akt kryminalny całkowicie niezgodny z konstytucją sowiecką. Zażądał natychmiastowego odwołania stanu

wyjatkowego, uwolnienia prezydenta Gorbaczowa i wycofania wszystkich oddziałów sowieckich do garnizonów. Zaapelował także do ludności o podjęcie strajku generalnego. Prezydent Rosji określił samowładny komitet grupą przestępców chcących zaprowadzić dyktaturę w oparciu o obozy koncentracyjne. Wezwał wszystkich żołnierzy, aby pamiętali o przysiędze wojskowej wierności wobec ojczyzny i odmówili strzelania do swych matek i ojców, braci i siostr. Jelcyn powiedział, że dni spisku są policzone. Oznajmił, iż mianował generała Koweca głównodowodzącym oddziałów KGB i MSW w Rosji i zażądał od nich bezwzględnego posłuszeństwa wobec nowego przełożonego. Jelcyn zapewnił, że walka o wolność i demokrację będzie wygrana, a zamachowcy zostaną osądzeni przez parlament rosyjski i parlament sowiecki. W odpowiedzi Janajew wydał dekret o natychmiastowym aresztowaniu Jelcyna. W pierwszych dniach przewrotu Jelcyn wraz z deputowanymi i współpracownikami przebywał w budynku parlamentu Federacji Rosyjskiej w Moskwie. W przypadku jednak frontального ataku oddziałów sowieckich nie ma szans na obronę budynku. Jelcyn rozmawiał telefonicznie z prezydentem Bushem i premierem W. Brytanii Majorem. Oby-

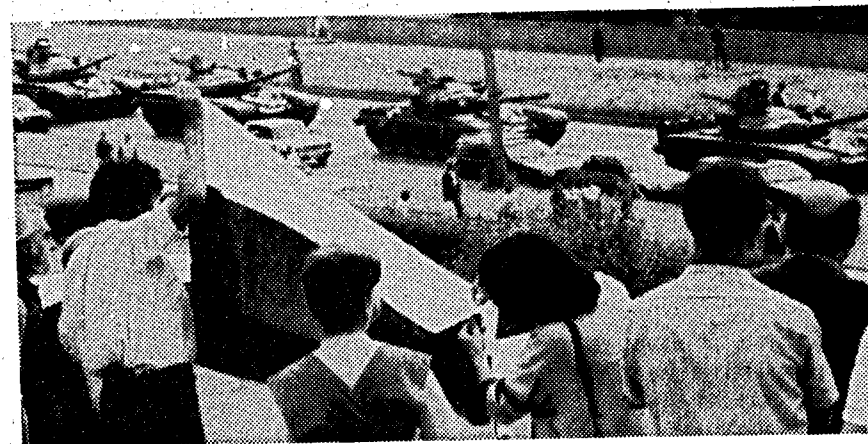
dwaj udzielili mu moralnego poparcia. Były premier W. Brytanii Thatcher określiła Jelcyna jako wielkiego bohatera Rosji, człowieka który nie zawahał się stanąć w obronie ludności, wolności i demokracji, który dowiódł, że w bardzo ciężkiej sytuacji potrafi odegrać rolę historyczną sprzeciwiając się siłom totalitarnym, nie zawodząc swych wyborców.

MIESZKAŃCY MOSKWY

Budynek parlamentu rosyjskiego w Moskwie został otoczony przez kilkanaście tysięcy mieszkańców stolicy przybyłych aby bronić Jelcyna i parlament. Wybudowali oni wokół parlamentu barykady. Zapowiedzieli również utworzenie ludzkich barykad zagrażających drogę oddziałom sowieckim. Parlamentu rosyjskiego broni także pewna liczba żołnierzy i czolgistów, którzy opowiedzieli się po stronie Jelcyna. Pomimo godziny policyjnej obowiązującej od godziny 11 w nocy do 5 rano główne ulice Moskwy w pierwszych dniach po zamachu były pełne ludzi. W nocy z 20 na 21 sierpnia doszło do pierwszych ataków wojsk sowieckich na barykady. Obrońcy odpowiedzieli butelkami z benzyną. Zginęły co najmniej

*Chłopcy!
Przećcież
nie będziecie
strzelać!*

Czołgi jadą otoczyć parlament rosyjski i prezydenta Jelcyna.

3 osoby. Uważa się jednak powszechnie, że bezbronna ludność nie obroni parlamentu. Obrońcy liczą na to, że wojsko zbuntuje się i nie będzie wykonywać rozkazów. Wiele zależy także od woli kierownictwa spiskowców pójścia na rozwiązanie siłowe i rozlew krwi. Niektórzy komentatorzy podkreślają, że z tego punktu widzenia dwie pierwsze doby świadczą o wyjątkowym niezdecydowaniu zamachowców. Uważa się, że jest to kolejny znak sygnalizujący różnicę zdań wśród nich. W sumie jednakże w pierwszych dniach czynny udział w demonstracjach przeciwko przewrotowi wzięła znikoma liczba mieszkańców 8-milionowej Moskwy. Przeważają nastroje, że żadna władza nie zmieni. Gorbaczow był ponadto od wielu lat bardzo niepopularny. Większość Rosjan jest także zdezorientowana. Ukazują się tylko niektóre gazety. Telewizja i radio znajdują się w rękach spiskowców i prezydent Jelcyn wygłasza swe apele do tłumu kilku tysięcy osób będących przed parlamentem

Demonstracje przeciwko przewrotowi odbyły się w kilku innych miastach ZSSR. W Leningradzie demonstrowało prawie 200 tys. ludzi, w Kiszyniowie prawie pół miliona, w Kijowie kilka tysięcy.

REPUBLIKI BAŁTYCKIE BĘDĄ WALCZYĆ

Komitet ośmiu mianował gene-

rała Kuźmina pełnomocnikiem ds. wprowadzenia w życie dekretu o stanie wojennym w republikach bałtyckich. Rozkazał on oddziałom sowieckim zajęcie bądź otoczenie wytypowanych przez niego miast oraz budynków i instytucji. Marynarka wojenna zablokowała wiele portów. Władze Litwy, Łotwy i Estonii uznały komitet ds. stanu wyjątkowego za organ nielegalny i oświadczyły, iż nie będą przestrzegać jego decyzji. Estonia ogłosiła w drugim dniu przewrotu niepodległość. Republiki zapowiedziały walkę w obronie niepodległości i suwerenności. Prezydent Landsbergis wezwał Litwinów do obywatelskiego nieposłuszeństwa. Prasa określa oddziały sowieckie jako oddziały okupacyjne i zapowiada, że walka o wolność nie ustanie, nawet jeżeli będzie musiała zejść do podziemia. Władze Litwy, Estonii i Łotwy wezwały Zachód o pomoc i zapowiedziały w przypadku trwałej okupacji ich republik utworzenie rządów na uchodźstwie.

ZACHÓD POTĘPIA

Państwa zachodnie potępiły odsunięcie od władzy Gorbaczowa. Protestując przeciwko przewrotowi zawiesiły pomoc dla ZSSR.

Prezydent Bush nie uznał nowego kierownictwa, określając je jako nielegalne i wezwał do przekazania władzy Gorbaczowowi. Zaznaczył, że przejęcie władzy przez zamachowców stawia ZSSR w konflikcie ze światową społecznością.

Kancelarz Niemiec Kohl potępił przewrót, wzywając ZSSR do honorowania wszystkich międzynarodowych układów z Zachodem. Koło historii nie może być zawrócone przez nikogo - podkreślił kanclerz.

Przewrót potępił premier W. Brytanii Major i prezydent Francji Mitterand.

Na nadzwyczajnym posiedzeniu w Hadze Europejska Wspólnota Gospodarcza potępiła zamach stanu, zażądała powrotu Gorbaczowa na stanowisko prezydenta oraz zamroziła pomoc dla ZSSR w wysokości 1 mld dol.

Stanowisko potępiające zamach stanu zajęła nawet neutralna Szwajcaria.

Przewrót zyskał natomiast uznanie Libii, Iraku, Kuby i Organizacji Wyzwolenia Palestyny.

ARMIA CZERWONA OPUŚCI NIEMCY

Dowództwo wojsk sowieckich w Niemczech poinformowało wkrótce po przewrocie w Moskwie władze niemieckie, że sowieckie siły zbrojne będą wycofywać się z Niemiec zgodnie z planem, a umowa o całkowitym wycofaniu Armii Czerwonej zostanie dotrzymana.

IZRAEL OBAWIA SIĘ O SOWIECKICH ŻYDÓW

D. Levy, izraelski minister spraw zagranicznych oświadczył w Jerozolimie, że wszystko musi być zrobione, aby nowa sytuacja w ZSSR nie zahamowała emigracji Żydów sowieckich do Izraela. Ponad 1 mln Żydów sowieckich czeka oficjalnie na emigrację. Łączna liczba Żydów sowieckich pragnących wyemigrować do Izraela według niektórych źródeł jest kilkakrotnie wyższa. Organizacje żydowskie w Kanadzie wystosowały list do ambasadora sowieckiego w Ottawie Owinnikowa, aby wezwał nowy rząd sowiecki do kontynuowania dotychczasowej polityki emigracyjnej wobec Żydów sowieckich zezwalającej im na swobodną emig-

rację. List podkreśla także, iż Żydzi kanadyjscy oczekują, iż nowy rząd nie dopuści do przejawów antysemityzmu w ZSSR mogących się pojawić w zmienionej sytuacji.

REAKCJE W KRAJACH POSTKOMUNISTYCZNYCH

Prezydent Czecho-Słowacji Havel powiedział, że nie sądzi, aby przewrót w ZSSR stanowił bezpośrednie zagrożenie dla Czecho-Słowacji. Porównując sierpień 1968 do sierpnia 1991 oznajmił, że nie uważa, iż obawy przed drugą inwazją ze strony ZSSR mogą być uzasadnione.

Prezydent Bułgarii Żelju Zelew oświadczył, że przewrót będzie miał wpływ na sytuację w Bułgarii, w Europie Środkowo-Wschodniej i na całym świecie. W samej Bułgarii jest to wymagający sprawdzian dla sił demokratycznych.

Prezydent Rumunii Iliescu stwierdził, że przewrót w Związku Sowieckim zagraża demokracji w Rumunii i w Europie Środkowo-Wschodniej.

ciąg dalszy ze str. 2

inny konflikt".

Worthington trafnie lokalizuje największe niebezpieczeństwo, choć jest ono nieco inne. Interesy junty, utrzymanie militarnego imperium nie pozwalają na ustępstwa wobec Polski i innych partnerów. Będzie teraz Polsce dużo trudniej rozmawiać o wolności. O ile w ogóle ta rozmowa jest możliwa. Bez pomocy z zewnątrz Polska znajdzie się w poważnym niebezpieczeństwie.

Przyznać trzeba, że "The Globe and Mail" zajęła w swym artykule wstępny bardzo jasny i przyjazny dla Wschodniej Europy stanowisko. Gdyby publicystyka była wykładnią linii polityków moglibyśmy się cieszyć, że Zachód nie pozwoli Polsce i innym krajom Europy Środkowo-Wschodniej zrobić krzywdy.

W rzeczywistości postulaty publicystów rozmijają się często z interesami polityków.

Politycy nie muszą widzieć w obronie nowych wschodnio-europejskich demokracji swój interes. Uświadomić im to mogą ich wyborcy. Czy Polacy na Zachodzie są zdolni do

zorganizowania akcji nacisków? Przytaczam więc komentarz "The Globe and Mail" by pokazać, że akcja ta padłaby na przychylny grunt, a także pokazać jej kierunek.

"Najbardziej właściwym kursem politycznym - zanim nie ustalą się czym jest ten rząd - jest zamrożenie status quo na dzień 18 sierpnia. Trzeba wstrzymać wszelką pomoc, umowy o redukcji broni strategicznych START i wojskach konwencjonalnych powinny pozostać nieratyfikowane. Należy zawiesić kaluzję najwyższego uprzywilejowania dla Sowietów w członkostwo w IMF, należy przesunąć konferencję praw człowieka, która ma być w Moskwie.

Najważniejsze jest zrobić wrażenie na nowym przywództwie sowieckim, że osiągnięcia pana Gorbaczowa są nieodwracalne. Oznacza to ograniczenie sowieckiej hegemonii do jej obecnych granic oraz że wszelka próba odwrócenia demokracji w Europie Wschodniej napotka się z nie mniejszym oporem, z jakim spotkałaby się inwazja na Niemcy. Można się spodziewać takiego ataku na szachownicy sowieckiej polityki. Kontrewolucjonistów należy usadzić".

I właściwie na tym można by zakończyć. Wiadomo co robić. Gdyby nie przekonanie tłukące się tu i tam, że to co widzimy w Sowietach to komedia. Często słyszymy, że Gorbaci wróci i wyciągnie od Zachodu co się da i po komedii. Oj, wolałabym żeby ci co to mówią mieli rację. Przecież niejaki Janajew siedzi już od grudnia mocno na karku Gorbaczowa. Rzecz jasna KGB, armia i twarogłowi znosili Gorbiego tak długo, jak to nie godziło w ich interes kultywowania wojskowego imperium. Gorbaci zrobił swoje i więcej od Zachodu nie wycisnie. A jeśli się pojawi w towarzystwie nomen omen Starodupcewa, to już wiadomo w jakim charakterze - nie pieriestrojkiwicz. Zabawa się skończyła. O takim powrocie Gorbaczowa zapewniał na pierwszej konferencji prasowej Janajew. "Mamy nadzieję, że Michaił Siergiejewicz powróci do biura po długim wypoczynku, gdy wyzdrowieje".

Nie miejmy tej nadziei. I grajmy nowymi kartami. Nawet wtedy, gdy wróci król z czerwoną plamą.

GRAŻYNA FARMUS

IMIGRACJA

8 tysięcy uchodźców Self-Exiles z Europy Wschodniej otrzyma pozwolenie na pracę

Pytanie: Ogłoszono dwa miesiące temu, że Polacy którzy czekają na "interview" w Buffalo lub Detroit będą mogli ubiegać się o pozwolenie do pracy. Czy nas nie okłamano?

Odpowiedź: Nie. To jest fakt i już można składać podanie o takie zezwolenie. Regulamin został zmieniony według obietnicy rządu z dn. 19 sierpnia br. Trzeba uzyskać pisemną ofertę pracy i z tym się zgłosić do biura imigracyjnego. Oplata administracyjna wynosi \$75.00.

Pytania: Mam stały pobyt w Kanadzie. Otrzymałem też pozwolenie na powrót do Kanady (Returning Resident Permit). Jak długo mogę przebywać poza Kanadą?

Odpowiedź: Trzeba albo wrócić przed wygaśnięciem ważności pozwolenia na powrót lub starać się o przedłużenie ważności pozwolenia.

Pytanie: Mam kolegę, który stara się o stały pobyt w Kanadzie. Miał wizę turystyczną. Złapano go na pracy i aresztowano go. Ja za niego ręczyłem. Kolega uciekł do Ameryki. Chcę teraz sprowadzić moją żonę. Czy będę miał problemy?

Odpowiedź: Ma pan prawo sponsorować żonę, ale biuro imigracyjne może nie przyjąć sponsortwa dopóki nie zapłaci pan sumy, którą zadeklarował pan rzecz za kolegę.

Pytanie: Chcę sprowadzić żonę z Polski. Jak to się robi?

Odpowiedź: Może pan zadzwonić lub pójść osobiście do biura imigracyjnego po odpowiedni formularz. Wszelkie instrukcje są załączone. Należy formularz wypełnić i wysłać z powrotem do biura imigracyjnego z należytą opłatą (\$350.00).

Pytanie: Mam nakaz wyjazdu z Kanady. Nie chcę jechać. Mam tu pracę. Nie jestem ciężarem. Nigdy nie pobierałem Welfare. Czy nie ma metody na uzyskanie pozwolenia na pozostanie na stałe?

Odpowiedź: Istnieje pewna szansa. Proszę się ze mną skomunikować osobiście.

HANIA SOKOLSKA
766-4779

16 sierpnia poseł okręgu Etobicoke Lakeshore Patrick Boyer nadesłał do nas komunikat, do którego zobowiązał go w imieniu rządu minister imigracji Bernard Valcourt.

Komunikat stwierdza, że osoby które przybyły do Kanady do 31 sierpnia 1990 r. i wcześniej i nie opuściły Kanady na więcej niż 7 dni, były sponsorowane przez organizację i czekają na pobyt stały oraz pochodzą z programu Self-Exiled z Europy Wschodniej będą mogli ubiegać się o pozwolenie na pracę.

Boyer użył w komunikacie zwrotu "Individuals to begin integrating into Canadian society as they get job offers", który wywołał wiele niejasności. Zwrot ten sugeruje, że osoba starająca się o pozwolenie na pracę powinna przedstawić ofertę pracy. Nikt jeszcze dokładnie nie wie jak

powinna z punktu formalnego brzmieć ta oferta, czy jest rzeczywiste warunkiem koniecznym, czy powinna pochodzić z zakładu w którym Self-Exiled będzie pracował i wreszcie czy utrata bądź zmiana pracy unieważni pozwolenie. W czwartek, w Regional Office ma się odbyć sesja informacyjna dla szefów biur imigracyjnych, której celem jest przedstawienie nowego regulaminu i interpretacja prawnych przepisów. Przypuszczamy, że szary urzędnik imigracyjny będzie miał te przepisy na biurku dopiero w przyszłym tygodniu po odprawie biurowej.

Donoszą nam, że wiele osób zwiedzionych perspektywą otrzymania pozwolenia odwiedzało urzędy imigracyjne i bez skutku. Inne już przedstawiły oferty pracy w urzędach i złożyły podania, które i tak będą rozpatrywane po zapoznaniu się z regulaminami. Wojciech Śniegowski, z komisji imigracyjnej KPK, okręg Toronto, sugeruje, żeby poczekać parę dni aż zapadnie całkowita jasność co do całej procedury. Śniegowski podkreśla, że Polska grupa czekając na pozwolenie na pracę nie obciąża systemu Welfare, będąc pod opieką sponsorujących rodzin lub radząc sobie na własną rękę. Wiele gazet polskich w Toronto wydrukowało mylną informację w komunikacie Boyera, że decyzja przyznania pozwolenia na pracę odciąży system Welfare.

Pomijając wszystkie te drobne potknięcia i tryb administracyjny, informacja o wejściu w życie regulaminu pozwolenia na pracę, który zapowiadaliśmy już w czerwcu jest dobrą nowiną i ucieszy tysiące imigrantów i ich rodziny. Regulamin nie obejmuje 20 000 osób starających się o pobyt stały w Kanadzie mieszkających poza jej granicami.

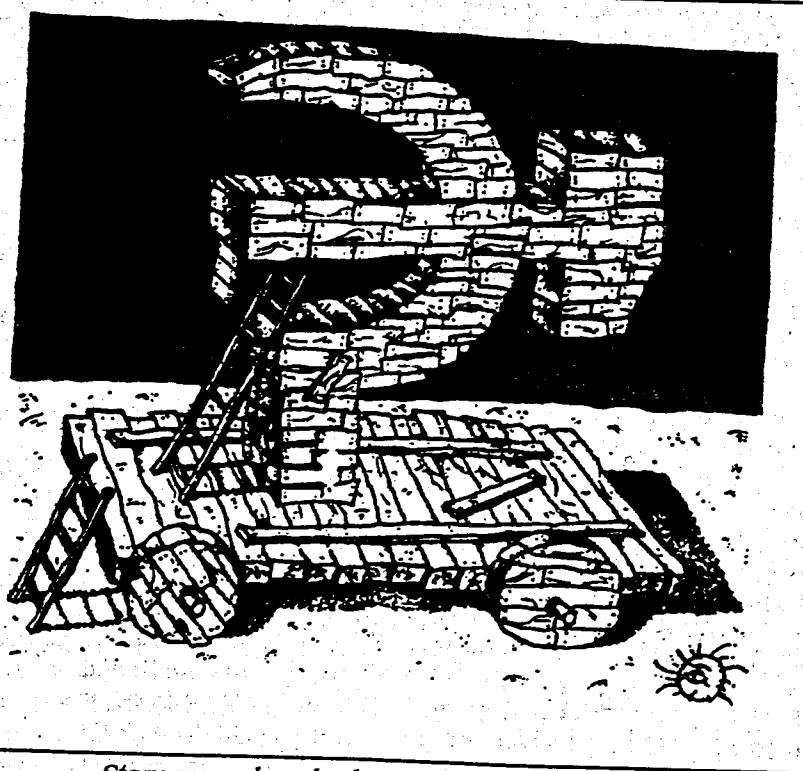
Mamy nadzieję, że już w przyszłym tygodniu zamieścimy dla Państwa jasną wykładnię przepisów oraz wzory ofert pracy.

REGULAMINY POZWOLEŃ NA PRACĘ DLA SELF EXILED WESZŁY WRESZCIE W ŻYCIE

Kongres Polonii Kanadyjskiej - ZG podaje do wiadomości, że Ministerstwo Imigracji ogłosiło z dniem 19 sierpnia br. wejście w życie zmienionego regulaminu imigracyjnego, który zezwala na staranie się o pozwolenie na pracę tzw. "employment authorization" dla osób, które będą w posiadaniu ważnej oferty pracy od zatrudniającej instytucji.

Tu chcemy podkreślić, że pozwolenia na pracę będą tylko wydawane dla osób z aktualną ofertą pracy. Jest więc niezmiernie ważne, aby osoby w "self exile" programie natychmiast zaczęły starania o pisemną ofertę pracy.

Szczegóły, jak prowadzony będzie ten program zostaną podane przez władze imigracyjne w języku polskim w prasie polonijnej, w ostatnim tygodniu sierpnia.

Stary rysunek nabrał znów aktualności.

BRUDERSZAFTY I ROZBIEGI

Znów, mimo wakacji, na które sam niebawem mam zamiar się udać, dzieje się tak wiele, że człowiek nie jest w stanie wszystkiego skomponować w jakąś sensowną całość - i to zarówno w kraju oraz na świecie. Na razie jednak pozostajmy przy wydarzeniach krajowych, które są - jak to się mawia - i straszne, i śmieszne jednocześnie. Przyznam, że od dłuższego już czasu nie dziwiłem się niczemu. Pierwszy powód do zdziwienia dało mi ogłoszenie przez uniwersytet w Madrycie decyzji o zaproszeniu na międzynarodową konferencję poświęconą przyszłości Europy środkowo-wschodniej polityka polskiego, który, zdawałoby się, opuścił już - w sposób nie pozabawiony zresztą swoistej godności - scenę publiczną. Politykiem tym jest generał Wojciech Jaruzelski. No cóż - myślałem sobie, Hiszpanie od Polski daleko, może do nich jeszcze nie dotarło to, co się stało. W końcu jaki jest, taki jest, ale - myślałem sobie - ten Jaruzelski szkód tam Polsce nie narobi: pogaworzy sobie, wymieni uwagi na temat istnienia w poszczególnych językach litery "v" i pojedzie do domu: na zdrowie, nikomu nie mam zamiaru takich podróży zazdrościć, wiem bowiem skądinąd, iż podobne konferencje należą raczej do spędów nudnych, w czasie których miele się w kółko te same problemy, zaś wpływu na rzeczywistość polityczną nie mają żadnego. Rozpisuję się jednak o tym zdarzeniu dlatego, że dało mi powód do następnego zdziwienia. Okazało się bowiem, że demokratyczni Hiszpanie, widać dla zachowania równowagi i "udzieleniu głosu drugiej stronie", co jest zwyczajem niezwykle ważnym, zaprosili także Adama Michnika, którego "Gazeta Wyborcza" ma problemy z uznaniem istnienia w języku polskim litery "v" i uparcie pisze "wideo" oraz "weto". Widać jakieś racje naukowe

za tym stoją, być może nawet wyrok Polskiej Akademii Nauk, jednakże ja radziłbym się takimi wyrokami raczej nie przejmować, gdyż językoznawcy też od czasu do czasu zmieniają swoje ustalenia, zaś tradycja pozostaje tradycją i dla mnie "weto" do końca życia będzie słowem pisanim w jego oryginalnej wersji.

Mniejsza o to, sprawa w końcu bez większego znaczenia. Chodzi o powód do zdziwienia, który wydaje się jednak istotniejszy od sporu o litery. Oto bowiem prasa donosząca o madryckiej konferencji doniosła, że w czasie śniadania czy obiadu, w obecności królowej hiszpańskiej i czeskiego ministra od policji polscy uczestnicy spędu dokonali aktu braterstwa - Michnik podobno wypił bruderszaft z Jaruzelskim, zaś ten, przechodząc radośnie "na ty" z byłym swoim wzięciem, rozkosznie gaworzył o tym, że służby specjalne przesadziły swego czasu z groźnym wizerunkiem wieloletniego opozycjonisty, który okazał się przy bliższym poznaniu dość sympatycznym człowiekiem. Ten bruderszaft, przyznam, zrobił na mnie wrażenie, choć nie wiem, kto był jego inicjatorem. Jeśli Michnik, to, przyznam, uważam to za lekką przesadę. Michnik jednak ma coś w rodzaju kindersztuby i nie sądzę, by jako młodszy z podobną inicjatywą się spieszył. Jeśli, co bardziej prawdopodobne, zrobił to Jaruzelski, to zgodę Michnika - nawet zakładając, że chciał przy obcych zademonstrować swą wspaniałomyślność - uważam za błąd. Mógł się z tej sytuacji w jakiś dowcipny sposób wywinąć. Nie uczynił tego jednak i dał prasie polskiej - w szczególności zaś kregom zbliżonym do Porozumienia Centrum - łatwy żer. W radiowym felietonie jeden z głównych ideologów tego towarzystwa, inteligentny i sympatyczny skądinąd Józef Orzeł, z którym w czasie pierw-

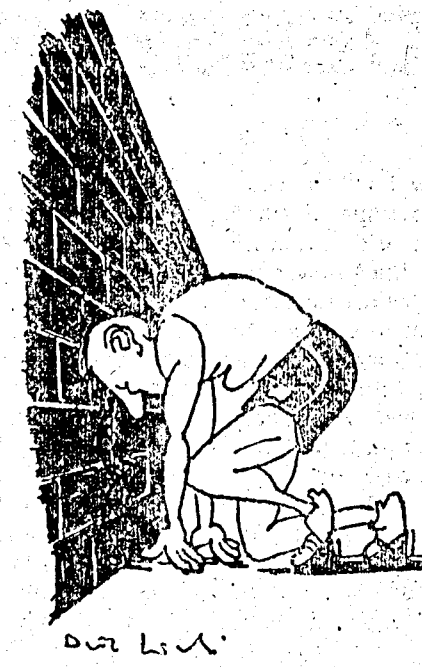
szego zjazdu "Solidarności" redagowałem biuletyn "Pełzający Manipulo", wystąpił z twierdzeniem, że tym aktem braterstwa z byłym szefem partii Michnik wykluczył się z bractwa dawnej opozycji. Przyznam, że nie wiem, jak w istocie było i czy w tej materii należy prasie wierzyć. Jeśli jednak rzeczywiście takie zdarzenie miało miejsce, to trzeba powiedzieć, że Michnik w okresie przedwyborczym popełnił błąd o być może doniosłych skutkach: wzmocnił bowiem oskarżenia, jakie padają często pod adresem bliskiej mu Unii Demokratycznej Mazowieckiego o knowania z byłymi komunistami. Myślę zresztą, że cała ta "afery" nie ma większego znaczenia, jednakże jest dobrą lekcją tego, co w polityce można, a czego nie można robić. W tej grze najdrobniejsze nawet potknięcia są natychmiast przez przeciwników wygrywane. I po co to było?

To wszystko jednak sprawy mające znaczenie drugorzędne. Jako czytelnik prasy niemieckiej, przeżyłem ostatnio doniesienia o gospodarstwie zaangażowaniu Niemców na wschodzie Europy. Tu wieści są co najmniej niepokojące. Otóż okazuje się, że jeśli już podejmują się inwestycje, to w Czechosłowacji i na Węgrzech, ewentualnie w Sowieciech, w żadnym wypadku zaś w Polsce. Jak z przekazem zauważył jeden z niemieckich komentatorów, odnosi się tu wrażenie, że warunki dla niemieckich inwestycji w naszym kraju muszą prowadzić do wniosku, że Niemcy w Polsce nie są mile widziani. I oto zostajemy na placu boju dumni, ale znów bosł. Ja naprawdę zaczynam się zastanawiać czy my musimy w kółko przerabiać tą samą lekcję: znów usłyszymy piosenkę "Miałeś Chamie złoty róg, ostał ci się ino sznur"; ale będzie już za późno. W tym czasie, gdy mamy w Polsce do czynienia z recesją, gdy cały czas gra-

toczy się o to, by poprzez wyjście z niej uratować założenia planu Balcerowicza, wypinamy się na jedyny kraj, który może nam pomóc się z tego dolka wydostać. Winszuję! Ale za to będziemy niezawisli i ocalimy polską tożsamość zagrożoną w wypadku wykupu przez firmę Siemens kawałka gruntu w Katowicach, czy Opolu. "Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz". Rzecz w tym, że jemu się to ani śni.

Tymczasem następna sensacja, zdementowana, ale jakby nie do końca. Wartość polskich długów na wtórnym rynku międzynarodowym gwałtownie spada po ogłoszeniu przez Leszka Balcerowicza, że nie zamierza ubiegać się o jakiekolwiek stanowisko w przyszłym rządzie: z przyczyn, jak to podkreślały środki masowego przekazu, rodzinnych. Wiadomość, jak napisałem, została przez samego Balcerowicza zdementowana: "Zostałem źle zrozumiany". Co to jednak znaczy, nie bardzo wiadomo. Tymczasem jest faktem, że w Polsce opozycja wobec wicepremiera gwałtownie narasta i że z pewnością wielu skłonnych jest poświęcić tego kandydata do ekonomicznego Nobla dla zaspokojenia gniewu ludu żyjącego pod jego reformami coraz gorzej. Co chwila przeciekają jakieś niesprawdzone wieści, że różni wysłannicy polscy badają - chyba raczej niedyskretnie, skoro są przecieki - ewentualne reakcje Zachodu na ustąpienie Balcerowicza: jak na razie wciąż jego obecność jest gwarantem dalszych pożyczek i pomocy. Jest oczywiście rzeczą niesłychaną, iż gwarantem takich poczynań jest osoba, a nie państwo polskie, ale to już sprawa osobna. Tymczasem wciąż - mimo rozlicznych zapowiedzi - żaden z polskich krytyków Balcerowicza nie wystąpił z programem konkurencyjnym, wartym rozważenia nie tylko w kraju, lecz także w środowiskach światowej finansjery. Zwarłować z tym wszystkim można.

Przyznam, że cieszę mnie myśl o tym, że okres przejściowy powoli dobiega końca. Wybory co prawda niewiele zmieniają w sytuacji kraju, zwłaszcza w sferze ekonomicznej, jedno przynajmniej zlikwidują: możliwość odwoływania się do faktu, że

sejm mianowicie mamy wybrany niedemokratycznie. Już jednak pojawiło się nowe uzasadnienie. Sejm będzie co prawda demokratycznie wybrany, lecz rozproszony przez obecność przedstawicieli drobnych ugrupowań, które ordynacja prezydencka miała wyeliminować. I znów będzie można zwać winę na uchwaloną przez "niedemokratyczny sejm" ordynację: zabawa bez końca, ale wygodna. Takie jednak argumentowanie już niczego naprawdę nie załatwi. Kończą się w Polsce żarty, zaczynają schody. Nastroje społeczne dalekie są od optymistycznych. Krąg nędzy gwałtownie się powiększa. Reformy ekonomiczne, choć uruchomione, zostały ostatnio zastopowane. Ośrodek prezydencki zaczyna coraz częściej, również w polityce zagranicznej, odgrywać rolę niezależną wobec rządu - powstaje jakaś dziwna dwuwładza. Nie ulega wątpliwości, że stajemy na progu chaosu. Nie pomoże w jego opanowaniu narastający wzrost ambicji osobistych i grupowych, które przesłaniają interes państwa. Pojawiające się wezwania o stworzenie "paktu dla Polski" pozostają bez echa. Przykro mi, że w te wakacyjne

dni, gdy raczej czas na rozrywkę i spokój, zajmuję się sprawami raczej od radosnych dalekimi. Winienem chyba zająć się czymś innym niż pisanie o sprawach krajowych - cóż, skoro one wylaśnie wydają mi się najważniejsze. Nie umiem się od nich oderwać: może dlatego, że w końcu sam szmat mego życia im poświęciłem i chciałbym, by z tego, w czym uczestniczyłem przez lata, narodziło się wreszcie coś sensownego. Tymczasem wciąż obserwuję zjawiska nie tylko niepokojące, lecz w dodatku świadczące o zatarcie przez naszych polityków instynktu samozachowawczego. Nad myśleniem w planie długofalowym, które Polsce jest teraz niezwykle potrzebne, przeważa poszukiwanie rozwiązań doraźnych. Żyje się z chwili na chwilę i to w tym czasie, który można nazwać podarowanym przez Boga: w czasie, gdy Polska stanęła przed szansą największą od niemal ćwierć tysiąclecia. Czy brakuje nam wybitnych osobowości? Czy duch społeczeństwa został rzeczywiście tak przez komunę zniszczony, że nie potrafi się zdobyć na "jeszcze jeden wysiłek". Nie wiem.

LESZEK SZARUGA

PRZEZ KNIEJE NOWEGO BRUNSZWIKU

Grand Falls znane bardziej pod francuską nazwą Grand Sault to siedmiotysięczne miasteczko, żyjące z przygranicznej turystyki. Żyje mu się przy tym USA nie najgorzej, bo jak mówi reklamówka rośnie najszybciej w prowincji. Francuskość wyraża się w herbie miasta, gdzie brytyjski żołnierz w biało-czerwonym uniformie i z bagnietem na broni staje do walki bądź zalotów ze, sfrancuziałą w stroju, Indianką uzbrojoną w wiosło do canoe.

Jesteśmy w jedynym oficjalnie dwujęzycznym mieście w prowincjach atlantyckich. Główne ulice to Chemin z różnymi dodatkami. Na stacji benzynowej, w sklepie, w barze mówią po francusku. A wydawałoby się, że Quebec za nami. Encyklopedia kanadyjska stwierdza, że bardzo wysoki procent ludności Nowego Brunszwiku to Francuzi. Co innego przeczytać, co innego nasłuchać się na żywo. A trzeba się było uczyć!

Jeden z ciekawszych kanadyjskich wybryków natury nie otacza nadmierną reklamą. Można natomiast trafić nań przypadkiem w poszukiwaniu większego parkingu. Przechylasz się przez barierkę - a tu granitowy kanion. Woda spływa niezbyt obficie - Niagara to nie jest. Dotąd było suche lata. Tuż za wodospadem szpeci krajobraz użyteczna jednak niezmiernie tama. Mamy przed oczami największy

wodospad Nowego Brunszwiku. Po 23-metrowym spadku rzeka przedziera się przez 2 kilometrowy kanion o coraz wyższych ścianach, sięgających 70 metrów. W niższych partiach kanionu woda utworzyła w skalnych szczelinach studzienki i studniska na 5 metrów szerokie, a głębokie na 9. Do jednej z nich zakochani mogą wykrzyknąć swe pragnienia z niepewnym skutkiem. Do studni prowadzi schody miłości, wykute w skale i na tyle wysokie, że trzeba być naprawdę zakochanym by tam się wybrać.

Parking jest częścią Malabeam Reception Center znakomitego

ośrodka informacji turystycznej. Na środku wspaniała model wodospadu wraz z opisem jego geologicznej historii. Z okna i tarasu wspaniały widok na ściany kanionu.

Przewodniczka opowiada ciekawostki i można by było tego słuchać w nieskończoność, gdyby nie jedno zdanie. "Grand Falls znajdują się 400 km od oceanu". Aż 400 km? Niemożliwe. Przecież dziś mieliśmy być w tym Kouchibouguacu!

Strach opuszczać zaludnioną autostradę "2". Z obawą patrzymy na ostatni dom w Plaster Rock. Przed nami ponad 300 km pełnego odludzia. Najmniejszej osady, wioski.

Wodospad Grand Falls

Wąska droga, na której rzadko pojawia się jakiś samochód. Lasy wokół młode, niskie widać przed laty przeźrebrane przez żarłocznych kupców z Europy. Co chwila znak jelenia, ostrzeżenie przed losiami. Droga jednak łagodna, teren raczej płaski. Małe rzeczki, bajorka, bobrowiska. Są i misie.

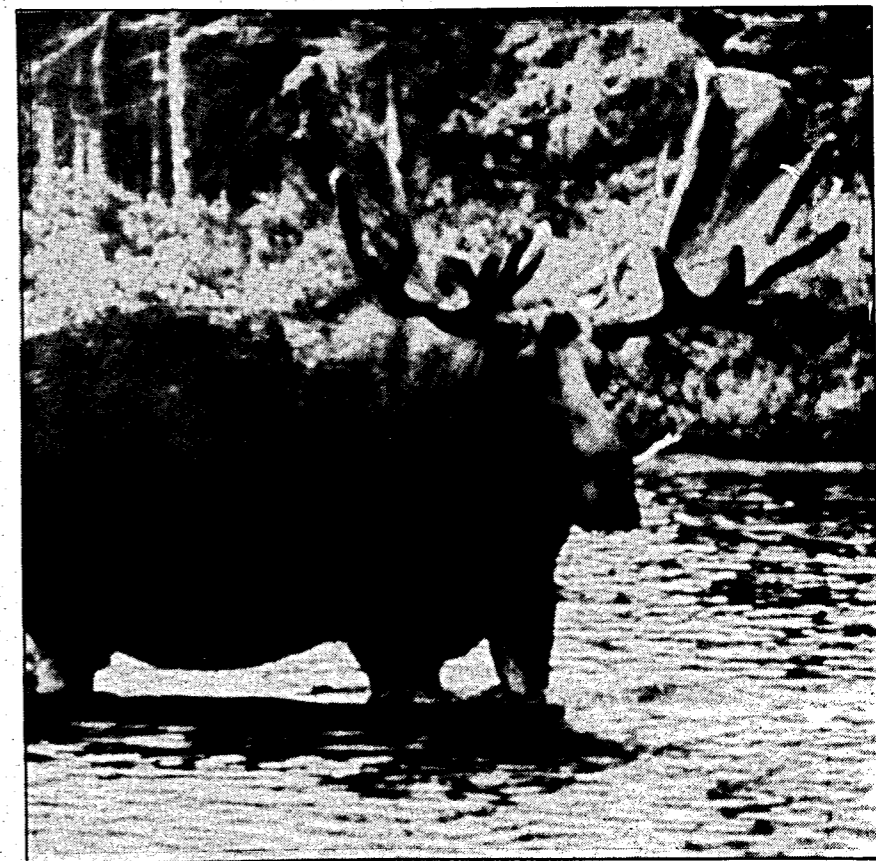
Jedziemy przez jakiś czas w zupełnej ciszy myśląc o jednym. "Oj dana, dana mamy w oponie gwóźdź", a jak się odezwie w środku tej drogi, gdzie diabeł mówi dobranoc? Czy przyjdą te losie, te jelenie, te misie? Mieszko trafnie odgaduje nasze kłopotliwe milczenie, bo rozpoczyna długie dochodzenie na temat wielkości i zwyczajów dietetycznych losia, jelenia i misia. Łoś nowobrunszwicki ważący 2000 funtów budził jego poważne podejrzenia.

Po wstępnych wyjaśnieniach dla dodania sobie odwagi intonuje jakąś wesolutką, kretyńską, angielską piosenkę. I tak do Mc Graw Brook (dwa domki na krzyż), potem znowu nic i Renous i wreszcie wróciliśmy do cywilizacji. Tak sobie myślę, że z tym gwóździem lepiej byłoby pruć naokoło, ale po ludnym. Nerwowym, ze starym samochodem, polecam jednak inną drogę. Widoki bowiem na 108 są nijakie, a perspektywa nocy w puszczy bez żywej duszy dość ponura. Światła i rybi smród Chatham witamy z dużą ulgą. Witaj mateczko cywilizacja przemysłowa! Po chwili entuzjazm pryska, gdy mijamy portowe przetwornice. Zaprawdę kemping w tym miejscu dostarczyłby nam bodźców węchowych.

Wielki most nad zatoką Miramichi (czyż to nie brzmi z japońska?) wiedzie nas do drogi 11. Jeszcze około 40 km i mijamy napis Kouchibouguac. Noc ciemna, brama zamknięta. Na szczęście czeka na nas nocleg w Richibucto.

Wychudzony zwawcy człowieczek świeci nam w oczy latarką. Przyznajemy się do wszystkiego. Zarezerwowaliśmy i jednak miejsce jest. Panek w podskokach otwiera szlaban.

Rozpoczyna się typowy rytuał kempingowy. Wylizanie nocy na kalendarzu, kaprysznienie nad miejs-

Potężny łoś, mieszkaniec kniei Nowego Brunszwiku. Zderzenie z wielką bestią może być straszne w skutkach.

cem (w lesie, blisko wody, nie za daleko od ubikacji, itd.). Okazuje się, że kaprysić można, bo mimo długiego weekendu na kempingu w Parc Daigle masę miejsc. Wreszcie kartka na szybę, worek na śmieci i jazda. Mimo że ciemno, że oko wykol jednak w świetle lampy widać, że jest las i bez sąsiadów. Za to komary atakują wściekle. Zanim człowiek wbije pierwszego śledzia trzeba się opryskać "Deep Wood" od stóp do głów. Kiedy już sobie idą na dobrą, wszczynamy po ciemku walkę z bambetlami, zakończoną zwycięskim postawieniem schronienia na te parę dni.

I w końcu dociera do nas miła myśl. Jesteśmy u celu. Na kempingu żadna jednak myśl nie utrzyma się przy człowieku dłużej. Trzeba zapinać moskietierę, dmuchać i wypuszczać powietrze, trzepać i układać, moknąć i suszyć, rozpałać i zagaszać i tak na okrągło. I na tym polega wypoczynek. Zadnych stresów.

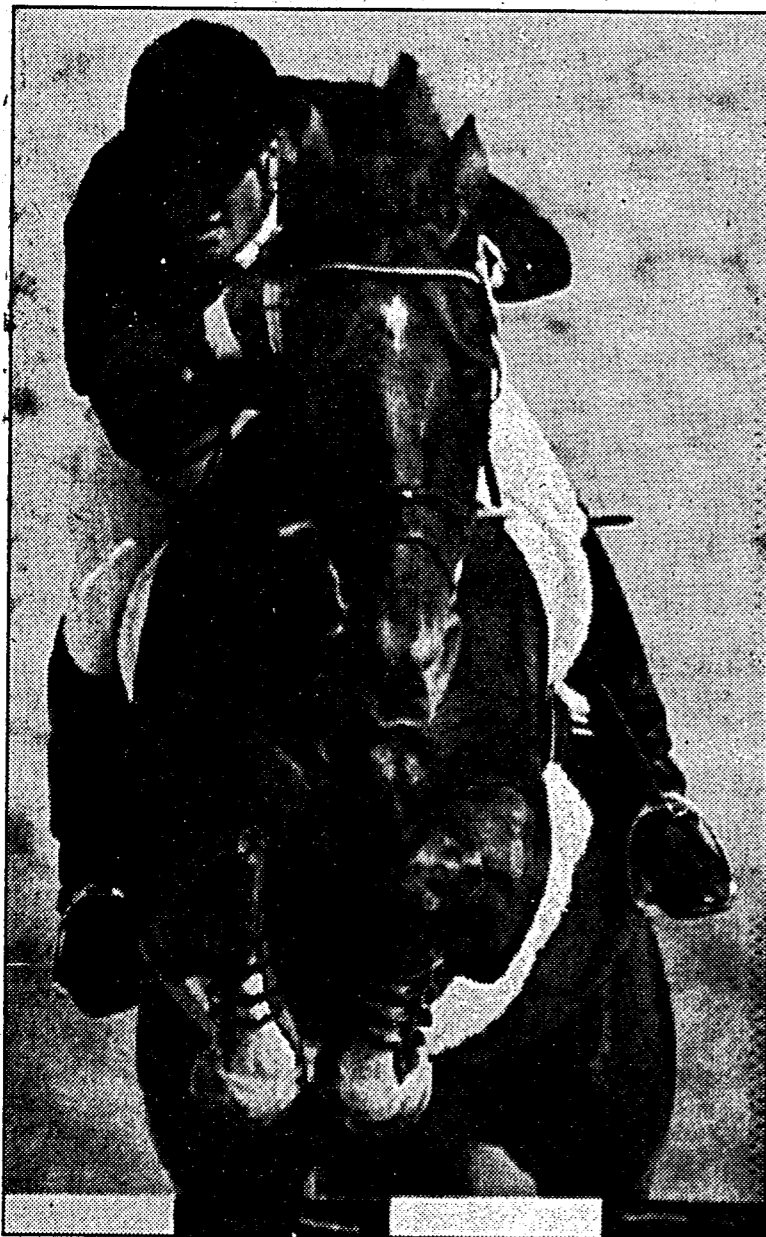
NACZELNA

W następnym kawałku felietonu wakacyjnego "Atlantyk jak marzenie".

TRZECIE MIEJSCE KANADY NA IGRZYSKACH PANAMERYKAŃSKICH

W Hawanie na zakończonych w niedzielę Igrzyskach Panamerykańskich jeden z 22 złotych medali zdobytych przez Kanadę wyskakał Danny Foster z Brampton w Ontario na koniu Forever Diamond. Kanada zdobyła także 46 medali srebrnych i 59 brązowych zajmując ze 127 me-

dalami trzecie miejsce w klasyfikacji medalowej. Zwyciężyły Stany Zjednoczone - 352 medale (130, 125, 97) przed Kubą - 265 (140, 62, 63). Czwarta była Brazylia - 79 (21, 21, 37), a piątą miejsce zajął Meksyk - 75 (14, 23, 38).

POLSKA - FRANCJA 1:5

Towarzyski mecz piłkarski Polska-Francja w Poznaniu zakończył się klęską naszej reprezentacji 1:5 (1:2). Polscy reprezentanci - prawie w 100% gracze występujący w klubach zagranicznych - zagrali fatalnie. Początek nie zapowiadał klęski. W 4 minucie Polacy wypracowali rzut karny, ale Ryszard Tarasiewicz spudłował. W 17 minucie było jednak 1:0 dla Polski, gdy Jan Urban zmienił kierunek piłki po rzucie wolnym strzelonym przez Jacka Złobera. Na tym się jednak skończyło. Stopniowo kontrolę przejęli Francuzi, którzy po pół godzinie dominowali na boisku. W efekcie strzelili 2 bramki w 41 i 45 minucie I połowy zdobyte przez Sauzee i Papina. Wandzik nie był bez winy. Mógł obronić zwłaszcza strzelonego przez Sauzee gola z rzutu wolnego. Po przerwie między słupkami stanął bramkarz poznańskiego Lecha Sidorczuk. Ale wobec falowych ataków Francuzów okazał się bezradny trzykrotnie wyciągając piłkę z siatki: w 68 minucie po strzale Simby, w 69 po strzale Blanca, oraz w 77 minucie po strzale Pereza. Trener reprezentacji Francji Michel Platini powiedział, że jest z wyniku zadowolony, ale podkreślił, że jego piłkarze nie mieli tym razem wymagającego przeciwnika. Ocena ta nie wymaga komentarza. Tymczasem zbliżają się dwa decydujące mecze w eliminacjach mistrzostw Europy 16 października z Irlandią i 13 listopada z Anglią. Tylko naprawdę najwięksi optymiści wierzą, że Polska wyjdzie z tych pojedynków zwycięsko i zakwalifikuje się do dalszych rozgrywek.

WYNIKI 4 kolejki I LIGI:

Śląsk Wrocław - Górnik Zab.	1:2
Pegrotour Dęb. - Lech Poznań	0:4
Stal Mielec - Zagłębie Lubin	0:1
GKS Kat. - Wisła Kraków	0:0
Motor Lublin - Widzew Łódź	1:2
LKS Łódź - Stal St. Wola	0:0
Hutnik Kr. - Ruch Chorzów	3:3
Legia W-wa - Zagłębie Sosn.	3:0
Olimpia Poz. - Zawisza Bydż.	1:3

TABELA I LIGI:

1. Widzew	8	10:1
2. Zawisza	7	10:5
3. Lech	6	10:3
4. Wisła	6	9:3
5. Górnik	5	7:4
6. Hutnik	5	8:7
7. Motor	5	4:3
8. GKS	4	4:3
9. Olimpia	4	6:6
10. Ruch	4	6:6
11. Zagłębie L.	4	5:7
12. Śląsk	3	5:5
13. Legia	3	4:5
14. LKS	3	4:5
15. Stal S.W.	2	1:5
16. Stal M.	1	1:5
17. Zagłębie S.	0	2:9
18. Pegrotour	0	1:15

W II lidze w grupie I po czterech kolejkach prowadzi Lechia Gdańsk - 7 pkt, przed Polonią Bytom i Miedzią Legnica - po 6 pkt. W grupie II na czele jest Chemik Kędzierzyn mający 6 pkt. Wicelider Polonia Warszawa ma także 6 pkt.

MIESZANKA AGENCYJNA:

Tytuł mistrza Polski na żuźlu zdobył na torze w Toruniu Sławomir Drabik z II-ligowego Włóknarza Częstochowa, który w pięciu wyścigach zdobył komplet punktów - 15. Drugie miejsce zajął Wojciech Żaluski z Kolejarza Opole. W dodatkowym wyścigu Żaluski pokonał Sławomira Dudka z Morawskiego Zielona Góra. Obaj ci zawodnicy wywalczyli po 11 pkt.

Na Mistrzostwach Europy w windsurfingu rozegranych w Pucku reprezentacja Polski wywalczyła jeden medal. Joanna Burzyńska z Bazy Mrągowo zdobyła brąz w klasie Lechner. Wśród mężczyzn trzy złote medale zdobyli Holendrzy, dwie konkurencje wśród kobiet wygrały Francuzki.

W kanadyjskiej lidze piłki nożnej CSL (Canadian Soccer League) w niedzielę rozegrano tylko dwa pojedynki. W Hamilton sensacyjne zwycięstwo nad liderem tabeli Vancouver 86ers odnieśli Hamilton Steelers 2:1. W Toronto North York Rockets pokonali 2:1 Winnipeg Fury. Tabela ligi kanadyjskiej:

1. Vancouver 86ers	55	63:28
2. Toronto Blizzard	39	45:29

3. North York Rockets	38	42:24
4. Montreal Supra	34	37:31
5. Hamilton Steelers	33	30:34
6. Nova Scotia Clippers	25	26:49
7. Kitchener Kickers	13	18:47
8. Winnipeg Fury	12	21:40

Kolejka w lidze kanadyjskiej jest rozgrywana w ciągu trzech dni: w niedzielę, środę i piątek. Za zwycięstwo drużyna otrzymuje 3 pkt., za remis 1. Po zakończeniu regularnego sezonu walka o tytuł mistrza Kanady toczy się systemem playoff.

W kanadyjskiej lidze futbolowej CFL (Canadian Football League) po 6 kolejkach w Grupie Wschodniej prowadzi Toronto Argonauts - 10 pkt, a w Grupie Zachodniej bez straty punktu Calgary Stampeders - 12 pkt.

Beseballści Toronto Blue Jays prowadzą w Lidze Amerykańskiej w Grupie Wschodniej mając po 119 kolejkach .546 pkt (65 meczów wygranych, 54 przegrane). Ich przewaga nad Detroit Tigers .521 (62 mecze wygrane, 57 przegranych) wynosi 3 mecze. Fatalnie wiodzie się baseballistom Montreal Expos w Lidze Narodowej w Grupie Wschodniej. Po 116 kolejkach zajmują ostatnie miejsce .405 pkt (47 meczów wygranych, 69 przegranych).

Po raz pierwszy na liście rankingowej zawodowego tenisa tenisistów kanadyjscy znaleźli się na pozycji Nr 1. W rankingu ATP ogłoszonym w tym tygodniu, na liście debla męskiego na czele jest para Grant Connel (Vancouver) i Glenn Michibata (Toronto).

Jugosłowianka Monica Seles nr 2 światowego tenisa kobiet (w ub. tygodniu straciła pozycję nr 1 na rzecz Niemki Steffi Graf) nie wystąpi w przyszłym roku na igrzyskach olimpijskich w Barcelonie. Międzynarodowa Federacja Tenisa zabroniła jej występu za niestawienie się Seles w lipcu do gry w reprezentacji Jugosławii w turnieju narodów o Puchar Federacji. MFT uznała, że Seles nie miała ważnego powodu, aby nie wystąpić.

Reprezentacja Kanady w hokeju na

lodzie przygotowuje się do Pucharu Kanady rozgrywając cykl spotkań kontrolnych. Trener Mike Keenan zaplanował 5 meczów z USA, a także mecze ze Związkiem Sowieckim, Czechosłowacją, Finlandią i Szwecją. W pierwszym meczu towarzyskim USA pokonały w Toronto Kanadę 6:4. Rewanż wzięli Kanadyjczycy w Montrealu srogł, wygrywając z USA 9:1. W tym drugim spotkaniu wystąpił jedyny junior w reprezentacji Kanady 18-letni Eric Lindros. Zagrał doskonale strzelając 2 bramki i zaliczając jedno podanie (z którego padła bramka). Kibice wygwizdali jednak Lindrosa podczas rozgrzewki, w czasie zapowiedzi jego występu i w trakcie gry. Trochę uspokoiła ich jednak gra Lindrosa. O co chodzi? Lindros jako najlepszy junior zgodnie z regulami kanadyjsko-amerykańskiej ligi hokejowej NHL podczas naboru nowych graczy do ligi przypadł automatycznie ostatniej drużynie ubiegłorocznego sezonu - Quebec Nordiques. I oto stała się rzecz niesłychana. Odmówił gry w klubie jeżeli nie otrzyma co najmniej 3 mln dol. za pierwszy sezon. Ubogi w porównaniu z innymi klubami ligi Quebec Nordiques nie ma takich pieniędzy. Oburzeni twierdzą, że zresztą sam Gretzky - najlepszy hokeista świata od wielu lat otrzymuje tylko 3,3 mln dol. od Los Angeles Kings. Inni utrzymują, że Lindros zażądał tak wygórowanej sumy, gdyż wie, że Quebec Nordiques nie może sobie na nią pozwolić i sprzeda go do innego klubu. Lindros rzekomo chciałby grać w klubie bogatszym, w większym mieście niż Quebec City, a nawet nie we francuskojęzycznej prowincji. I stąd gwizdyw Montrealu.

Eric Lindros

NEW AGE

Dalszy ciąg
z poprzedniego numeru

LIDERZY NEW AGE KONFERUJĄ Z ZIELONOŚWIĄTKOWCAMI

(...) David Spangler (jeden z przywódców New Age, Findhorn Foundation) niedawno prowadził spotkanie w Gold Lake Convention Center w Boulder, Colorado. Spotkanie to obejmowało czołowe postacie New Age, jak również niektórych przywódców Kościołów i ruchów: ewangelikalnego (nie mylić z ewangelickim - przyp. St.S.), zielonoświątkowego i charyzmatycznego. Celem było: znaleźć sposoby, aby te ruchy chrześcijańskie i New Age mogli złączyć ręce we współpracy w realizacji ich wspólnych celów. Wiemy, że to spotkanie miało miejsce, ponieważ Spangler mówił o nim w kościele w Boulder, identyfikując tylko jedną z ewangelikalnych grup - lecz to rzeczywiście mnie zaszokowało.

Spangler wskazał, że łącząc się z nimi ruch New Age pokonał ostatnią barierę, która mogła uniemożliwić realizację celów ruchu. Wiemy, że ta informacja jest autentyczna, gdyż posiadamy dwie kasety ze Spanglerem przemawiającym w Kościele Episkopalnym w Boulder, Colorado. (...)

"SPOTKANIE MODLITEWNE" RUCHU NEW AGE

Udałem się na jedno z takich spotkań 31 grudnia ubiegłego roku w Kansas City (książka została opublikowana w 1990 r., więc autor wspomina 31.XII.1989 - przyp. tłum.). Bóg rzeczywiście interweniował i chronił mnie. Ponad stu pośredników było na kolanach od płątej rano tu w Springfield, aby otaczać mnie Bożą tarczą.

Słyszałem modlitwy ofiarowane "Matce Bogini Ziemi" i byłem świadkiem wizualnej medytacji. Słyszałem jak oświadczono, że planeta ta to teraz żywa inteligentna istota, która jest w kontakcie z mistrzami wszechświata (mistrzami wszechświata New Age nazywa proroków różnych religii i do tej gamy włącza Jezusa - przyp. tłum.). Powiedziano tam wówczas, że istoty ludzkie to po prostu zmysłowe przedłużenia żywej planety. Potwierdziło się to co wiedziałem. New Agers wierzą w reinkarnację. Mierć jednostki jest nieznaczająca. Dusze umarłych na zasadzie makulatury (recycling) powrócą jako inne zmysłowe przedłużenie żywej Ziemi.

LUCYFERYCZNE OSZUSTWO NEW AGE

Ci, którzy dokonują wyboru, aby komentować na temat Księgi Objawienia (czyli Apokalipsy - przyp.

tłum.) podejmują strasznie odpowiedzialne zadanie. Istotnie ta księga zawiera to ostrzeżenie: "Oświadczam każdemu, kto słucha proroczych słów tej księgi: Kto do nich coś doda, temu Bóg zada plagę, o których napisano w tej księdze. Kto ujmie coś ze słów tej proroczej księgi, temu Bóg odbierze jego udział w drzewie żywota i w mieście świętym, o których w tej księdze napisano". (Apok. 22:18, 19).

Barbara Marx Hubbard wspomniana już nauczycielka New Age jest jedną z głównych promotorów spotkań 31 grudnia. O ile mogliśmy to zbadać, jej kompletny komentarz na temat Księgi Apokalipsy nie został do tej pory wydrukowany w całościowej formie. Jednakowoż części zostały rozpowszechnione w formie manuskryptu. Oto cytaty z jej pracy pt. "Objawienie: Księga Współtworzenia, Tom III" ("Revelation: The Book of Co-Creation, Volume 3"). Te cytaty jako żywo pokazują, że ruch New Age, podczas gdy wypowiada słowa pokoju, miłości, harmonii i braterstwa, właściwie żyje wizją "eliminacji" szerokiej rzeszy ludzkich istot, w imię wprowadzenia "Nowej Ery", "Ery Wodnika", "Ery Kwiatów". Radykalne poglądy B.M. Hubbard, wzywające do eliminacji (eksterminacji - uwaga tłumacza) mas ludzkości w celu przygotowania Światowego Porządku Nowej Ery (New Age World Order) są podzielane przez wielu liderów New Age. (...)

Interesującą rzeczą jest zauważyć, że zarówno New-Agers jak i Chryścjanie wierzący w Biblię, przewidują nadchodzący ciężki czas, następnie zaś czas pokoju na Ziemi.

New Age jest przeciwieństwem Chryścjanstwa. I zasadnicze przeciwieństwo pomiędzy nimi polega na tym, że New Age podstawiają człowieka lub "siłę" w miejsce Boga biblijnego. Będzie interesujące zobaczyć, kto zwycięży w nadchodzącej konfrontacji Bóg z Pisma Świętego (Jehova), czy też Lucyfer, którego tu wielu New-Agers (jak Spangler, Hubbard i inni) gloryfikuje. Jeśli o mnie chodzi, pokładam swoje zaufanie w Bogu z Biblii: Ojcu, Synu i Duchu Świętym.

A oto cytaty z Barbary Marx Hubbard:

"Żaden światowy pokój nie może zwyciężyć dopóki samo-centryczni członkowie ciała planetarnego: albo się nie zmienią, albo nie umrą" (str. 56). Tutaj Hubbard deklaruje, że ci co będą się opierać New Age muszą umrzeć! "Ewolucja jest dobra, lecz nie jest przyjemna... Tylko bogo-centryczni (God-centered) przetrwają, aby ostodtać siły uniwersalnych gatunków" (str. 56). Przez "bogo-centrycznych" Hubbard rozumie tych, którzy zaakceptują swoją własną "boskość".

"Bądźcie przygotowani na proces selekcji, który się teraz zaczyna" (str. 56), "... proces, który rozerwie stary porządek i zniszczy tych, którzy wybrali pozostanie samo-centrycznymi, lono-centrycznymi pozostałościami przeszłości" (str. 57). "Ich nie można osiągnąć (przekonać) ... Jedna czwarta (ludzkość - D.L.) ... to zepsute ziarno. W przeszłości wolno im było umrzeć "naturalną śmiercią". Ich ciała były przywrócone (recycled) do nowego życia, a dusze reinkarnowane... zła osobowość to ten, który cierpi defekty rozłączenia między wyższą jaźnią a ego" (str. 59). "Ten defekt jest plagą jednej czwartej ludzkości" (str. 60). "My, starst, cierpliwie czekaliśmy do samego końcowego momentu przed przemienieniem całościowym, aby podjąć akcję odcięcia tego skorumpowanego i korumpującego elementu w ciele ludzkości. To jest jak obserwowanie rozwoju raka; coś trzeba zrobić zanim całe ciało będzie zniszczone" (str. 60).

Zauważmy, że powyższa fraza "my, starst" odnosi się do tych jakichś istot, które przekazują jej informacje drogą spirytystyczną. Kolejne cytaty:

"W przeszłości... efekt jednej czwartej był bolesny, lecz nie śmiertelny dla całego systemu planetarnego. Matka Ziemia wybacza... Wąska siła nie była wystarczająca do zniszczenia świata. Teraz, kiedy zbliżamy się do całkowitego przejścia z ludzi-stworzeń do ludzi-współtwórców - ludzi, którzy są poskromicielami boskich sił - destrukcyjna jedna czwarta musi być wyeliminowana ze społecznego ciała" (str. 60).

LUCYFER BRATEM NEW AGE

"Jest konflikt między ponadludzkim dobrem i ponadludzkim złem. Kim jest ten diabeł... Ten diabeł to mój brat, brat Chrystusa, drugi syn Boga ...." (str. 114).

"Kochaj Szatana, mojego upadłego brata i nie pozwól mu więcej odrzucać Boga" (str. 118). Od kiedy diabeł jest synem Boga?

Diabeł może być ich bratem, ale dla nas - to wróg!

Zaskakujące inne satanistyczne podobieństwo. Biblia ostrzega nas przed tymi, którzy zabraniają jedzenia mięsa (1 Tim. 4:3). A oto cytat z New

Age: "Są dwa defekty, na które cierpicie: jedzenie mięsa i iluzja separacji od Boga..." (str. 117). "Nie czuj się winna, ludzkość. Jesteś bez winy... Przebac zwierzętom jedzenie ciała. Przebac Szatanowi banie się Boga. Kochaj zwierzę w święcie i w sobie, i nie zabijaj go w tęcej" (str. 117). Kochaj zwierzę w sobie? Jeszcze większy i podejrzany nonsens.

WNIOSEK - IDEOLOGIA LUDOBÓJSTWA

Najbardziej niepokojący element w tej pracy New Age to eliminacja tych, których Hubbard identyfikuje jako "złe nasienie" (lub "złe ziarno"), którzy nie są w stanie ewoluować w "boskość". Skoro oni wierzą, że są Bogiem, lub częścią Boga, kto zaręczy, że nie zaczną eliminować tych z nas, których będą widzieć jako opornych dla swej wizji Nowej Ery Wodnika? Jeśli tylko uzyskają polityczną supremację (co starają się osiągnąć), być może wprowadzą w czyn taki plan.

Szczególnie niepokojąca jest u Hubbard gloryfikacja Szatana-Lucyfera. Ta praca jest, moim zdaniem, inspirowana przez samego zainteresowanego.

GREENPEACE

Ruch New Age ma zasług światowy i nie uznaje granic. Nosi wiele masek i tożsamości w różnych krajach i sektorach społeczeństwa. W czasie swej ostatniej wizyty w Islandii zobaczyłem, że Kościoły są bardzo zaniepokojone tym ruchem. Zaprowadzono mi, abym zobaczył imponującą swym bogactwem islandzką główną siedzibę Towarzystwa Teozoficznego (ruch Madame Blavatsky, babci obecnego ruchu New Age). Widzieliśmy także miejsca kultu Sri Chemoy. Powiedziano mi, że świątynia bożka Thora (pogański bóg germański - przyp. St.S.) jest akurat odbudowywana w północnej Irlandii. Brat, który pracuje w przemyśle telewizyjnym zaopatrzył mnie w taśmę "Konwergencji

Harmonicznej" (16.VIII.1987 r.), odbytej na lodowcu Snaefellsjökull, który rzekomo oznacza otwarcie do centrum Ziemi. To miejsce inspirowało Juliusza Verne'a w jego powieści "Podróż do środka Ziemi". Wielki bożek Thor góruje w owym miejscu i był pokazywany parę razy w specjalnym programie TV. Obszerne sprawozdania z tej imprezy były nadawane zarówno przez telewizję państwową jak i prywatną. Posądki Thora są w sprzedaży w całej Islandii w różnych formach. Ruch New Age uważa Islandię za miejsce bardzo ważne dla swych planów. W Islandii dowiedziałem się, że prawdziwym celem organizacji Greenpeace (międzynarodowa organizacja głosząca pokój i ochronę środowiska - przyp. St.S.) jest nie tyle ratowanie wielorybów i fok co zrujnowanie przemysłu morskiego (co będzie miało miejsce przy wstrzymaniu połowu wielorybów) i wymuszenie u ludzi wegetarianizmu. Jeśli to się sprawdzi, to nie będzie niespodzianką, znając podłoże teozoficzno-hinduistyczne wielu New-Agers. Większość reinkarna-

cjonistów lansuje wegetarianizm. W tej chwili badamy tę teorię (...). Poinformowano mnie, że kiedy nie ma polowu fok rozmnażają się one szybko w nadmiarze i zaczynają uprawiać kanibalizm, zjadając swoje potomstwo.

W Islandii dość powszechnie wiadomo, że Greenpeace to część i narzędzie New Age.

LUDZKIE OFIARY

Zycie sprawia czasem małe niespodzianki. Parę lat temu wygłaszałem kazania w Trinity Bible Institute w Ellendale, Północna Dakota, Człigodny Roy Wead był wówczas prezydentem college'u. Pewnego dnia przyszedł do mnie i mówi: "David, mamy młodą studentkę w college'u, która przedtem była kapłanką kultu satanistycznego. Chciałaby z tobą porozmawiać o swoich przeżyciach". W trakcie rozmowy zapytałem: "A propos, skąd pochodzisz?". Odrzekła: "Ze stanu Michigan" (podała miasteczko). "O, w tamtej miejscowości przemawiałem

do zgromadzenia młodzieży w kościele". Zapytała mnie, czy bywałem także w innych miejscowościach na tamtym obszarze. Mówię, że wówczas wygłaszałem kazania w Petosky, Boyne City, St. Ignace, Grayling, Gaylord... W tym momencie wykrzyknęła: "Gaylord" Czy chodzi o spotkanie w Gaylord?!. Potwierdziłem, że przy paru okazjach odprawiałem tam nabożeństwa z pastorem Herbertem Kolendą. "Dlaczego tak zareagowałaś na Gaylord?!. "Nie wiem, czy ojcu o tym wiadomo czy nie, ale Gaylord w Michigan to jedna z głównych siedzib ruchu satanistycznego dla obszaru pięciu stanów" - odpowiedziała. Siedziałem cicho, zaskoczony zbiegiem okoliczności. Oto w tym samym miesiącu, w którym przelożeni ostrzegali mnie przed mówieniem na kazaniu o czczeniu diabła jako o rzeczywistości przepowiedzianej w prorocztwie; w tym samym miesiącu sataniści urosli w siłę i według świadectwa tej młodej kobiety - nawet tam miało miejsce składanie ofiar z ludzi.

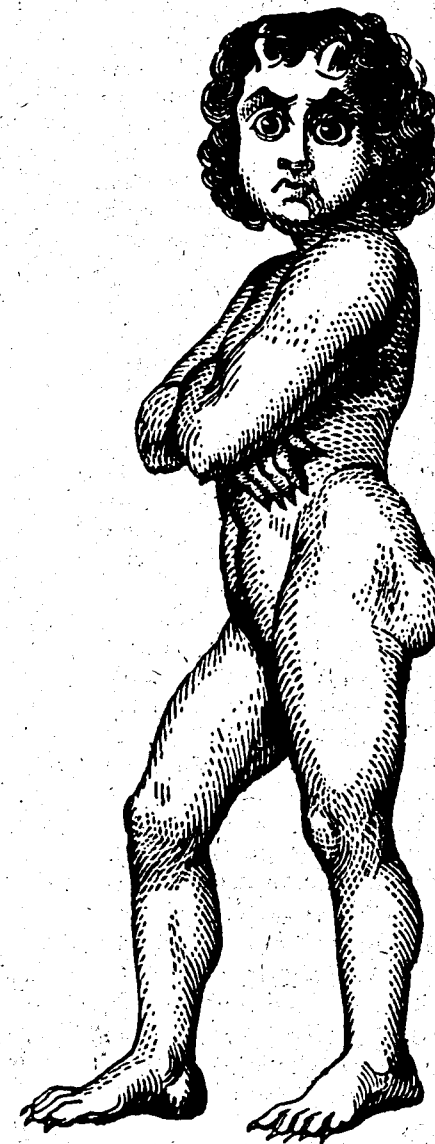
POSŁOWIE OD TŁUMACZA

David Allen Lewis przedstawił modną ideologię i religię światową tylko na przykładzie jednego państwa. Tym państwem jest USA - demokracja parlamentarna o dużej wolności słowa i przekonaniach, ale także o ugruntowanym - wydawałoby się - systemie prawa, które według swej litery nie pozwala na głoszenie propagandy nienawiści rasowej, etnicznej, religijnej, itd. itd. Podobne zasady wyznaje państwo kanadyjskie. Narzuca się proste pytanie: jak to się dzieje, że osoby takie jak tu wymienione i cytowane przez Davida A. Lewisa mogą od paru lat wydawać i rozpowszechniać drukiem publikacje (niektóre w ogromnym nakładzie), w których jawnie głoszą plan eksterminacji tych, co nie zgadzaliby się z ich poglądami? Niedawno Ernest Zundel, który w swojej broszurce zaprzeczał faktowi eksterminacji Żydów w czasie II wojny światowej

został z miejsca postawiony przed sądem za głoszenie propagandy nienawiści. Tymczasem literatura, publicystyka i propaganda New Age wkroczyła masowo do księgarń, popularnych magazynów, telewizji, tekstów piosenek stając się coraz powszechniejszą filozofią młodych ludzi na tym kontynencie. (Wystarczy przywołać wyniki badań nad popularnością wegetarianizmu, kultu Matki Ziemi, wiary w reinkarnację i wspólnego dla wszystkich religii Boga.) Czy znajdujące tak szeroką recepcję nawoływanie do ludobójstwa miliarda czy więcej ludności światowej kwalifikuje się jako propaganda miłości? Czy usprawiedliwieniem dla tej wyjątkowej tolerancji może być

absurd głoszonych tez? Przecież Hitlera też wielu z początku uważało za nieszkodliwego wariata. Jeszcze nawet po napisaniu "Mein Kampf". A o tym, że to nie są tylko nieszkodliwe brednie bogatych artystek z Hollywood niech świadczy coraz większa ilość dzieci porwanych w miastach USA i Kanady, z których oszołomieni narkotykami i omamieni demoniczną ideologią obłąkańcy składają żywe ofiary. Natura ludzka bywa dziwnie ślepa, więc i tak po tym wszystkim co tu zostało powiedziane znajdują się jeszcze tacy, którzy oświadczają: "Nie wierzę w spiskowe teorie".

ST. SIEKANOWICZ

Lucifer

BUDUJEMY SOCJALIZM W ONTARIO

Podobno Lenin kiedyś powiedział, że u podstaw komunizmu leży ELEKTRYFIKACJA I WŁADZA RAD. Nikt nie wie czy to prawda, bo komunizm jakoś udało się nam uniknąć. Natomiast ci z nas, którzy przebywali w Polsce, nawet krótko, w latach 1945 - 1989 doskonale wiedzą, że u podstaw socjalizmu leżą KOLEJKI I NIĘUPRZEJMI URZĘDNIICY. Każdy z nas doświadczył tego niejednokrotnie na własnej skórze. Ostatnio premier Bob Rae zaczął budować socjalizm w Ontario. Od podstaw. Od kolejek i pyskujących urzędników. Na pierwszy ogień poszedł OHIP, czyli system ubezpieczeń lekarskich. Chodzi o blachostkę: o wymianę papierowych kart OHIP na plastikowe. Ale jest to tylko pretekst. Wszystko zaczęło się zupełnie niewinnie prawie rok temu. Dostaliśmy kwestionariusze, a po wypełnieniu i odesłaniu ich do centrali OHIP-u niektórzy dostali nowe plastikowe karty. Niektórzy nie. Dopiero po 1 lipca, kiedy placówki służby zdrowia przestały honorować stare karty, zaczęła się budowa socjalizmu! Wszelkie sprawy załatwiane są w biurze OHIP-u przy 2195 Yonge Street. Tylko po informację? Do kolejki! Wysłałeś kwestionariusz i nie dostałeś karty? Do kolejki! Nie wysłałeś kwestionariusza? Do kolejki! Nie ma cię w komputerze? Do kolejki! Jesteś w komputerze? Do kolejki! Nowo przybyły? Do kolejki! Z małym dzieckiem? Ta sama kolejka!

Znajoma, która przed kilkoma dniami otrzymała stały pobyt chciała jak najszybciej dostać swój OHIPOWSKI numer. W poniedziałek 12 sierpnia była pod urzędem już przed 8 rano. Czekala przeszło 4 godziny, na słońcu, bo do budynku wpuszczają tylko małe partie interesantów. Dzieci płaczą. Ludzie się

denerwują. Oczywiście po czterogodzinnym czekaniu całą wysokopięną parę, która przez ten czas nagromadziła się pod czaszką, wyładowuje się na urzędnika, zwłaszcza gdy ten oznajmia, że "nie ma ciebie w kom-

puterze". Urzędnicy nie pozostają dłużni, robi się pyskówka, a socjalizm rośnie!

Ze niby sprawę można spokojnie i bez czekania załatwić telefonicznie? Nic z tych rzeczy! Przecież w socjalizmie telefony nie mają prawa działać. I nie działają! Niech ktoś spróbuje dodzwonić się do jednego z kilku numerów podanych na niebieskich kartkach książki telefonicznej pod hasłem "OHIP". Ja próbowałem. Większość numerów permanentnie zajętych. Te, które nie są zajęte, połączone są chyba z Berdyczowem, bo można czekać 10, 20, 30 minut i nikt się nie zgłasza.

W zamierzonych czasach, za rządów konserwatysty nieboszczyka Robertsa, całe Ontario przechodziło na OHIP. Wszyscy mieszkańcy dostawali papierowe karty. Odbywało się to cicho, sprawnie i spokojnie. Żadnych kolejek, żadnych problemów z komputerami, żadnych pyskówek. Idę o zakład, że wtedy w biurach OHIP-u pracowała najwyżej jedna dziesiąta dzisiejszej liczby urzędników. No, ale wtedy nie budowaliśmy socjalizmu!

S.D.

*Pomnik Lenina
w Toronto,
o którym pisaliśmy
w naszym
komentarzu
redakcyjnym
w ub. tygodniu.*

PIENIĄDZ ROBI PIENIĄDZ

*"If you don't know where you're going,
You'll probably end up somewhere else"*

Lawrence Peter

ZASADY PREFERENCJI

C z ę ś c II

W ostatnim wydaniu ECHA zwróciłmy Waszą uwagę na istotne aspekty świadomego planowania finansowego. Dla wielu są to sprawy niezbyt jasne. Dlatego też w następnych kilku miesiącach chcielibyśmy omawiać je w sposób prosty i zrozumiały.

Często spotykamy osoby, które zarabiają \$45.000 lub więcej i z sumy tej nie są w stanie nic odłożyć. Wysokie podatki i rosnące koszty utrzymania są w ich ocenie główną tego przyczyną. Nie są oni też osamotnieni. Ostatnie badania statystyczne, przeprowadzone przez "Money" w USA (wśród ludzi w wieku 20 - 30 lat) stwierdzają, że 20% badanych nie oszczędza i nie inwestuje w ogóle, 58% obawia się o pieniądze pozostawione w finansowych instytucjach, 42% nie wie w jaki sposób inwestować, 23% posiadaczy polis ubezpieczeniowych nie wie jakiego rodzaju polisy posiada, 52% stwierdziło, że ostatnio żona lub znajomi stracili pracę i 25% obawia się, że straci pracę w najbliższym roku.

Ciągłe wydaje się nam, że za rok zarobimy więcej i nasze problemy finansowe rozwiążą się same. Życie często pokazuje, że zarabiając więcej, wydajemy więcej, pożyczamy więcej, a oszczędzamy mniej. Czy opierając się na tym schemacie nie oszukujemy siebie? Czy nie przypomina to przysłowiowego "błędnego koła"?

Czy ktoś wie, że w 1915 r. został wprowadzony tymczasowy podatek w wysokości 3%, który urosł teraz do 27-50% w zależności od wysokości zarobków? Z 30 tys. dochodu ok. \$4000 musisz oddać Urzędowi Po-

datkowemu. Dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek dobrobyt i bezpieczeństwo zależy od tego jak "poustawiasz" swoje finansowe sprawy. Skomplikowane i ciągle zmieniające się "reguły gry" skazują niedoinformowanego na porażkę, a "profesjonalistę" niewiele przeszkadzają. W momencie kiedy zaczniesz racjonalnie planować przestaniesz obawiać się o swoją przyszłość. Pamiętaj, że rozsądnie ulokowane pieniądze "pracują dla Ciebie" 24 godz. na dobę. Od nas samych zależy czy za lat 15 strata pracy będzie finansową tragedią, czy też standard życia nie zmieni się wiele dzięki dochodom z inwestycji. Rysunek nr 1 na stronie obok przedstawia znaną już pewnie Wam "piramidę inwestycyjnych priorytetów".

Chociaż inwestycje będą głównym tematem naszych artykułów, nie zapominajmy, że stanowią one jedynie element finansowego planu. Dlatego też w najbliższych artykułach omówimy elementarne zasady planowania finansowego.

Nie jest zbyt mądrym otwieranie RRSP kiedy mamy długi lub blokowanie pieniędzy na dłuższe okresy, kiedy wiemy, że mogą być one potrzebne w najbliższej przyszłości. Nie jest również wskazane inwestowanie w produkty z górnej części piramidy, gdy nie mamy jeszcze zbudowanych solidnych podstaw (dolna część piramidy). Zapewne każdy z Was jest na innym jej poziomie. Jedni szukają taniego ubezpieczenia czy szybszego sposobu spłaty kart kredytowych, drudzy najciekawszych możliwości na światowych giełdach.

ZRÓB WIĘC TEN PIERWSZY KROK I OCEŃ SWOJĄ SYTUACJĘ

Postępowanie zgodne z niżej podanym schematem umożliwi Ci dokładne zlokalizowanie miejsca, w którym jesteś i możliwości, które stoją przed Tobą. Zrób ten pierwszy krok i oceń swoją sytuację:

1. Przejrzyj wszystkie swoje dokumenty finansowe i przeanalizuj informacje w nich zawarte (książeczki oszczędnościowe, polisy ubezpieczeniowe, mortgage, umowy, zwroty podatkowe).

* Oceń swoją "realną wartość", jest ona dodatnia jeżeli wartość rzeczy posiadanych jest wyższa od Twoich długów.

* Przeanalizuj swoje teraźniejsze dochody i wydatki. Pomyśl o przyszłych finansowych potrzebach.

2. Postaw przed sobą cel krótko- i długoterminowy. Cel jest podstawą całego planowania - niech będzie jasno sprecyzowany i wymierny, np.: "Chcę być bogaty w przyszłości" - jest złym przykładem, "chcę mieć w ciągu 5 lat \$100.000" jest lepszym. Pomyśl również o własnej definicji finansowego bezpieczeństwa. Dla jednych jest ono związane z osiągnięciem określonego poziomu rocznych zarobków lub ze zbudowaniem inwestycyjnej bazy, która przyniesie "bierny dochód" w wysokości, np. rocznych zarobków. Dla innych finansowe bezpieczeństwo to wyjście z długów w określonym czasie.

3. Wprowadź swój plan w życie. Twoja determinacja, żeby zacząć jest

najważniejsza. Największym błędem, który możesz popełnić jest **nie robienie niczego**. Często pomagamy klientom wybrać najlepsze dla nich rozwiązania, ale nie dzieje się nic. Mają oni zawsze "coś ważniejszego" do zrobienia i odkładają rozpoczęcie swoich programów na bliżej nieokreślony termin. Część z nich zdaje sobie sprawę jak dużo przez to traci, a niektórzy wiedzą nawet dokładnie ile.

4. Kontroluj wyniki. Co najmniej raz w roku sprawdź jak wywiązałeś się z postawionych przed sobą zadań. Przedsiębiorstwa to ro-

bia, dlaczego nie miałbyś robić tego i Ty. Bądź elastyczny, wprowadzaj poprawki do Twojego planu zawsze kiedy sytuacja tego wymaga, np.: zmieniając się warunki zewnętrzne, w tym i polityczne - wojna, umowa o wolnym handlu. Nie zmieniaj swojego planu tylko dlatego, że osiągnięte wyniki są poniżej wyznaczonego po-

ziomu. Trudności trzeba pokonywać, a nie poddawać się im biernie.

Jeżeli te dwa pierwsze artykuły naszego cyklu pobudziły Ciebie do działania i zdecydowałeś się wziąć przyszłość w swoje ręce - gratulujemy decyzji. Każdy następny odcinek przyniesie informacje, które pomogą Ci realizować już dzisiaj wyznaczony cel.

Za tydzień: o tym jak znaleźć "ukryte" pieniądze.

CDN

MAREK KAWKA
RYSZARD BIERYŁO

PIRAMIDA INWESTYCYJNYCH

FUTURES
CONTRACT

PRIORYTETÓW

SPECULATIVE
COMMON
STOCKS
AND BONDS

COLLECTIBLES

LIMITED
PARTNERSHIP

REALESTATE
INVESTMENT
PROPERTIES

OPTIONS

BLUE CHIPS
COMMON STOCKS

GROWTH
MUTUAL FUNDS

BALANCED
MUTUAL FUNDS

HIGH GRADE
PREFERRED
STOCK

HIGH GRADE
CONVERTIBLE
SECURITIES

HIGH GRADE
GOVERNMENT
BONDS

HIGH GRADE
CORPORATE
BONDS

MONEY
MARKET
ACCOUNTS

PENSION
PLAN
FUNDS

INSURED
CHEQUING
AND SAVING
ACCOUNTS

TREASURY
BILLS

LIFE INSURANCE
CASH SURRENDER
VALUES

CANADA SAVING
BONDS

GUARANTEED
INVESTMENT
CERTIFICATES

Wraz ze wzrostem możliwości osiągnięcia dużych zysków z zainwestowanych pieniędzy wzrasta ryzyko ich utraty.

Podajemy nazwy w języku angielskim, by łatwiej było odnaleźć te rodzaje inwestycji na kanadyjskim rynku.

Wraz ze wzrostem bezpieczeństwa zainwestowanych pieniędzy wzrasta ryzyko utraty ich siły nabywczej.

ZDROWIE

Rozmaitości medyczne

NOWA GRUPA ŻYWNOSCIOWA

Specjaliści od żywienia uważają, że do roku 2050 większość ludzi stanie się jaroszami, a więc mięso jak i produkty mleczne zostaną wyeliminowane z naszego pożywienia.

Już teraz są plany aby nową grupę - jarzyn, owoców i ziaren wprowadzić do podstawowych grup żywienia. Według nowych danych wskazane byłoby codzienne podanie 4 - 5 porcji potraw ziarnistych, 3 lub więcej porcji jarzyn, 2 do 3 porcji roślin strączkowych, oraz 2 lub więcej porcji owoców. Dieta taka ma między innymi zmniejszyć liczbę przypadków zachorowań na chorobę nowotworową, schorzenia serca, jak i inne choroby wynikające z nieprawidłowego żywienia. Istnieje wiele kontrowersji na temat tych planów. Niektórzy specjaliści od żywienia uważają, że dieta taka będzie uboga w niektóre sole mineralne, witaminy, takie jak wapń, cynk, witamina D, lub witamina B12.

Na przykład chcąc otrzymać wymaganą ilość cynku w pożywieniu, jaką zawiera porcja 6 oz. chudego mięsa wołowego, należałoby zjeść około 10 dań ze szpinaku na dzień.

WALKA Z PRÓCHNICĄ ZĘBÓW

Na Uniwersytecie w Kalifornii przeprowadzane są badania na temat jak najskuteczniej zapobiegać powstawaniu i rozwojowi próchnicy zębów.

Ostatnie odkrycie wykazało, że olej zawarty w lupinkach orzechów cashew może zapobiec próchnicy. Laboratoryjne badania podały, że czysta forma tego oleju w efektywny sposób osłabia rozwój bakterii, jednej

z najczęstszych przyczyn powodującej próchnicę zębów, a mianowicie Streptococcus mutans. Oczywiście upłyne zapewne trochę czasu zanim ukażą się w sprzedaży pasty do mycia zębów, zawierające w składzie olej z orzechów cashew.

NOWY OWOC DLA ZDROWIA

Japońskie owoce persimmons zawierają trzykrotnie więcej witaminy C aniżeli owoce cytrusowe, a nawet są bogatsze w witaminę A jak i błonnik w porównaniu z pomarańczami, czy też z grejpfrutami.

ZACMA I DIETA

Okolo 50 milionów ludzi na świecie cierpi na zaburzenia widzenia spowodowane zaćmą. Badania

naukowe wykazały zależność między pojawianiem się zaćmy a przestrzeganiem diety. Badane grupy ludzi, które spożywały mniej niż jeden raz dziennie owoce lub soki owocowe oraz mniej niż dwa razy dziennie jarzyny lub soki jarzynowe były w dużym stopniu podatne na zachorowanie na zaćmę.

Zaobserwowano również, że zapewnienie prawidłowego zasobu witamin, witaminy C, witaminy A, Beta karotenu w znacznym stopniu zapobiega pojawieniu się zaćmy.

Do najbogatszych źródeł witaminy A, Beta karotenu należą jarzyny i owoce o barwie pomarańczowej, bądź żółtej, jak pomidory, squash, marchew, brzoskwinie.

Opr.
DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

BIOPOLE A STAN PSYCHICZNY

W dotychczasowych odcinkach z tego cyklu starałem się pokazać ścisły związek pomiędzy stanem zdrowotnym człowieka (organizmu), a stanem biopola. Wiadomo już, iż organizm odchorowuje przewlekłe, masowe deficyty bioplazmy, zarówno uogólnione, jak i miejscowe. Wiadomo także, iż działają tu związki cybernetyczne, czyli sprzężenia zwrotne. Im więcej jest więc energii w biopolu, tym łatwiej zmobilizować się do aktywności, tym łatwiej uzyskać zadowolenie z siebie samego. I na odwrót. Im mniejszy poziom energetyczny bioplazmy, tym trudniej podjąć takie działania, które mogą ją naładować.

SKĄD SIĘ BIORĄ ŁZY, ROZPACZ I SAMOBÓJSTWA?

Niski stan energetyczny, to obniżenie aktywności, obniżenie możliwości obronnych organizmu, obniżenie odporności, psychicznej, fizycznej, jak też możliwości radzenia sobie z infekcją bakteryjną i wirusową. Inaczej także przebiega krzywa zmęczenia w stanie wysoko energetycznym, niż w stanie energetycznego wyczerpania. Jeśli przyjąć, że smutek i zły nastrój jest skutkiem obniżenia się poziomu energetycznego bioplazmy, to wywoływać to zjawisko może zwykle, pospolite zmęczenie psychiczne i/lub fizyczne. Smutek jako skutek zmęczenia można spotkać u niektórych dorosłych, ale najlepiej widać to zjawisko wśród dzieci.

Drugi mechanizm, nie wykluczający się oczywiście z pierwszym, to trwały niedobór energii a ściślej nieumiejętność organizmu w utrzymaniu stałej gęstości biopola, niezależnie od wszelkiego wysiłku. Wte-

dy organizm albo nie umie utrzymać bioplazmy wokół siebie, i sieje ją dookoła czy trzeba czy nie, albo więcej jej traci niż jej produkuje. Oczywiście jest to skutek, podobnie jak skutkiem jest zbyt niski potencjał energetyczny cząsteczek bioplazmy i za małe siły przyciągające się pomiędzy nimi.

Jeśli rozrzedzenie się bioplazmy występuje w obrębie całej kuli energetycznej to łatwo je rozpoznać. Ale co się dzieje jeśli występuje ono lokalnie, miejscowo, a zdarza się to wielokrotnie częściej?

CZY TO BAL MASEK (depresyjnych)?

Mówi się ostatnio w medycynie sporo o depresjach porannych i maskach depresyjnych. Należałoby raczej mówić o "depresjach lokalnych", "depresji" zębów, kolan, karku, brzucha czy krzyży. W pewnym stopniu potwierdzają tę hipotezę obserwacje tych lekarzy, którzy rutynowo, każdemu poważnie choremu podawali leki przeciwdepresyjne. Okazało się, że była grupa pacjentów z chorobą wieńcowa, z zapaleniem jelit, z chorobą wrzodową, astmą, itd., która po takiej kuracji wyraźnie się poprawiała, albo dochodziło u nich wręcz do wyleczenia. Jest bardzo prawdopodobne, iż lek z oficjalnej apteki, zlecony przez rządowego lekarza zadziałał tak samo, po tym samym mechanizmie jak znachor, ilustrując tym jedność metod leczniczych, jeśli oglądać je z perspektywy oddziaływań energetycznych. Prawdopodobnie mechanizm ten tłumaczy także przypadki samowyleczenia, czyli cudowne wyleczenia, zjawiska opisywane w medycynie od starożytności. Od bardzo dawna zdarza się, że odzys-

kiwali zdrowie ludzie, którzy na lekarski rozum powinni byli umrzeć. W pewnym uproszczeniu można by powiedzieć, że stawali się oni samą dla siebie bioenergoterapeutami.

GDY "DEPRESJI" DOSTAJE ... MÓZG.

"Lokalna depresja", miejscowe, regionalne niedogrzenie bioplazmatyczne staje się specyficznym problemem, jeśli występuje w centralnym systemie nerwowym. Ich kliniczna dekonspiracja przebiega bardzo pośrednio, bo może manifestować się wręcz chorobami psychicznymi. O chorobach tych, wbrew obiegowym opiniom, sporo dziś już wiadomo, choć daleko do pełni. Wiadomo np., iż jeśli dojdzie do uszkodzenia ucha, lub obwodowych dróg doprowadzających informacje o bodźcach słuchowych, to na tę pustkę centralne ośrodki słuchowe w mózgu reagują omamami słuchowymi, czyli halucynacjami. Mechanizm ten widać w zespołach omamowych wywołanych izolacją zmysłową. Udowodniono, iż zdrowi ludzie, ba bardzo zdrowi supermeni (np. kosmonauci) w warunkach izolacji od wszelkich bodźców, dostają omamów i halucynacji różnego typu. To właśnie tą drogą narkotyki wywołują halucynacje. W jednych ośrodkach mózgowia dochodzi do wyczerpania, które doprowadza do izolacji zmysłowej w innych. Wtedy, te inne ośrodki, zaczynają kreować obrazy, symfonie, czy sądy w izolacji od tego, co wydarza się w rzeczywistości. Prawdopodobnie jest to model wyjaśniający sposób powstawania różnych zaburzeń psychotycznych.

CZY WSZYSCY MAMY SZANSE?

Wejście w optymalny poziom funkcjonowania energetycznego wymaga pewnego rozgrzania się. Dotyczy to oczywiście nie tylko rozgrzewki sportowej, choć ta jest oczywiście dobrą tego ilustracją. Z dobrym poziomem energetycznym wiąże się pogodny nastrój, poczucie humoru, optymizm, gotowość do podejmowania działań, no i oczywiście pełne zdrowie we wszystkich wymiarach. Jest o co zabiegać!

CDN
DR WIKTOR BODNAR

JESZCZE O COCA COLI (ZA ECHEM)

Nie tak dawno pisaliśmy na tej stronie o różnych dobrodziejstwach płynących z picia napojów z orzeszków coca.

Oto inne zastosowania słodkiego trunku podane za wydawnictwem o bardzo do nas podobnej nazwie, a mianowicie "ECHO THERAPIE".

W latach 60 młodzi Amerykanie używali coca-coli jako środka antykonceptyjnego działającego miejscowo. Niektóre badania potwierdzają to plemnikobójcze działanie, jest ono jednak zmienne w zależności od wytwórni i nieporównywanie słabsze niż innych znanych środków uznanych za zabójcze dla plemników.

Wśród kobiet, które spożywają bardzo dużo coca-coli prowadzono także badania, mające ustalić wpływ napoju na ich płodność. Uznano, iż jest ona mniejsza niż w grupie nie pijącej tego napoju. Jednak ostrożni lekarze zastanawiają się, czy to rzeczywiście kofeina powoduje zmniejszoną płodność czy też może kobiety nawykłe do jej używania są bardziej zestresowane, najczęściej zapracowane lub uprawiające dużo sportów.

Coca-cola ma tyle samo zwoleńników co przeciwników. Jej popularność pobiła wszelkie rekordy i chyba nic nie jest w stanie tego zmienić. Dziś na nowo odkrywa się niektóre znane od dawna i potwierdzone badaniami naukowymi własności coca-coli.

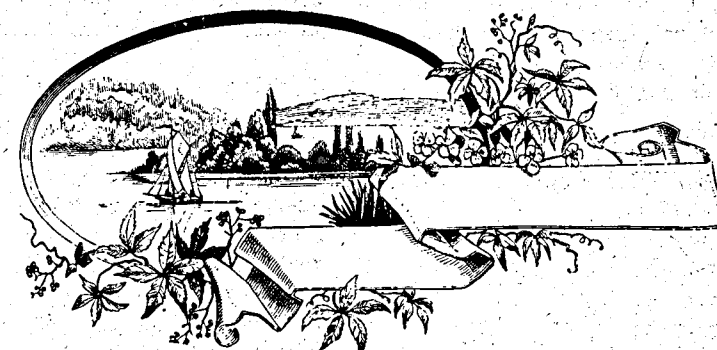
Między innymi stosowana jest w przypadkach odwodnienia przy przewlekłych stanach zapalnych żołądka. Podając coca-cola lekarze szybko starają się uzupełnić ubytki wody i elektrolitów.

Nawet we Francji przepisuje się duże ilości mrożonej coca-coli w

przypadku podwyższonego stężenia acetonu lub jako środek przeciwo-wymiotny.

Niektórzy autorzy wątpią w rewelacyjną moc tego płynu. Nie godzą się z przekonaniem, iż hamuje ona nadmierną ruchliwość przewodu pokarmowego dzięki potasowi zawartemu w przetworzonym cukrze. Skłonni są raczej twierdzić, iż potas pochodzi z wody używanej do produkcji napoju.

Jednak stężenie kofeiny w coca-coli jest rzeczywiście duże. Dla-

ZAKICHANY SIERPIEŃ

Kalendarzowo pora na katar sienne. Rozkwitł świat na żółto, dojrzewają trawy, kropi deszcz. Pyłki panoszą się przez całe lato i dręczą alergików. Bardziej podatne są na alergię kobiety. Podobno połowa kobiet ma jakieś uczulenia. Mężczyźni dzielnie znoszą ataki natury, bo zaledwie 1/4 populacji męskiej to alergicy. Katar senny zdarza się najczęściej. Najczęściej atakuje osoby młode w wieku 15-30 lat. Katar trwa tak długo aż nie zniknie jego przyczyna - pyłki kwiatów, przy czym najgorszy ma być piąty dzień, gdzie dochodzi do objawów astmatycznych. Alergicy czują się świetnie w

tego nie powinno się jej podawać w ogóle bardzo małym dzieciom, a tym starszym zwłaszcza wieczorem. Kofeina pochodząca z coca-coli dłużej utrzymuje się w organizmie niż ta, którą zawiera herbata i kawa.

Dowcipnie, i ci którzy nie lubią coca-coli, polecają ją jako znakomity środek wybielający zęby, wanny i inne urządzenia sanitarne. Podobno może być stosowany także jako znakomity wybielacz płam z tłuszczu. Coca-cola można podobno przecyścić kanalizację, gdzie przepływ wody ogranicza zgromadzony w rurach tłuszcz. Samochodźlarze mogą w niej znaleźć idealny preparat do usuwania z maski swojego pojazdu wszystkich rozgniecionych w czasie drogi owadów i much.

wysokich górach, gdzie liczba pyłków kwiatowych jest znikoma. Nie wielu ludzi może sobie pozwolić nawet na wakacje na szczytach Gór Skalistych. Pozostają im powszechnie tu stosowane leki antyhistaminowe, glukokortykoidalne, krople do nosa, oczu, maści, żele, aerozole i wreszcie kortizon. Ten ostatni czyni duże spustoszenia urody damskiej: zwiększa apetyt, powoduje obrzęki twarzy i nóg, zatrzymuje wody i wzrost wagi, a także wzrost owłosienia. Kto to znieśle, może sobie aplikować zastrzyk kortizonu w lecie z bardzo dobrym skutkiem.

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: Brzezina, kontrabas, narciarz, rekwizyt, dominanta, szuwar, agnat, okaz, Klapouchy, Makarios, owijacz, ideał, Arachne, rzodkiew, bakteria, trepang, Zenon, izofona, katastrofa, włok, naród, regulka, niewypał, Kartagina, łoża, arkadowanie.

PIONOWO: barkarola, zakonnica, zmiotka, antyk, brosza, minuta, krzaki, Kadyks, namiar, rankor, Banach, Stary człowiek i morze, odzienie, amper, koło, rozkop, Orlean, azotniak, realia, cytata, rzut, anioł, alotropia, grajdołek, oknówka, koreks, Tagore, sultan, rwanie, fernal (Nowy Rok nastaje każdemu o choty dodaje).

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

Najtrudniej rozwiązać węzeł gordyjski, gdy tkwi w nim własna głowa.
Lec

Nie gardź sobą, że bitwę przegrałeś. Trzeba pewnej siły, by się zapędzić aż tam, gdzie się bitwy przegrywa.
Henryk Elzenberg

Cnotą zalecaną w czasie powodzenia jest umiarkowanie. Cnotą zalecaną w czasie niepowodzenia jest siła.
Bacon

Nadzieja jest ryzykiem, które trzeba podjąć.
Georges Bernanos

Nikt dotkliwiej niż my nie doświadczył tego, że rozbite dzieje należą do klęsk najokrutniejszych.
Kazimierz Wierzyński

Polityk powinien myśleć o wnukach, nie o dziadkach.
Karol Bunsch

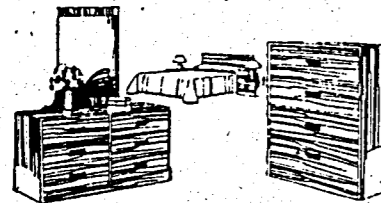
SKLEP, KTÓRY WARTO ODWIEDZIĆ!

ALMAR FURNITURE

2879 A Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ontario M8V 1J1
2 BLOCKS EAST OF ISLINGTON. TEL. 251 - 3251

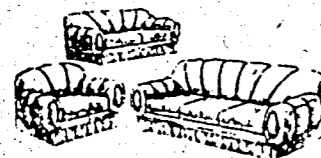
CO TYDZIEŃ WYPRZEDAŻ

9-częściowa sypialnia wraz z pełnym materacem i podstawą

\$ 699.00

Komplet wypoczynkowy do salonu w różnych deseniach i kolorach - sofa, kanapa, fotel - TYLKO

\$ 699.00

MEBLE ZA BEZCEN W DUŻYM WYBORZE!

Łóżko : podstawa i materac - TYLKO
pojedyncze: **\$ 149.00**
podwójne: **\$ 169.00**
Queen: **\$ 199.00**

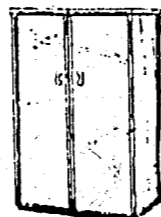

3 stoliki do salonu **\$ 399.00**
Szafki kuchenne **\$ 179.00**
Biuorka uczniowskie **\$ 99.00**
Meblóścianki (3 szt.) **\$ 299.00**

STOŁOWY NA START!

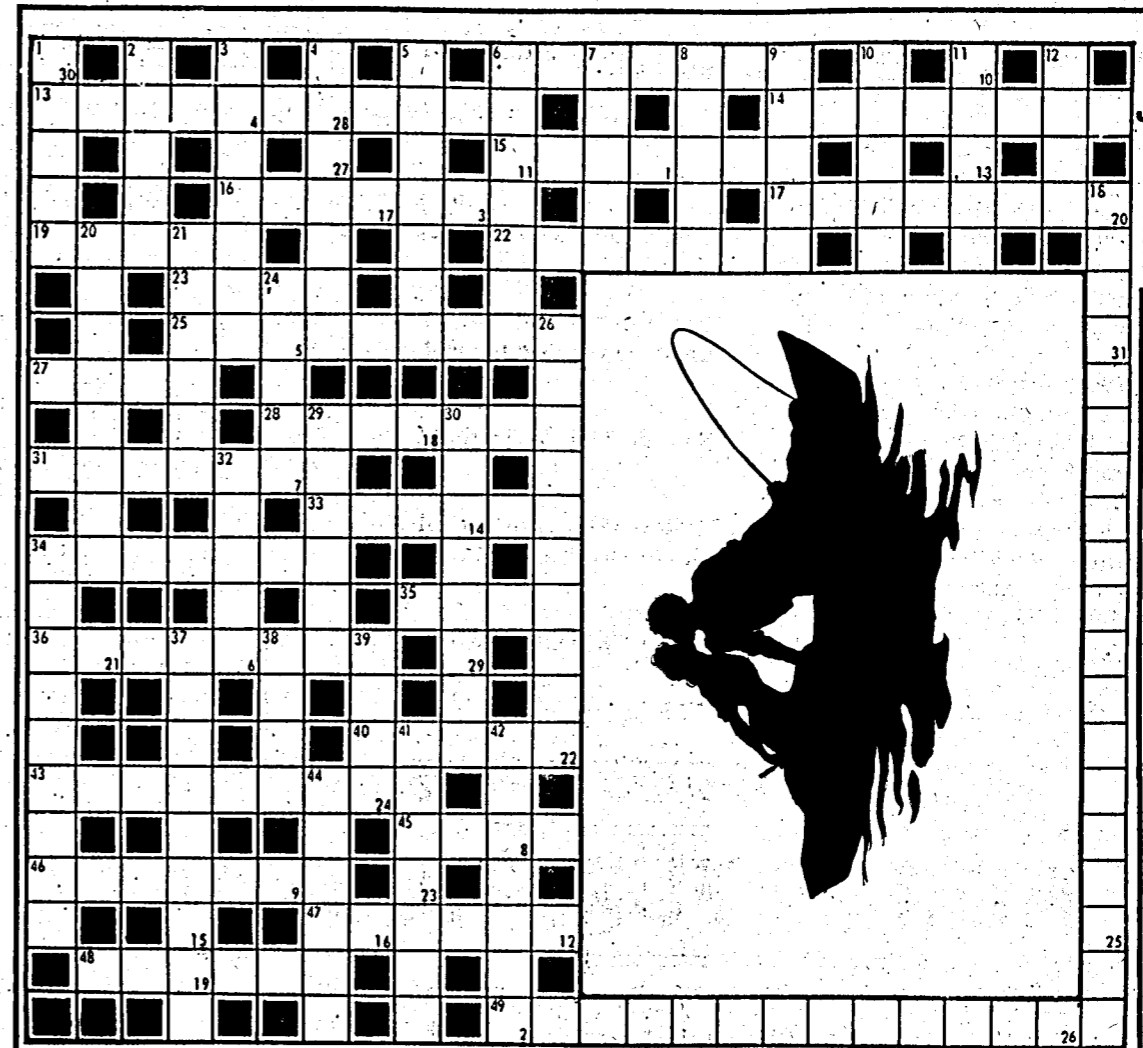
stół i 4 krzesła - kosztuje \$ 259.00
U NAS - \$ 179.00

SZAFY

Kosztuje \$ 399.00
U NAS \$ 299.00

Krzyżówka

Krzyżówka

z rybackim powiedzonkiem

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu, ustawione w kolejności od 1 do 31, utworzą dodatkowe rozwiązanie.

Pozłomo:

- 6) ulubione pożywienie królika.
- 13) łatwo dostosowuje się do sytuacji i panujących poglądów.
- 14) ożywia kukielki.
- 15) program jednego artysty lub jednego zespołu.
- 16) pocisk z grotem.
- 17) wulkan między Sumatrą i Jawą.
- 19) niedobór w kasie.
- 22) szklane naczynie.
- 23) młodszy brat Andrzeja Kosseckiego z „Popiołu i diamentu”.
- 25) biernie poddaje się zrzędziom losu.
- 27) w najbliższej rodzinie.
- 28) występ z instrumentami.
- 31) pożywka dla plotkarzy.
- 33) łączy udo z tutowiem.
- 34) rozrusznik.
- 35) trzech muzyków.

36) zar.

- 40) 0,288 metra.
- 43) zbiornik na wodę.
- 45) góry w Ameryce Południowej.
- 46) ciemnobrunatna ciecz używana w lecznictwie.
- 47) wielbiciel i znawca piękna.
- 48) wzrost i dojrzewanie organizmu.
- 49) spektakl.

Płonowo:

- 1) tłuszcz zajęczy.
- 2) jon o ładunku ujemnym.
- 3) ozdobny stolik pod lustrem.
- 4) zwana niegdyś Nowym Światem.
- 5) mięsopust.
- 6) afrykański plak z rodziny bocianów, żywiący się padliną.
- 7) wieś w woj. leszczyńskim ze stadnią koni.
- 8) Marriott w Warszawie.

- 9) rozgrywka albo bój.
- 10) popas.
- 11) walizka w podróży.
- 12) wyodrębniony czas.
- 18) pozbawienie zdolności do czynności prawnych.
- 20) mięso z części międzyżebrowej.
- 21) ...bezpieczeństwa - z długimi rękawami.
- 24) filozofia moralności.
- 26) nauka o niebie i gwiazdach.
- 29) substancja z jamy czaszki niektórych walenii używana w przemyśle kosmetycznym.
- 30) wymarzona kraina.
- 32) jeden ze zmysłów.
- 34) tam można rozwiesić pranie.
- 37) kompilatorstwo.
- 38) ciężki, łatwy topliwy metal.
- 39) uraza, pretensja.
- 41) uczona rozprawa.
- 42) działanie mające na celu zmylenie, oszukanie.
- 44) słodkowodna ryba z rodziny karpowatych.

Horoskop tygodnia 22 - 28 sierpnia

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia

Nie masz innego wyjścia jak uzbroić się w rozsądek. Dostycie nieprzemysłanych posunięć. Emocje nie są najlepszym doradcą, przemyśl sytuację na zimno. Znajomość okaże się mniej frapująca niż wyglądała na początku. Sporo słów uznania, które podbudują Twoje samopoczucie i wzmocnią prestiż. Dobry porozumienie z Rybami, unikaj Lwa. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja

Całkiem niespodziewana wizyta. Nie wdawaj się w podejrzaną układy. Sprawdź wszystko dokładnie, zanim się na coś zdecydujesz. Ta cała intryga przedsięwzięcia może być bowiem tylko fasadą, za którą kryją się nieciekawe rzeczy. Wyzbądź się wreszcie naiwności, za dużo przez nią trądzisz. Miłe spotkanie z Bykiem, ale unikaj Wodnika. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 4.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca

Warunki, jakie Ci postawiono, są raczej dogodne. Może nie satysfakcjonują Cię w pełni, ale przejdź do porządku dziennego nad ambicjami. A wówczas łatwiej dostrzeżesz walory całej sprawy. A i ciśnienie Ci spadnie, co będzie tylko z korzyścią dla zdrowia. W końcu tygodnia niech Bliźnięta się wystrzegają kłótni z Panną. Ale Skorpion jest znakiem sprzyjającym. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 2.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca

Przebywasz w dosyć plotkarskim środowisku. Wszystko jest komentowane - często opacznie, dlatego też wciąż rodzą się różne podejrzenia wokół Twojej osoby. Najlepiej więc odsunąć się na ubocze i nie dostarczać pretekstów do różnych koteryjnych intryg. Bardzo Ci podbuduje wzrost zawodowego prestiżu. Trzymaj się z Koziorożcem. Unikaj Wagi. Dzień miły - niedziela. Liczba szczęśliwa - 5.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia

Masz sporo atutów w ręku, czemu ich nie wykorzystujesz? Na co czekasz? Rozgrywasz poważną partię, rób to odważnie. Półśrodek, unikaj, wahań nie doprowadzają do celu. Bardzo miłe spotkanie. Przyjemnie Cię rozczaruje. Przekonasz się, że metoda szufladkowania ludzi nie jest najlepsza. Sympatyczna rozmowa z Baranem wiele wyjaśni. Unikaj kontaktów z Bykiem. Dzień ważny - piątek. Liczba szczęśliwa - 9.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września

Weź pod uwagę fakt, że jej definitywne rozwiązanie będzie się przeciągać i zmieni swój do niej stosunek. Zupełnie ostatnio zatraciłeś przyrodzony optymizm. Na szczęście rozwój wydarzeń będzie wyjątkowo pomyslny, więc przestań się gryźć na zapas. Dobra wiadomość z daleka. Sprzyja Strzelec, ale unikaj Skorpiona, dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 6.

WAGA: 23 września - 23 października

Najważniejsze w najbliższym czasie będzie opanowanie zdenerwowania i niecierpliwości. Sprawa rzeczywiście przeciąga się ponad miarę. Działanie na łąpu-capu, byle szybciej, byle do przodu. Ale z jakimi efektami? Pewną nowo poznana osobą darzysz chyba nadmiernym zaufaniem. Dowody przyjaźni od Wagi, ale na Ryby nie licz! Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 8.

SKORPION: 24 października - 22 listopada

Niespodziewany wydatek. Pomyślny rozwój spraw sercowych. Spadnie Ci wielki kamień z serca. Lekki i radosny nastrój zostanie jeszcze podbudowany korzyściami finansowymi, które niespodziewanie spłyną do Twojego portfela. W domu względny spokój. Lekkie choroby dzieci. Pod koniec tygodnia szukać rady Bliźniąt, ale uważaj na Raki. Dzień miły - środa, liczba - 3.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia

Kłótnie, zerwanie, godzenie się... Taka właśnie huśtawka uczuć mogłaby nawet woli zwalić z nóg. Zdecyduj się na coś, podejmij decyzję. Inaczej zszarpiesz nerwy sobie i swojemu otoczeniu. Miło Cię zaskoczy propozycja. Zyczesz ponad stan, nie dziw się więc, jeśli zastrajkuje i Twój organizm i... bank. Warto mieć zaufanie do Lwa. Unikaj zwały z Bliźniątami. Dzień ważny - wtorek, liczba - 3.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia

Spodziewany rozwój wypadków w kręgu spraw zawodowych. Na razie nie podejmuj żadnych decydujących kroków. Czekaj. Bardzo miłe spotkanie, utwierdzisz się w przekonaniu, że druga strona traktuje rzecz poważnie. Starzy znajomi zaczną budzić wątpliwości. Szkoda, że tak późno. Wymiana zdań z Wagą, nie dopuszczaj do kłótni. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego

Domagaj się konkretnych działań. Zbliża się okres dogodny do różnych zmian. Także w życiu osobistym. Tu sytuacja dojrzała do radykalnych kroków. Proponowane Ci warunki są wcale dogodne, nie ma co targować się o szczegóły. Swoim postępowaniem trwonisz dotychczasowe osiągnięcia. Bliźnięta Ci sprzyjają, ale na Raka specjalnie nie licz! Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 8.

RYBY: 19 lutego - 20 marca

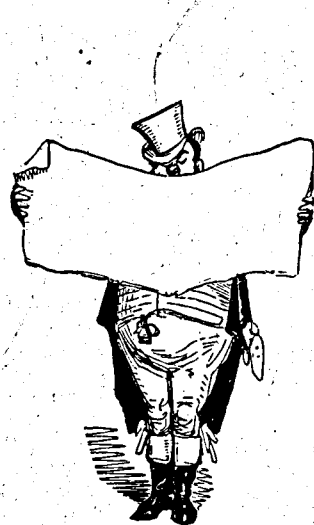
Początek tygodnia nieco nerwowy, potem emocje zaczną opadać, bo też nie będzie powodów do zdenerwowania, o ile, oczywiście, sam ich nie spowodujesz. Twoje osobiste kłopoty zaczną się uladzać, ale zajmij się z większą troskliwością dziećmi. Wszak początek nowego roku szkolnego. Zaufaj Koziorożcowi, ale nie daj się zaskoczyć Skorpionowi. Dzień ważny - czwartek, cyfra szczęśliwa - 9.

KALENDARZYK

22	C	CEZAREGO TYMOTEUŚA
23	P	FILIPA APOLINAREGO
24	S	JERZEGO BARTŁOMIEJA
25	N	IUIZY IUDWIKA
26	P	MARII ZEFIRYNY
27	W	JÓZEFA KALASANTEGO
28	S	AUGUSTYNA WYSZOMIRA

(45) 30 VIII 1946 - W Neapolu zmarł Henryk Sucharski - major, podczas kampanii 1939 r. kierował bohaterką obroną Westerplatte. Po wyzwoleniu był oficerem 2 Korpusu Polskiego we Włoszech. Urodził się w Gręboszowie (woj. krakowskie) w 1898 r.

(40) 31 VIII 1951 - W katastrofie lotniczej w Egipcie zginął Maciej Nowicki - wybitny architekt, współautor projektu gmachu ONZ w Nowym Jorku, projektant kościoła w Laskach, ośrodek handlowego w Los Angeles, profesor architektury w Raleigh. Urodził się w 1910 r. na Syberii.

KOMUNIKAT

LIST

Klub Wysokogórski w Kanadzie? Czemu nie?

Komitet Skarbu Narodowego w Toronto, po Walnym Zebraniu Likwidacyjnym w dniu 2 czerwca 1991 roku, zakończył swoją misję zbiórki środków finansowych na działalność niepodległościową Rządu RP na Emigracji.

Komisja Likwidacyjna Komitetu Skarbu Narodowego w składzie: pp. Z.Giera, Z.Dąbrowski, W.Fiegler, W.Nocoń, L.Marczewski, S.Burza-Karliński, przy współudziale członków Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę pp. A.Budrewicz i A.Laskowski - na ostatnim zebraniu w dniu 29 lipca 1991 r. - postanowiła:

1. Przyjąć wniosek Komisji Rewizyjnej udzielający ostatniemu rządowi Komitetu absoltorium za okres od 1 stycznia do 29 czerwca 1991 r. (okres nie ujęty na ostatnim Walnym Zebraniu) - z podziękowaniem za ofiarną pracę.

2. Po zamknięciu kont w Credit Union i ksiąg oraz uregulowaniu bieżących wydatków, przekazać do Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę pozostałą sumę \$900 (dziewięćset dolarów) do przesłania do Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie.

3. Przesłać do Głównej Komisji Likwidacyjnej Skarbu Narodowego w Londynie protokół z ostatniego zebrania Komisji Likwidacyjnej naszego Komitetu oraz protokół Komisji Rewizyjnej.

4. Przekazać do Instytutu Polskiego przy Kongresie Polonii Kanadyjskiej ważne protokoły i dokumenty, a spalić inne nieaktualne papiery, kartoteki, legitymacje, etc.

5. Wyrazić podziękowanie i wdzięczność tym wszystkim Płatnikom, Organizacjom, Duchowieństwu, Prasie, Radiu i Telewizji oraz Polonii, którzy ideę Skarbu Narodowego Popierali.

**Komisja Likwidacyjna
Komitetu Skarbu Narodowego
w Toronto**

Sezon ogórkowy w prasie charakteryzowały zazwyczaj dwa nieśmiertelne tematy: Eutanazja i Alpinizm. Eutanazją jako problemem medycznym i moralnym zajęło się "odrodzone Sanctum Officium", natomiast bliski mi Alpinizm, a właściwie to ta tragiczna strona tego sportu pobudzała wyobraźnię czytelników i dawała niezrównane pole do popisów dyktanda. Sami zainteresowani zresztą rzadko się wypowiadali, siedzieli bowiem w Tatrach, Alpach bądź byli uwikłani w ostatnie przygotowania do wypraw.

Alek Lwow w swojej książce "Wybrałem góry" pisze: "Na trwale wiązałem się z górami prawie wyłącznie zapaleńcy i maniacy w pozytywnym znaczeniu tych słów. Niemal zupełnie brak ludzi przypadkowych, a jeśli nawet ktoś taki się zdarzy to i tak szybko pada ofiarą naturalnej selekcji". I dalej: "Do uprawiania wspinaczki nie można nikogo nakłaniać i w zasadzie trzeba by ją odradzać, zaś wszyscy ci, którzy bez gór nie mogą żyć, trafiają w końcu do właściwych drzwi, nawet pokonując rozliczne przeszkody".

Otwieramy więc szeroko drzwi przed Koleżankami i Kolegami, członkami Klubów Wysokogórskich, Akademickich Klubów Alpinistycznych, Sekcji Grotolazów, GOPR-u, osób posiadających nadal "ciąg dla

gór", uprawnienia PZA, chęci do współpracy.

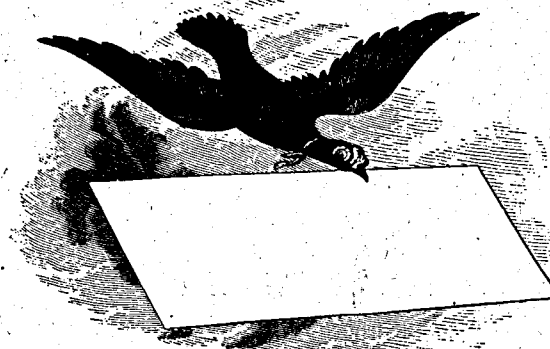
Alpinizm mimo niewątpliwej mody na solowe pokonywanie małych formacji skalnych, jak i też ośmiotyśięczników jest i pozostanie sportem zespołowym.

"Góry są po to, by przeżywać w nich radość zdobywcy. By wnieść się ponad siebie" (Jaszcz). Wznieśmy się więc - powróćmy do starych struktur - zorganizujemy Klub Wysokogórski w Kanadzie.

**ANTONI ST. BERNACKI
KW Wrocław
Obecnie w Kanadzie**

Kontakt:
Antoni Bernacki
120 Perth Ave. #403
Toronto, Ont. M6P 4E1
TEL. (416) 588-4334

PZA - Polski Związek Alpinizmu, Warszawa Sienkiewicza 120, JASZCZ - (seud.) - Jan Alfred Szczepański - literat, krytyk teatralny i filmowy, alpinista, uczestnik wypraw m.in. w Andy, 1937, Aleksander Lwow - KW Wrocław - pierwsze przejście lewego filara Szchaura, zdobywca Lhotce, Manaslu, Cho Oyu. Uczestnik zimowej wyprawy na Mount Everest, brał udział w wyprawach na K 2, Dhaulagiri, Yalung Kang, atakował wraz z Berbeka Broad Peack.

Wszystkie naprawy samochodowe

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Specjalne ceny

- Certyfikaty aut - \$29.95
- Hamulce tylne - \$59.95
- Hamulce przednie - \$84.95
- Tłumiki od \$40,05

(Installed, Lifetime Guaranty)

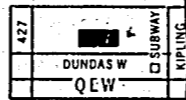
251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
 3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

Islington
 CHRYSLER PLYMOUTH
 5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6
 TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494

ADAM MEDYNA
 Sales & Leasing Consultant

Sprzedaż i leasing samochodów nowych i używanych
 Golf, Dodge - Plymouth, samochody osobowe, vany, pick-ups

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. **ANDRZEJ BOGUCKI**   **ANDRZEJ KOZIARSKI**
 Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przód lub tył) + części **\$49.99**   Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) **\$24.99**

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 1T8 **252-0226**

Najlepiej zadzwoń o silnik - używając

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

- naprawy powypadkowe
  - prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
  - Bezpłatne kosztorysy napraw
  - rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi • Holowanie
  - samochody zastępcze
  - Kompletnie malowanie
- TYLKO \$ 600**

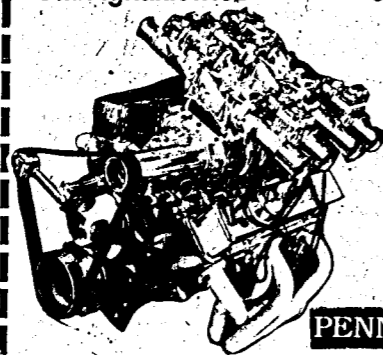
Południowe Etobicoke,
 81 Shorncliffe Rd.,
 TEL. (416) 239-7377

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem
 objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz   30 LAT PRAKTYKI   Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

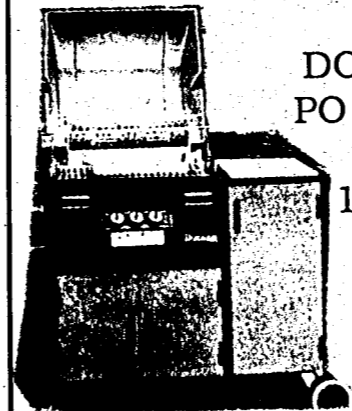
537-2529   483 DUPONT STREET (przy Bathurst)   537-5857

POL - CAN - COLOR

SABINA & JERZY JAWORSKI

TEL: (416) 790-1899

- * **ŚLUBY**
- * **WEDDINGS**
- * **PORTRETY**
- * **PORTRAITS**
- * **REKLAMA**
- * **ADVERTISING**
- * **REPORTAŻE**
- * **REPORTAGE**

SPRZEDAJE NOWE WÓZKI DO HOT DOGÓW PO DOSTĘPNYCH CENACH
 1(519)974-9698

ZAPRASZA
 na programy radiowe i program TV

FM 100.7 STEREO
 od poniedziałku do piątku
 godz. 10³⁰-11³⁰ rano
 niedziela godz. 7⁰⁰-8⁰⁰ wieczorem

FM 108 STEREO
 poniedziałek godz. 9⁰⁰-11⁰⁰ wieczorem
 sobota godz. 2⁰⁰-4⁰⁰ po południu

CITY TV Kanał 57 Kabel 7
 niedziela godz. 10³⁰-11⁰⁰ rano

BIURO PODRÓŻY

SAVE-O-WAY
 OVERSEAS SERVICES
 A division of 547319 Ontario Ltd.
 WORLD WIDE TRAVEL

331 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
 TEL. (416) 532-3042, 532-3794 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)
 720 Burnhamthorpe Rd. W., Unit 17, Mississauga, Ont., Canada L5C 2R9
 TEL. (416) 896-2832, Fax 273-5993 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

Każdy klient kupujący bilet lotniczy o wartości powyżej \$500 może wystąpić bezpłatnie paczkę morską owadze do 10 kg do Polski lub innego kraju na świecie!

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła co tydzień regularnie kontenery z paczkami do Polski.

- BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW • PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT • ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- WYSYLKA SAMOCHODÓW • SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

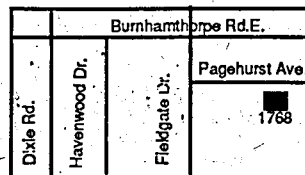
PACZKI DO POLSKI	p. Alicja 160 Wilkinson Rd. unit 36 Brampton Tel. 452-0485	KINGSTON'S DELI 91 Princess St. Kingston, Ont. (613) 531-8380	European Sausage Deli Lidia Pliskiewicz-Jan Górski 92 Halsey Ave. Tor. M4B 1A9 Tel. (416) 755-4221 SCARBOROUGH, ONT.	BIG WIN CENTRE Lottery Headquarters 760 Brant Street Burlington, Ont. L7R 4B7 tel. 639-7547
Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Holly Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050	Delhi, Ont. Aleksander Bożek R.R. 1, Delhi Tel. 582-1058	Brantford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitney Ave. Tel. (705) 253-7240
DANA PARCEL 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. N1H 8C7 Tel. 836-4672	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Hamilton, Ont. Save-O-Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych

CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

INCOME TAX

507-3545 Biuro
568-4768 24 godziny

JACEK REMBECKI Rem-Tax Service

WRÓŻENIE Z KART

Masz problem? Nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci wróżba z kart. TEL. 926-0270

Manulife Financial

DO YOU KNOW?

- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Splaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Halina Baranowska M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
Suite 625, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. 740-7463

MUTUAL FUNDS

Mutual of Omaha Insurance Company

na życie • biznesu
UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dcm: 858-0129

Andrzej
Krysiak

WISŁA PARCEL SERVICE

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO CANADA M6S 1V6
TEL.: (416) 534-9864 Fax (416) 534-9864

OD 8 LAT
SPECJALIZUJEMY SIĘ
W

WYSYŁCE PACZEK DO POLSKI
NAJTANIEJ przez WISŁĘ DO KRAJU
MOŻECIE PAŃSTWO PRZESŁAĆ PIENIĄDZE, KWIATY, LEKI,
PACZKI Z KATALOGÓW
PACZKI M - 1.60/1 KG OPLATA \$6.50
L - 3.60/1 KG

NR 193 • 22 - 28 SIERPNIA 91

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA

LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w poniedziałki i czwartki w g. 10 - 18, wtorki, środy, piątki w g. 10 - 20, w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588-7878
2333 Dundas St. W. 404

Dr. WANDA HEMPEL

Lek. dentysta
TEL. 466-7777

Godz. przyjęć:
Poniedziałek i piątek 10 - 18
Środa 12-19, sobota 9:30-14
696 Danforth Ave.

Suite 202
• (stacja kolejki Pape)
AKCEPTUJEMY
DENTAL INSURANCE

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

SALES & LEASING

od 1.9%
FINANSOWANIE
lub RABAT do \$1000
NA NIEKTÓRE
MODELE SAMOCHODÓW!

ARNOLD PENK jest przedstawicielem firmy sprzedającej samochody produkcji GENERAL MOTORS znajdującej się w tym samym miejscu od 1932 roku.

- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów.
- Nowe samochody roczniki 1990/1991 posiadają gwarancję na wszystko przez 3 lata lub na 80 tys. km jak również bezpłatną gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160.000 km.
- Bezpłatna klimatyzacja na niektóre modele.
- Na używane samochody można nabyć roczną lub dwuletnią gwarancję.

ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży i finansowaniu samochodów już od 20 lat. Jest jednym z najlepszych w Kanadzie w swej dziedzinie. Zwracając się do PENKA możesz liczyć na pomoc w znalezieniu najlepszego samochodu dla siebie i swojej rodziny.

ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna i finansowania samochodu: załatwiająca na miejscu sprzedaż, pożyczkę i pomoc w znalezieniu taniego ubezpieczenia.

Osobista opieka pana PENKA przez cały okres posiadania samochodu. ARNOLD PENK został odznaczony przez G.M. jako GOLD SALESMAN. A także jest znany jako społecznik. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Pamiętaj! Zakup samochodu jest poważną transakcją, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Doświadczenie, wiedza i uczciwość jest podstawą biznesu ARNOLDA PENKA.

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski

Artysta- fotograf. Współpracownik ECHA
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

LOGO PROJEKT ZNAKU FIRMOWEGO (Gratyczna kombinacja liter)

PIECZATKA (4 linijki)

NAPIS NA SAMOCHÓD (40 samoprzyli. winyl. 4" liter-dowolny kolor) \$499 + GST PST

5000 ulotek kolorowa farba biały papier

500 wizytówek (Logo, biały papier, kolorowa farba)

500 kopert (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

500 papierów listowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

100 rachunków bezkalkowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

100 formularzy do wycen bezkalkowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

200 nalepek adresowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

Business Starter Special

761 9659

Master Printing Inc., 2965 dundas St. W. Fax 761 9333 8AM-6PM M-F

TLUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

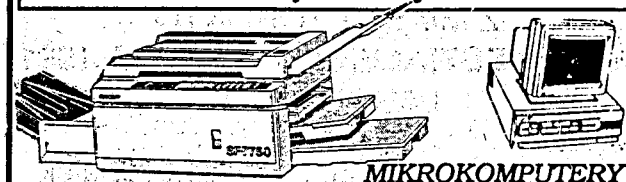
Sabdanik communications

Maciej Syrokomla
255-5691
Fax 251-8236
2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

WROŻKA ANIA

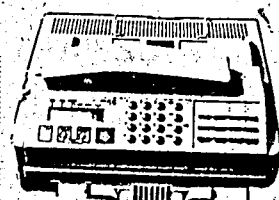
Dzięki darowi intuicji pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

TIPSTomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY**TIPS**Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092Oferujemy pełny wybór telefonów
przenośnych i samochodowych
najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

CANTEL APPROVED
AGENT**ADWOKACI****MALICKI and MALICKI**

Marek S. Malicki

Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250Złatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrimonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat

KRZYSZTOF PREOBRAŻENSKIdom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:

99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA**MICHAEL CZUMA ASSOCIATES**Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc
w sprawach **KARNYCH**

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9**SOUTH ETOBICOKE
COMMUNITY LEGAL
SERVICES**udziela porad prawnych po
polsku, wyłącznie w czwartki
od godz. 14:00 do 16:00 dla osób
mogących wykazać się niskimi
dochodami

- sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytura

Usługi przysługują jedynie
mieszkańcom Południowego
Etobicoke
TEL. 252-7218
2970 Lakeshore Blvd.W. # 303
(Blisko Islington)

TŁUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

Habbank
communications

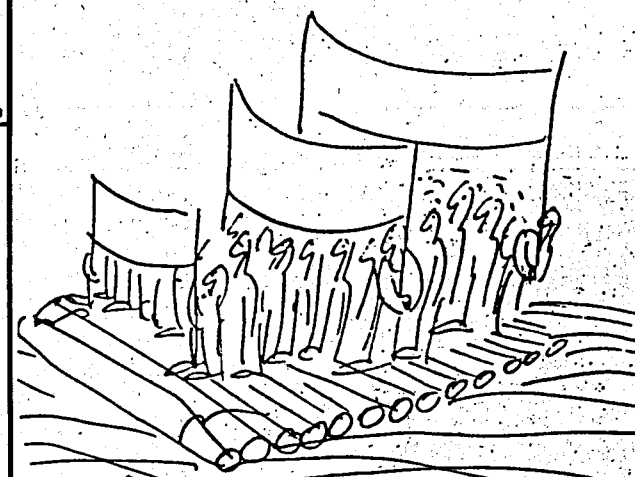
Maciej Syrokomla

255-5691
Fax 251-8236

2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

**PROFESSIONAL
RESUME WRITING**Piszę resume i cover letter.
Przygotowuję do interview.
EWA DUBISKA
TEL. 925-8128

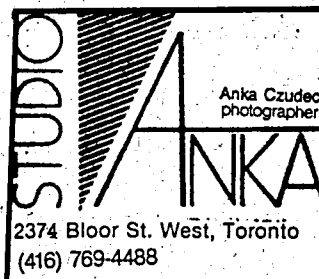
City of Toronto

WAŻNY KOMUNIKAT**NIE WYWOZIMY ŚMIECI
Z MIASTA TORONTO
W PONIEDZIAŁEK 2 WRZEŚNIA 1991
LABOUR DAY**Śmieci zabierane zwykle w poniedziałek
odbierzemy**W CZWARTEK 5 WRZEŚNIA**
Pamiętaj o ogłoszonym przez nas terminie!Nie wkładaj ostrych przedmiotów
do plastikowych workówNicholas Vardin, P.Eng.,
City Engineer and Commissioner,
Department of Public Works
and the Environment

NR 193 • 22 - 28 SIERPNIA 91

**"PANI JADWIGA"
Polski Program Radiowy**1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka klasyczna

Anka Czudec
photographer2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488**Lech Prusiński
NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ**W związku ze
zmianami ka-
nadyjskich przepisów
imigracyjnych
zawładamy wszystkie
osoby pragnące
uzyskać stały pobyt
w Kanadzie
—niezależnie od ich
obecnego statusu—że
nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we
wtorki w godzinach
• 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

\$ KORPORACJE \$ PROFESJONALIŚCI \$ OSOBY INDYWIDUALNE

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3
\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii
odpisów podatkowych
\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym
technikom planowania podatkowego\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu
Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych
odpisówZdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy
Piotra Chwalisz**CHWALISZ TAX
& BUSINESS CONSULTING INC.**\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!
\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!

TEL. (416) 233-2804 FAX: (416) 233-3583

.S PROWADZENIE KSIĄG

\$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ

NR 193 • 22 - 28 SIERPNIA 91

Concept 100

Advance
Real Estate Ltd.

• \$249 tys. Piękny backsplit, 4 poziomy, bungalow, 4 sypialnie, apartament w piwnicy, garaż, basen. Blisko do "Go Trains". Dundas/Hwy 10, Mississauga. Właściciel weźmie drugą hipotekę.
• TYLKO \$94 tys., condo apartament, 2 sypialnie, Dundas/Dixie, Mississauga. Blisko sklepów, publicznego transportu i szkoły.

**HENRY
A. RASTON**

Biuro: 534-9246 Dom: 767-4022
1655 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6

SPRZEDAŻ • KUPNO
• WYCENA
FINANSOWANIE
NIERUCHOMOŚCI
BEZPŁATNE
PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ
DOMÓW NA SPRZEDAŻ

J.W. REFRIGERATION

NAPRAWA klimatyzacji (air conditioning)
centralnej i okiennej oraz lodówek, pralek,
suszarek i pieców elektrycznych
SPRZEDAŻ nowych i używanych
klimatyzatorów (air conditioning)

Józef TEL. 255-6073

METRO TORONTO
Sprzedaż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych
**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

• 80 Coe Hill Dr. - 3-sypialniowy Co-op apart. za fantastyczną cenę \$84,900.
• Polskie delikatesy - pełne wyposażenie, 1500 sq ft., cena TYLKO \$39,000.
• Etobicoke - mieszkanie własnościowe, 3 sypialnie, południowa strona, tylko \$30 tys. wpłaty.
• Bloor/Dundas - wolno stojący murewany dom, \$229,000.
• Roncesvalles Ave. - blisko kościoła i Credit Union, 3-sypialniowy dom z apart. w "basementie". Tylko \$219,000.
• Royal York/Eglinton - znakomite "bungalow" w najlepszej części Etobicoke.
• Dundas/Hurontario - condo w centrum Mississauga. 2 sypialnie, 2 łazienki, pralnia. Tylko \$159,000.

MIESZKASZ W PÓŁNOCNO-ZACHODNIM
TORONTO?

SZUKASZ LEKARZA Z EUROPEJSKIM
PODEJŚCIEM, GOTOWEGO TEŻ ODWIEDZIĆ
CIĘ W DOMU?

Przychodnia lekarska w północnym Etobicoke informuje,
że jest obecnie otwarta w dogodnych godzinach -
pon. - piątek od 2 po poł. do 7 po poł. (z wyjątkiem środy).
Rozumiemy po polsku, mówimy po czesku i słowacku.
TEL. 741-2930, 964 Albion Rd. (blisko Islington)
DR. JAROSŁAW POLASEK

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365
**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:
zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety
Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.
Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St.W.,
Toronto, Ontario M6P 1A6
TEL. 534-0050

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist
Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy,
zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i
indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychoso-
matyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie,
leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)
Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale. Ont. M2N 3B4.

DR. TERESA MIRECKA

DERMATOLOG Z POLSKI

Uprzejmie informuje o otwarciu gabinetu
kosmetyki leczniczej i elektrolizy
w Mississauga

2155 Cawthra Rd. (pomiędzy Queensway i Q.E.W.)
TEL. 949-8461

LIST

W OBRONIE PANI ELŻBIETY WOLSKIEJ

W Nr 191 ECHA z dnia 11 lipca 91
r. przeczytałam artykuł pt. "Elżbieta
Wolska występuje do sądu przeciwko
Dyrektorom PCCS" i artykuł ten
bardzo mocno mnie poruszył.

Jako wdowa i starsza osoba, któ-
rej trudno czasem samej wiele rzeczy
załatwić, korzystam często z usług
tego biura i znam p. E.Wolską i Jej
stosunek do klientów. Była zawsze,
jak najbardziej uprzejma i pomocna
we wszystkich załatwianych spra-
wach.

Jestem zaskoczona i oburzona z
powodu bezprawnej decyzji Rady
Nadzorczej. Stanowczo domagam się
powrotu p. E.Wolskiej na stanowisko
Dyrektora PCCS.

Placówka ta, tak pożyteczna dla
polskiego środowiska w Kanadzie nie-
odmiennie wiąże się z osobą

p. E.Wolskiej i nie wyobrażam sobie
by mógł kierować nią ktoś inny.

Pani E.Wolska zasłużyła sobie na
uznanie, szacunek i zaufanie wszyst-
kich osób, które zgłaszały się do PCCS.
Jej działalność jest oceniana bardzo
pozytywnie.

I tu narzuca się następujący wnio-
sek: nowe kierownictwo Biura nie ma
żadnej racji bytu i od początku budzi
brak zaufania i nlechęć.

Placówka jest organizacją społeczną
stworzoną dla pomocy społeczeńst-
wu i ochrony prawa. Nie powinni nią
kierować ludzie, którzy naruszają
status PCCS.

KRYSTYNA MAZUREK

Canadian Black Ribbon Day Committee

Suite 906 100 Adelaide Street West
Toronto, Ontario, Canada M5H 1S3
Tel.: (416) 368-4935 Fax 368-4139

DZIEŃ CZARNEJ WSTAŻKI

Organizacja walki z komunizmem w Europie Wschodniej i innych krajach świata

The International Black Ribbon Day

zwołuje demonstrację

w rocznicę podpisania układu Ribbentrop-Mołotow

w piątek 23 sierpnia o godz. 6:30 przy Nattan Phillips Square (Toronto)

Hasło demonstracji:

"II WOJNA ŚWIATOWA ZAKOŃCZYŁA SIĘ - POZWÓLMY SOWIETOM POWRÓCIĆ DO DOMU"

Zachęcamy wszystkich naszych Czytelników do wzięcia udziału w demonstracji!

Uwaga polscy imigranci

Centrum Pomocy Polskim Imi-
grantom ogłasza zapisy do szkoły
letniej języka angielskiego. Lekcje
w klasach podstawowej i
średniozaawansowanej rozpoczną
się 2 lipca i będą prowadzone

1. W Domu Polskim, 206 Beverley
St. Toronto - od poniedziałku do
piątku w godz. 9.00-14.30 lub
10.00-14.30.

2. W Wavel Villa, 1926 Bloor St.
West w Toronto - od poniedziałku
do piątku w godz. 10.00-14.30.

3. W Bickword Center, 77 Bloor St.
W. Toronto, pok. 306
[klasa z opieką nad dziećmi
w wieku przedszkolnym]
- od poniedziałku do piątku,
w godz. 15.00-18.00.

Rejestracją zajmują się
nauczyciele w poszczególnych
szkolach lub koordynator kursów.

Informacje
tel. 979-9634 lub 979-9639

PRACA

POSZUKUJE panią dochodzącą, spokojną, niepalącą do opieki nad 2 dziećmi. Scarborough. TEL. 265-0764

WSZYSTKIE DROBNE OGŁOSZENIA dotyczące pracy, mieszkań i sprzedaży są bezpłatne 2-3-krotnie

Przyjmujemy je do wtorku, do g. 5 po poł. Proszę dzwonić 747 - 6034 i zostawić dokładną treść ogłoszenia na maszynie, powtórzyć nr telefonu

POSZUKUJE 4 osoby zainteresowane dodatkowym zarobkiem. Po informację przesłać kop. + znaczek na adres: 202 1343 Harrison St., Victoria, B.C. V8S 3R9.

WINDSOR, Detroit i okolice. Dla osób poważnie zainteresowanych uzyskaniem dodatkowego dochodu. SIN, angielski, samochód. TEL. (519) 944-1623

POTRZEBNE osoby do roznoszenia ulotek. TEL. 421-5947
PILNIE POTRZEBNA! Live in help, mówię trochę po polsku. TEL. 731-7609; 665-5559

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM dużą pralkę i suszarkę Viking. TEL. 783-6475
WYJEZDZAM i b. pilnie sprzedam Colt 1988, automatyczna skrzynia biegów, 4-drzwiowy w bardzo dobrym stanie. TEL. 443-1911

MIESZKANIA

MĘŻCZYZNA poszukuje pokoju w północnej części Toronto. TEL. 240-9525
MIESZKANIE w suterynie do wynajęcia dla dwóch niepalących panów, cena \$200 od osoby. Pralka, suszarka, rejon Finch/Kennedy, Scarborough. TEL. 754-9557

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM dużą pralkę i suszarkę Viking. TEL. 783-6475
WYJEZDZAM i b. pilnie sprzedam Colt 1988, automatyczna skrzynia biegów, 4-drzwiowy w bardzo dobrym stanie. TEL. 443-1911

MIESZKANIA

MĘŻCZYZNA poszukuje pokoju w północnej części Toronto. TEL. 240-9525
MIESZKANIE w suterynie do wynajęcia dla dwóch niepalących panów, cena \$200 od osoby. Pralka, suszarka, rejon Finch/Kennedy, Scarborough. TEL. 754-9557

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM dużą pralkę i suszarkę Viking. TEL. 783-6475
WYJEZDZAM i b. pilnie sprzedam Colt 1988, automatyczna skrzynia biegów, 4-drzwiowy w bardzo dobrym stanie. TEL. 443-1911

MIESZKANIA

MĘŻCZYZNA poszukuje pokoju w północnej części Toronto. TEL. 240-9525
MIESZKANIE w suterynie do wynajęcia dla dwóch niepalących panów, cena \$200 od osoby. Pralka, suszarka, rejon Finch/Kennedy, Scarborough. TEL. 754-9557

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM dużą pralkę i suszarkę Viking. TEL. 783-6475
WYJEZDZAM i b. pilnie sprzedam Colt 1988, automatyczna skrzynia biegów, 4-drzwiowy w bardzo dobrym stanie. TEL. 443-1911

MIESZKANIA

MĘŻCZYZNA poszukuje pokoju w północnej części Toronto. TEL. 240-9525
MIESZKANIE w suterynie do wynajęcia dla dwóch niepalących panów, cena \$200 od osoby. Pralka, suszarka, rejon Finch/Kennedy, Scarborough. TEL. 754-9557

RÓŻNE

WYPRZEDAŻ KSIĄŻEK - YARD SALE
Encyklopedie, słowniki, herbarze, książki historyczne, filatelistyczne oraz inne wydawnictwa jak National Geographic itp.

Polski sklep
3958 Fraser St.
Vancouver B.C.
tel. 874 - 3338

otwarty: wtorek - piątek 10 - 6, sobota 10 - 4
- paczki do Polski i Rosji - dowolna waga
- do rąk odbiorcy - przez PKO i Baltone
- przekazy pieniężne - towary z katalogów
- paszporty - wize - ubezpieczenia medyczne
- income tax - oraz polskie książki, gazety,
płyty, kasety, słodycze, słowniki, kryształ,
wyroby ludowe i inne.
WYPOŻYCZAMY POLSKIE FILMY
NA KASETAH VIDEO

RYSZARD BIERYŁO MAREK KAWKA
Niezależni brokerzy

• PODATKI • MUTUAL FUNDS • RRRP
• UBEZPIECZENIA • SCHOLARSHIPS

- współpracujemy z wieloma instytucjami finansowymi;
- nieustannie poszukujemy wartościowych produktów i nowych strategii inwestycyjnych;
- tylko te, które spełniają nasze wysokie wymagania uznajemy za godne polecenia naszym Klientom.

*PROFESJONALNA PORADA NIE KOSZTUJE, A POMOŻE CI
ZAOSZCZĘDZIĆ TYSIĄCE !!!*

TEL. 748-0786 lub 891-5320

HIPOTEKA

1 1/4% MNIEJ

STANOWI ZASADNICZĄ RÓŻNICĘ PRZY DUŻYCH SUMACH
PIENIĘDZY POŻYCZANYCH W ZWIĄZKU Z ZAKUPEM DOMU.

SPRAWDŹ • PORÓWNAJ • SKORZYSTAJ

6 MIESIĘCY	ZAMKNIĘTA	9.75%
1 ROK	ZAMKNIĘTA	9.75%
2 LATA	ZAMKNIĘTA	10.50%
1 ROK	OTWARTA	10.75%
2 LATA	ZMIENNA	9.75%

ST. STANISLAUS - ST. CASIMIR'S
POLISH PARISHES CREDIT UNION LIMITED
220 Roncesvalles Ave., Toronto
Ustal termin spotkania ☎ (416) 537-2181

CARGO DO POLSKI?

LOTNICZE?

MORSKIE?

NAJLEPIEJ, NAJTANIEJ, NAJSZYBCIEJ

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

TEL. (416) 537-7914

Tlx 06-23984 Fax (416) 537-6993

WYSYŁAMY:

- PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE
- PRZESYŁKI HANDLOWE (CARGO)
- PRZEPROWADZKI
- PACZKI OWOCOWE • ŻYWNOŚĆ • PACZKI DO ZSSR
- SAMOCHODY

**POLIMEX ! TO NAJSTARSZA WYSPECJALIZOWANA
FIRMA WYSYŁKOWA Z TORONTO.**